

BONUM PUBLICUM

06

KÜLPOLITIKA A MAGYAR
ÉRDEKEK SZOLGÁLATÁBAN
Interjú Szijjártó Péter külga-
dasági és külügyminiszterrel

11

TELT HÁZ AZ NKE-N
Képes beszámoló a Nemzeti
Közzszolgálati Egyetem nyílt
napjairól és az Educatio
kiállításról

54

MIGRÁCIÓ, ÉS AMI MÖ-
GÖTTE VAN
Hazánk és Afrika kapcsolatá-
ról kérdeztük Marsai Viktort

Pályázati felhívás Görgey születésének 200. évfordulójára

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának dékánja Görgei Artúr tábornok születésének 200. évfordulója alkalmából pályázatot hirdet az NKE karainak, és minden hazai és határon túli egyetemi (bölcsész, tanár, jogász és bármely) kar hallgatói csapata (3 fő) számára tudományos igényű tanulmányok írására. A tanulmány tárgya: Görgei Artúr élete, katonai pályafutása és működése, a személyéhez kötődő hadművészet, vagyis hadseregvezetési és harcvezetői tevékenysége.

A tanulmány megírásának határideje: 2018. május 1.

Az 5 legjobbnak ítélt pályamunka szerzői részvételi lehetőséget kapnak 2018. május 16-án Görgei és a szabadságharc hadserege című vetélkedőn való részvételre, ahol az NKE HHK katonai vezető szakos honvédtisztjelöltjeinek csapatával kell „megharcolni”. E megmérettetésen értékes díjak nyerhetők el.

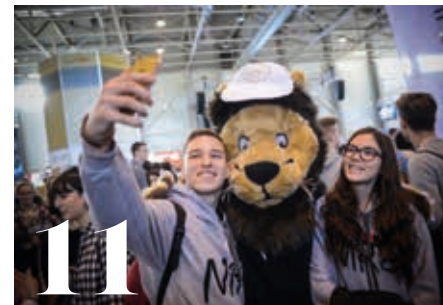
További információ: <https://hhk.uni-nke.hu/hirek/2018/01/31/palyazati-felhivas>

41
A Trump-adminisztráció eddigi teljesítménye vegyesnek mondható, bár érdekes módon a legfontosabb lépéseit pont a meg nem hozott döntések képezték. Az amerikai társadalom politikai értelemben erősen megosztott, és míg a szövetségi kongresszus elfogadottsága történelmi mélységbe süllyedt, Donald Trump belpolitikai programjára nagyban kihatnak a 2018. novemberi kongresszusi választások – interjú Dr. Magyarics Tamással, az NKE Amerika Tanulmányok Kutató Központ tudományos főmunkatársával.

06
Külpolitika a magyar érdekek szolgálatában – Interjú Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszterrel

11
Telt ház az NKE-n

24
Történelmi fejlesztés a Magyar Honvédségben

54
Migráció, és ami mögötte van

TARTALOM 2018. FEBRUÁR

02	MOZAIK	31	A BALKÁN 2017-BEN	57	ZAVARGÁSOK IRÁNBAN? TÉNYEK ÉS TÉVHITEK
06	KÜLPOLITIKA A MAGYAR ÉRDEKEK SZOLGÁLATÁBAN - INTERJÚ SZIJJÁRTÓ PÉTER KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERREL	34	ÚJ KORSZAK KEZDŐDÖTT A HAZAI VÍZGAZDÁLKODÁSBAN	60	A KRIMINALISZTIKA FEJLESZTÉSI IRÁNYAI
11	TELT HÁZ AZ NKE-N	37	A JÓ KORMÁNYZÁS JÓ VÁLASZTÁSI RENDSZERREL VALÓSÍTHATÓ MEG	63	SIKERES MÚLT, BIZTATÓ JÖVŐ - 25 ÉVES A TISZTI VÍVÓKLUB
16	DONI HŐSEINKRE EMLÉKEZTÜNK	41	A TRUMP-ADMINISZTRÁCIÓ ELSŐ ÉVE SZAKÉRTŐI SZEMMEL	66	A LUDOVICA SZOBRAI NYOMÁBAN: MIROSLAV KRLEŽA, A MAGYARUL TUDÓ HORVÁT KLASSZIKUS
18	KIBERBIZTONSÁG: EZ VÁR RÁNK 2018-BAN	47	EGYRE TÖBB HABILITÁLT DOKTORA VAN AZ NKE-NEK	69	A BŰNÜGYI HELYSZÍNELÉS MÚLTJA ÉS JELENE
21	A JÖVŐ BIZTONSÁGI VEZETŐIT KÉPZIK	51	FELSŐFOKÚ KÖNYVKIADÁS A FELŐOKTATÁSBAN	73	450 ÉVE: ORSZÁGGYŰLÉS A VALLÁSSZABADSÁGRÓL
24	TÖRTÉNELMI FEJLESZTÉS A MAGYAR HONVÉDSÉGBEN	54	MIGRÁCIÓ, ÉS AMI MÖGÖTTE VAN	76	AJÁNLÓ
27	A NÉMET HELYZET				

Nemzeti kiválóságok az NKE-n

Az Új Nemzeti Kiválóság Program (ÚNKP) 141 millió forinttal támogatja a Nemzeti Közzolgálati Egyetem hallgatóit, doktoranduszait és fiatal oktatóit-kutatóit. „Ezek a kutatások fontos mérföldkövek” – hívta fel a figyelmet egy konferencián Dr. Zán Krisztina c. r. alezredes, a program intézményi koordinátora. Elhangzott, hogy a támogatásból hatvanhárom kutatási projekt valósulhat meg. A nyertes pályázatokból hét

darab öt hónapos, valamint ötvenhat tíz hónapos kutatási program nyert támogatást, így idén a tíz tudományterületen folyó kutatásokból több mint száz tervezett publikáció és TDK-dolgozat születhet, valamint több mint harminc külföldi tanulmányút és szakmai konferencia valósulhat meg az NKE égisze alatt. „Úgy gondolom, ez egy közös tanulási folyamat, amelynek mindannyian a részesei vagyunk” – emelte ki az alezredes.

A konferencián az egyetem azon hallgatói, doktoranduszai és oktatói tartottak előadást, akik elnyerték az ÚNKP fél éves kutatási ösztöndíját. A tudományos rendezvényen szekcióbizottság értékelte szakmai szempontok alapján az előadók munkásságát. A bizottság tagjai az NKE vezető oktatói és kutatói, Dr. habil. Horváth Attila alezredes, Dr. Sente-Varga Mónika, valamint Dr. Krasznay Csaba voltak.

Görgey születésének 200. évfordulója előtt tisztelgett az NKE

Görgey Artúr honvéd altábornagy, hadügyminiszter, a honvédsereg fővezére születésének 200. évfordulója alkalmából ünnepi megemlékezést és koszorúzást rendezett a Nemzeti Közzolgálati Egyetem, a Nemzeti Örökség Intézete (NÖRI) és a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság a Fiumei úti sírkert nemzeti emlékhelyén. A 2001 óta védett Görgey Artúr-sírnál tartott megemlékezésen Prof. Dr. Csikány Tamás ezredes visszatekintett arra, hogy Görgey hosszú élete során (98 évet élt) tíz hónap volt az az időtartam, amikor be kellett és be is bizonyította, hogy ő egy igazi katona. Olyan katona, aki hadvezérnek is jó. „Néhány csatában a magyar főlény érvényesült, mert Görgey olyan módon vezette a seregeit, hogy azon a ponton, ahol győzni akart, mindig több embere volt, mint az ellenségnek. Ezt nevezik hadművészetnek, a katonai vezetés művészetének.”

Dr. Töller László, a Nemzeti Örökség Intézet munkatársa elmondta, hogy minden nép hősi múltjának a jelenkori letéteményesei a katonák. „Megvédték ezt az országot és lehetővé tették, hogy mi egyáltalán itt legyünk. A magyar hadtörténelem egy sikertörténet, mert még mindig itt vagyunk, ezer év óta, és ezt elsősorban a katonáinknak köszönhetjük.” A Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság nevében koszorút helyezett el a síremléknél Radnai-né Dr. Fogarasi Katalin, a NÖRI főigazgatója és Dr. Boross Péter, a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság elnöke, az NKE tiszteletbeli doktora. A Nemzeti Közzolgálati Egyetem nevében Prof. Dr. Patyi András rektor és Dr. Pohl Árpád ezredes, a HHK dékánja ünnepélyes keretek között helyezett el koszorút.

A Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal vezetői az NKE-n

A Rendészettudományi Kar (RTK) oktatási és kutatási tevékenységéhez kötődő szervezetek közül január végén a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (BMH) vezetői látogattak a Ludovika Campusra.

A hivatal vezetőinek delegációját és a küldöttség vezetőjét, Dr. Végh Zsuzsanna főigazgatót Dr. habil. Boda József ny. nb. vezérőrnagy, az RTK dékánja köszöntötte, aki ismertette az RTK szervezeti felépítését és a képzés rendszerét, kiemelve a közel-múltban létrejött Kiberbűnözés Elleni Tanszéket és a már több éve működő Rendészettudományi Doktori Iskolát. A hivatal számára szakembereket képező Bevándorlási és Állampolgársági Tanszék munkáját méltatva úgy fogalmazott, hogy látva napjaink migrációs helyzetét, a BMH vezetését stratégiai élelslátás jellemezte akkor, amikor támogatták a tanszék létrehozását. Boda József elmondta, hogy a visegrádi együttműködés egyik kiemelt területével, a migrációval a karon egyedülként A Migráció Dinamikája és Társadalmi Hatásai Ludovika Kutatócsoport foglalkozik. Dr. Végh Zsuzsanna főigazgató elismeréssel szolt a tanszék eredményeiről, és megköszönte az RTK vezetőinek a hatékony együttműködést. A BMH vezetése elégedett az itt végzett migráció szakirányos hallgatókkal, közülük többen már vezető beosztást töltenek be – mondta Végh Zsuzsanna. Hozzátette: a cél a gyakorlati jellegű képzés erősítése, illetve a tanszéknek hosszú távon szerepet kell kapnia a migrációs szakemberek továbbképzésében is.

Sikeres volt a közigazgatás átalakítása

Sikeres a közigazgatás 2010-ben megkezdett átalakítása, az átlagemberek és a vállalkozások számára is gyorsabbá vált az ügyintézés – hangsúlyozta egy szakmai rendezvényen Varga Mihály. A nemzetgazdasági miniszter szerint könnyebbé, gyorsabbá és olcsóbbá vált az ügyintézés. E folyamat része az adóhivatali ügyfélszolgálatok kormányablakokba költözése. Újabb 64 településen válik elérhetővé a személyes ügyintézés – tette hozzá. Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter hangsúlyozta, ma nincs politikai vita arról, hogy a területi közigazgatási rendszer jól működik, a járásokra, a kormányhivatalokra szükség van, az adóhivatal átalakítása sikeres volt. A kormány célja, hogy mind a 197 járási központban egy helyen lehessen intézni az adó- és a közigazgatási ügyeket, és ez 91 helyszínen belátható időn belül meg is valósul – mondta.

Együttműködési megállapodás az EMMI-vel

2018. január 29-én az EMMI Üldözött Keresztények Megsegítéséért Felelős Helyettes Államtitkárságát vezető Azbej Tristan helyettes államtitkár adta át a Balog Zoltán emberi erőforrások minisztere által aláírt együttműködési megállapodást, amelyet Prof. Dr. Patyi András, a Nemzeti Közzolgálati Egyetem rektora is ellátott kézjeggyével. Az együttműködést a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon működő Szélsőségek, Vallási Szélsőségek Ludovika Kutatócsoport kezdeményezte. Ily módon találkozott egymással az üldözött keresztények megsegítésére vonatkozó kormányzati célkitűzés és az az egyetemen több éve folyó kutatás, amely a vallási szélsőségek lélektanát és az egyházi, illetve állami szereplők lehetőségeit vizsgálja. Az együttműködési megállapodás értelmében a közös munka magába foglalja a konferenciák, workshopok, fórumok szervezését, elemzések, értékelések készítését, közös publikációk, fordítások megjelentetését, illetve a közös nemzetközi szerepvállalást. Továbbá az egyetem kutatási és oktatási portfóliójában megjelenik az üldözött keresztény közösségek hagyományaira, biztonsági helyzetére, a migrációban betöltött szerepére vonatkozó kutatási és oktatási terület.

Januártól tovább nőtt a rendőrök illetménye

Átlagosan újabb 5 százalékkal nőtt a rendőrök illetménye 2018. január 1-jétől, a béremelésre 14,4 milliárd forint áll rendelkezésre. A mostani illetményemelés a béremelés negyedik üteme, a rendvédelmi dolgozók életpályamodellje keretében a rendőrök illetménye 2015 és 2019 között átlagosan 50 százalékkal emelkedik. A kormány célja, hogy a magyar családok biztonságát védő rendőrök anyagi megbecsülése javuljon, és a fiatalok számára még vonzóbb legyen a rendvédelmi életpálya. Egy tízéves szolgálati viszonnal és felsőfokú végzettséggel rendelkező főnyomozó 2015-ben 302 ezer forintot keresett, 2018. január 1-jétől azonban

az illetménye meg fogja haladni a 449 ezer forintot. Az illetményemelésen felül 2018. január 1-jétől lehetővé válik a rendőri állomány fizetési fokozatban történő előresorolása. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy azok a rendőrök, akik az új munkaköri rendszer szerinti előresoroláshoz szükséges feltételekkel rendelkeznek, további illetményemelésben részesülhetnek. A megújított teljesítményértékeléshez kapcsolódóan 2018-ban is lehetővé válik a teljesítményjuttatás kifizetése a magas színvonalú rendőri szolgálatellátás anyagi elismeréseként, amelyre a kormány 12 milliárd forintot biztosított.

A versenyképes közszolgálat személyzeti utánpótlásának stratégiai támogatása

A Belügyminisztérium projektkonzorciumi partnerével, a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel közösen tartotta meg a KÖFOP-2.1.5.-VEKOP-16 *A versenyképes közszolgálat személyzeti utánpótlásának stratégiai támogatása* elnevezésű kiemelt projekt nyitórendezvényét a BM márványaulájában. A közigazgatási és a rendvédelmi szervek képviselői, vezetői, humánpolitikai szakemberei számára megrendezett eseményen elhangzott, hogy a kormány kiemelt figyelmet fordít a közszolgálati személyügyi terület fejlesztésére, mert a közszolgálat megújítása csak akkor lehetséges, ha együtt jár a professzionális emberierőforrás-gazdálkodással, amelyet szakmailag felkészült és emberileg, kvalitásában is magas színvonalon álló közszolgálati tisztviselői kar működtet. Zsinka András, a BM személyügyi helyettes államtitkára kiemelte a Magyar Zoltán Közigazgatás-fejlesztési Program és az Államreform Operatív Program által elért eredményeket, jelentős mérföldkőnek nevezte az új közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény és a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állománya szolgálati jogviszonyáról szóló törvény

kidolgozását. A projektvezető hangsúlyozta, hogy a 6,5 milliárd forintból létrejövő, 2020 végéig tartó projekt szakmai megvalósítását az NKE, a Belügyminisztérium konzorciumi partnere végzi, célja pedig a közszolgálati emberierőforrás-gazdálkodás menedzsmenteszközeinek

a fejlesztése, a közszolgálati életpályák működtetési feltételeinek biztosítása professzionális humán erőforrás-gazdálkodással és kiemelt informatikai rendszerekkel, valamint a kormányzati, szervezeti és személyes közszolgálati kompetenciák fejlesztése.

A kulcsszó: minőség

Egy évvel ezelőtt, 2017 januárjában nevezték ki a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar dékánjának Dr. Pohl Árpád ezredest, akivel a Magyar Honvéd szaklap készített interjút. Ebben a dékán szólt arról, hogy a Magyar Honvédség alakulataival kiváló a kapcsolatuk, de keresik az új együttműködési formákat is. Az oktatói utánpótlás biztosítása kapcsán hangsúlyozta: továbbra is mindent el kell követnie a karnak azért, hogy az oktatói munkára készen álló, doktori képzést vállaló fiatal tisztek kerüljenek hozzájuk minél nagyobb számban. Pohl Árpád szólt arról a szervezeti változásról is, amelynek eredményeképpen a Katonai Vezetőképző

Intézetben belül megalapították a Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszéket. Ezzel ismét visszatértek a katonai felsőoktatásba azok a korábbi képességek, amelyek biztosítják a hallgatók jogi és védelmi igazgatási felkészítését. A dékán kiemelte a nemzetközi kapcsolatok fejlesztését, aminek egyik eredménye az amerikai University of North Georgiával kötött együttműködési megállapodás. Elhangzott, hogy hosszú idő után újra megindult a pénzügytiszt-képzés a logisztika alapszak specializációjaként. Pohl Árpád elmondta, hogy a felvételinél a jelentkezők számával nem lesz gond, de arra nagyon kell figyelniük, hogy tényleg a legkiválóbbakat vegyék fel az intézménybe.

Az új közel-keleti rend(etlenség)

A nagyhatalmak többségének továbbra is rendkívül fontos befolyási övezet a Közel-Kelet – hangzott el a Stefánia Palotában rendezett szakmai konferencián, amelyen a térségre jelentős hatást gyakorló államok stratégiai érdekeiről volt szó. Az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Stratégiai Védelmi Kutatóközpontja (SVKK) szervezésében zajlott rendezvényen Oroszország, az Egyesült Államok, Törökország, Irán és Szaúd-Arábia volt elsősorban terítéken. *„A sokak által az arabok Trianonjaként*

emlegetett Sykes-Picot-egyezmény jogi értelemben sohasem lépett hatályba, de hivatkozásként mindig szerepel a történelmi-politikai közvitákban” – mondta a konferenciát megnyitó előadásában Tóth Péter. Az SVKK igazgatója szerint ma már teljesen más világban élünk, mint az egyezmény megkötésekor, így egymástól sokkal jobban függő entitások alakítják a térség politikáját. Tóth Péter elmondta, hogy a konferencián azt szeretnék megvilágítani az érdeklődők számára, hogy a nagyhatalmaknak és a regionális hatalmaknak milyen stratégiai elképzelésük van a közel-keleti térség jövőjét illetően. *„A Közel-Kelet politikai-gazdasági életére Oroszország mindig jelentős befolyással bírt, ez az utóbbi időben ismét erősödött”* – hangsúlyozta előadásában Rácz András. Az SVKK tudományos főmunkatársa szerint Oroszország kül- és biztonságpolitikája nagyon is racionális, ez különösen igaz a térségben végzett tevékenységére. *„Az Egyesült Államok számára egyre kevésbé csak az olaj miatt fontos a Közel-Kelet, hiszen az importja ma már kisebb arányban érkezik ezekből az országokból, mint korábban”* – mondta előadásában Ugródy Márton. A Külügyi és Külgazdasági Intézet stratégiai igazgatóhelyettese elmondta, hogy az Egyesült Államok a térség számos országában katonailag is jelen van, és kiemelkedő szempont számukra a hajózás szabadságának biztosítása. A konferencián a szakértők – köztük N. Rózsa Erzsébet, az NKE egyetemi docense – kerekasztal-beszélgetésen vitatták meg a térséggel kapcsolatos legfontosabb gondolataikat.

Külpolitika a magyar érdekek szolgálatában

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM

FOTÓ: BOTÁR GERGELY, SZILÁGYI DÉNES

A világban történő gyökeres változások miatt az eddiginél jóval gyorsabban reagáló külpolitikára van szükség, amelyben a magyar modell szerint a külgazdaság szerepe kiemelkedő jelentőségű. Szijjártó Péter 2014 szeptemberétől vezeti a Külgazdasági és Külügyminisztériumot, amely a külügyi képzések miatt a Nemzeti Közsolgálati Egyetemnek is fontos partnere. A tárcavezetővel a keleti nyitás politikájáról, valamint az Egyesült Államokkal és az Oroszországgal való kapcsolatunkról is beszélgettünk.

○ Az interjú készítése napján érkezett a hír, hogy létrejött a megállapodás a német pártok között az új nagykoalícióról, amelyben a szociáldemokraták olyan jelentős tárcákhoz juthatnak, mint a pénzügyminiszteri vagy a külügyminiszteri. Ez hozhat-e bármilyen változást a magyar–német kapcsolatokban?

Szijjártó Péter: Történt egy jelentős lépés a nagykoalíció irányába, de ezt a szociáldemokratáknak egy bázisszavazás útján még jóvá kell hagyniuk. Én eddig minden külügyminiszter partneremmel együtt tudtam dolgozni, biztos vagyok benne, hogy a következő német külügyminiszterrel is jó munkakapcsolatban leszünk. Már csak azért is, mert a magyar és a német gazdaság gyakorlatilag összenőtt. A magyar érdek az, hogy Németország politikailag stabil és gazdaságilag versenyképes legyen. A magyarországi beruházások 28 százaléka Németországból érkezik, ahova a magyar export 27 százaléka megy. Elmondhatjuk, hogy Közép-Európa ma már tulajdonképpen a német ipar háterszája.

○ Miniszter úr 2014 szeptemberétől tölti be a külgazdasági és külügyminiszteri posztot. Ezzel egyfajta irányváltás is történt a külpolitikában, amelynek részeként a korábbinál hangsúlyosabbá vált a külgazdasági szempontok érvényesítése. Miért volt szükség erre a váltásra, és hogy érzi, a gyakorlatban mit sikerült mindebből megvalósítani?

Sz. P. Egy klasszikus külügyi tárca teljesítményét objektív tényezőkkel elég nehéz mérni. Azzal, hogy a külgazdaság került a fókuszba, ez megváltozott. Azt ugyanis nem nehéz megítélni,

hogy például növekedett-e az export vagy a beruházások mértéke az előző évekhez képest. Elmondhatjuk, hogy mindkét területen évről évre jobban teljesít az ország. Tavaly például a beruházásösztönzési rendszerünkön keresztül 96 új beruházás érkezett Magyarországra. A korábbi években ez a szám 71, illetve 67 volt, így minden évben rekordot döntöttünk. Hasonló a helyzet a beruházások volumenével is: tavaly például ez már elérte a 3,5 milliárd eurót. Az új beruházások tavaly és 2016-ban is több mint 17 ezer új munkahelyet jelentettek. A növekedés folyamatos az export területén is, ahol a 2017-es adat lehetséges, hogy meghaladja majd a 100 milliárd eurót. Az exportrekord egyrészt azt jelenti, hogy a magyarországi termékek és szolgáltatások versenyképesek a világpiacon, másrészt azt, hogy az exportösztönző munkánk nem eredménytelen. Mindez azért fontos, mert így a külkereskedelem során több pénz jön be az országba, mint amennyi kimegy, ez pedig szintén újabb munkahelyeket, fejlesztéseket és béremeléseket eredményez. Tehát amióta integráltan működik a külpolitika és a külgazdaság, azóta minden évben minden külgazdasági rekordot megdöntöttünk. Mindez persze nem jelenti a klasszikus diplomáciai munka leértékelését, sőt, éppen ellenkezőleg, a diplomáciai feladatainkat száz százalékban el kell végeznünk ahhoz, hogy külgazdasági sikereket tudjunk elérni.

○ A keleti és a déli nyitás politikáját gyakran érték bírálatok az elmúlt években. Hogy érzi, mennyire voltak ezek jogosak?

Szijjártó Péter

Kedvenc könyv • Quaterback Comeback
Kedvenc zene • Neoton Família
Kedvenc film • Igazából szerelem
Hobbi • futball, futsal

Sz. P. Az látható, hogy a világgazdaságban elképesztő erejű változások történtek az elmúlt időszakban. Ennek egyik része, hogy megszűnt a tőkeáramlások egyirányúsága, azaz a pénz ma már nemcsak nyugatról áramlik keletre. A rendkívül sikeres távol-keleti vállalatok folyamatosan vásárolnak fel nyugati cégeket, megteremtve ezzel az új piachoz való hozzáférés lehetőségét. Ma már nemcsak a Nyugat képviseli a technológiai színvonalat, nagyon sok keleti és távol-keleti vállalat mára a digitális-technológiai forradalom zászlóshajója lett. Ezt a változást szeretnénk a magunk javára fordítani, ezért döntöttünk úgy, hogy a nyugati irány fontosságának megőrzése mellett a keleti relációkat is előtérbe helyezzük. Ennek pedig már kézzel fogható eredményei vannak, hiszen például Közép-Európából mi exportáljuk a legtöbb terméket Kínába, ahonnan a régióban hozzánk érkezik a legtöbb beruházás. Emellett az elmúlt időszakban nagyon sokat javult a koreai,

a japán és az indiai beruházási kedv is. Az eredmények persze nem maguktól jöttek, tenni kellett értük, például külgazdasági képviselőket kellett nyitnunk, sőt olykor még elsőre váratlannak látszó külpolitikai döntéseket is hoztunk, de valójában mindennek megvolt az oka, és az eredmény önmagáért beszél. A legerősebb gazdasággal rendelkező európai tagállamok is kiemelt figyelmet fordítanak Afrikára, amely egyre vonzóbb befektetési és exportcélterületté válik. A kormány déli nyitás koncepciója tehát összhangban áll az európai törekvésekkel, és ez olyan stratégiai kérdés, amelyben Magyarország jó ütemben lépett.

○ Ha jól értem, akkor az Ön szemléletében a külpolitikát döntően a gazdasági érdekek irányítják.

Sz. P. Az én felfogásom szerint a külpolitikát a magyar érdekek irányítják. Mi egy kis ország vagyunk, ezért a globális kihívások kezelésében, például Szíria, Líbia vagy a Közel-Kelet

esetében senki nem Magyarországtól várja a megoldást. Ugyanakkor van egy nagyon jelentős külügyi infrastruktúránk: több mint 130 helyen van a világban képviselőtünk, sok kiváló szakemberrel. Ezt elsősorban arra kell használni, ami valóban hasznot hoz az országnak. Ezért a kormány a külpolitika fókuszába állította a magyar gazdasági érdekeket. Ezt sokan ördögtől való dolognak állították be, amit senki nem csinál a világon. Pedig elég lenne elolvasniuk Hillary Clinton volt külügyminiszter könyvét, aki szerint az amerikai külpolitika végső célja, hogy minél több munkahelyet teremtsenek az amerikaiaknak. Ma már látszik az is, hogy a hozzánk hasonló adottságú, lehetőségű országok közül egyre többen próbálnak hasonló működési modelleket létrehozni.

○ Ha már Hillary Clintont említette, akkor meg kell jegyezni, hogy amíg a magyar külpolitika jelentősen nyitott kelet és dél felé, a hagyományosabb külpolitikai irányvonalak, gondolok itt például a transzatlanti kapcsolatokra, nem voltak mindig súrlódásmentesek az elmúlt években. Mi ennek az oka, és hogyan tervezik ezeknek a kapcsolatoknak a megerősítését, például az USA-val?

Sz. P. Az Egyesült Államokkal a politikai kapcsolatokban valóban voltak komoly konfliktusok, tekintettel arra, hogy az Obama-adminisztráció külügyi bürokratái finoman fogalmazva nem szerették Magyarországot és azt a tényt, hogy az előbb felvázolt külgazdasági modell sikeresnek bizonyult. Ebben lehettek személyes motivációk, de fontos szerepe volt annak is, hogy az általunk képviselt eszmeiség homlokegyenest ellenkező az amerikai demokrata pártban uralkodó látásmóddal. Egészen egyszerűen mást gondolunk a világról, mint ők, elég csak az illegális bevándorlásra gondolni. Súlyos támadássorozatot indítottak ellenünk, és voltak nyílt beavatkozási kísérletek is a magyar belpolitikai folyamatokba. A helyzet az elmúlt időszakban javulni kezdett, köszönhetően annak is, hogy a tavalyi év vége óta az amerikai Külügyminisztériumban új államtitkár, Wess Mitchell felügyeli az európai kapcsolatokat. Ő azt vallja, hogy az USA-nak a közép-európai országok természetes, meghatározó szövetségesei még az EU-n belül is. Ezért megindult a politikai kapcsolatok normalizálása Magyarország és az USA között. Ez azért is lényeges, mert a gazdasági együttműködés eddig is nagyon eredményes volt, aminek eredményeképpen az USA lett a második legnagyobb befektető hazánkban: 1700 amerikai vállalat mintegy százezer magyar embernek ad munkát jelenleg. De a védelmi területen is jó volt az együttműködés, hiszen mi nemcsak beszéltünk a terrorellenes küzdelem támogatásáról, hanem például katonákat is küldünk az Iszlám Állam elleni harcba.

○ Ellenzéki oldalról számos bírálat éri a magyar külpolitikát az orosz kapcsolatok erősödését illetően. Sokan nem

értik, hogy EU- és NATO-tagállamként miért kell nekünk ennyire barátkozni a putyini Oroszországgal. Mennyire vagyunk rászorulva gazdasági értelemben Oroszországra?

Sz. P. Az Oroszországgal való kapcsolatunk a józan észen alapul. Számos nyugat-európai országnak van a miénknél szorosabb kapcsolata Oroszországgal, hiszen nem közép-európai cégek dolgoznak együtt például a Gazprommal az Északi Áramlat II. vezetékek előkészítésén, vagy például a szentpétervári gazdasági fórumon nem magyar nagyvállalatokhoz tartoztak a legnagyobb pavilonok.

○ Ha nagyon leegyszerűsítjük a kérdést, akkor Oroszországgal gazdaságilag érdemes, illetve muszáj is jóban lenni?

Sz. P. Egyetlen közép-európai ország sem engedheti meg magának – főleg, ha a gázimportjának csaknem teljes egésze onnan származik –, hogy ne tartson fenn pragmatikus kapcsolatot Oroszországgal. Dacára annak, hogy az Oroszországgal kapcsolatos szankciók nem váltak be, és komoly károkat okoztak az európai, így a magyar gazdaságnak is, mi sohasem törtük meg az európai egységet, soha nem vétőztünk ebben a kérdésben. Voltak, akik megpróbáltak hazug módon olyan látszatot kelteni, mintha Magyarország Oroszországgal valamiféle különleges kapcsolatot tartana fenn, pedig ez nem más, mint egy pragmatikus, a nemzeti érdekeket előtérbe helyező együttműködés.

○ A magyar kormány mennyire tartja fontosnak a felsőfokú külügyszakember-képzést, a diplomáciai utánpótlás kinevelését? Ebben az Ön megítélése szerint mekkora szerepet játszik a Nemzeti Közszerződési Egyetem? Milyen fejlesztési utakat, lehetőségeket látna jónak a következő években?

Sz. P. Amikor átvettem a külügyi tárca vezetését, komoly vérátömlésztés történt a minisztériumban, mert sokan nem tudták vagy nem igazán akarták megérteni, hogy mi az, amit az új külpolitikai szemléletnek megfelelően elvárok. Az utánpótlás kapcsán két fontos bázist említenék: az egyik a Budapesti Corvinus Egyetemen, a másik a Nemzeti Közszerződési Egyetemen zajló nemzetközi képzés. Én a Corvinus jogelőd intézményében, a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetemen végeztem nemzetközi kapcsolatok szakon, külügy szakirányon. Álmomban sem gondoltam akkor, hogy egyszer az lesz a munkám, amit tanultam. Bátran jöhetnek hozzánk a fiatalok, én ugyanis soha nem voltam dogmatikus, nem az életkor határozza meg, hogy valaki milyen minőségű munkát végez, a kor nem érdem, hanem állapot.

○ Kiből lehet jó külügyes, kinek érdemes ezt a szakmát választania?

Sz. P. Amíg korábban a külpolitika alapvetően nyugis műfaj volt, a legfontosabb változás a sebességben látható, tehát itt bírni kell a tempót. Percek alatt változhat minden, nagyon gyorsan kell jó döntéseket hozni, itt nagyon a „topon” kell lenni,

készen kell állni a munkára a hét minden napján, a nap bármelyik órájában. Csak azoknak tudom ajánlani ezt a szakmát, akik erre hajlandók.

○ Az NKE 2012-től működik, és a külügyi tárca is képviselteti magát az intézmény fenntartói testületében, igaz csak tanácskozási joggal. Ez változhat-e a jövőben, hogy a tényleges fenntartók között is ott legyen a tárca?

Sz. P. Mi soha nem tolakszunk a pozíciókért, de örülnék, ha ez változna a jövőben, hiszen akkor azért nagyobb rálátásunk lenne a folyamatokra, ami a külügyes képzés miatt nem lenne hátrány. Mi szívesen vennénk részt mélyebben is ebben a munkában.

○ Gondolom, hogy a világ legtöbb országában megfordult az elmúlt években, és számos állami vezetővel is találkozott útjai során. Kikkel alakult ki személyesebb kapcsolata?

Sz. P. Ma a külpolitikában a személyes kapcsolat, a barátság nagyon sokat jelent, lényegesen könnyebben el lehet érni dolgokat a közvetlen kapcsolatnak köszönhetően, mint a hivatalos csatornákon. Sok olyan embert ismertem meg, akik a pozíciójuk miatt akár lekezelőek és nagyképűek is lehettek volna, de soha nem éreztették azt, hogy én az ő országuknál egy sokkal kisebb ország viszonylag fiatal külügyminisztere vagyok. Sőt, az új osztrák kancellárt, a jelenlegi brit pénzügyminisztert, a volt macedón külügyminisztert, vagy az ENSZ Közgyűlésének jelenlegi elnökét, a szlovák külügyminisztert, de a szlovák gazdasági minisztert és a szerb gazdasági minisztert is nyugodtan nevezhetem a barátomnak. Soha nem volt olyan problémám, hogy valakivel ne találtam volna meg a közös hangot, és ez szerintem ebben a szakmában különösen fontos. ●

Telt ház az NKE-n

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM, PODOBNI ISTVÁN
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Több rendezvényen is megismerhették a Nemzeti Közszolgálati Egyetem képzési kínálatát a pályaválasztás előtt álló fiatalok. Az Educatio Kiállítás és a kari-egyetemi nyílt napok számos látogatót vonzottak.

Az NKE idén már mind az öt karával, a Katasztrófavédelmi Intézettel és új képzésekkel is képviseltette magát a 18. Educatio Nemzetközi Oktatási Szakkiállításon. A Hungexpo területén megrendezett eseményen nagy sláger volt a több évtizedes szünet után újrainduló pilótaképzés. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Repülő Intézet által indított képzésre jelentkezőknek komoly fizikai és egészségügyi követelményeknek is meg kell felelniük. Pohl Árpád ezredes, a kar dékánja szerint nagy a vonzereje ennek a speciális területnek, és ha sikeresen beindul, akkor hosszú távon is fenntartható lesz. A Víz tudományi Kar az egyetem legfiatalabb kara, idén először mutatkozott be teljes képzési palettájával a kiállításon. Bíró Tibor elmondta, hogy sokan érdeklődtek folyamatosan bővülő képzéseik iránt. „Úgy tűnik, hogy maga a vízügyi szakma is egyre népszerűbbé válik” – fogalmazott a kar dékánja, aki szerint az Educatio egy remek lehetőség arra, hogy felkeltsék az érdeklődést a vízügyi pálya iránt.

Az NKE képzései közül a rendészeti jellegűek mindig is nagyon népszerűek voltak, főleg a nyomozói szakterület. Dr. Pozsgai

Zsolt r. dandártábornok, személyügyi országos rendőrfőkapitány-helyettes elmondta, hogy a rendőrség számára is fontosak ezek az oktatási rendezvények, hiszen itt közvetlen információkat kaphatnak az érdeklődők az egyes képzésekről. „A menekültügy és a migráció ma már meghatározó része a rendészeti képzésnek” – ezt már Csire Péter nyilatkozta honlapunknak. A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal személyügyi főosztályvezetője szerint az elmúlt években jelentősen felértékelődött a migrációval foglalkozó szakemberek szerepe, és fontosnak tartja, hogy az egyetemen már évek óta önálló tanszéke is van a szakterületnek.

„Ma is sok fiatal szeretne tűzoltó lenni, de a katasztrófavédelem további területei iránt is egyre nagyobb az érdeklődés” – mondta el Vass Gyula ezredes. Az NKE Katasztrófavédelmi Intézet igazgatója úgy látja, hogy az iparbiztonsági, valamint a katasztrófavédelmi műveleti szakirány is sok érdeklődőt vonz. Az Educatio Kiállításon sokan keresték fel az egyetem legnagyobb karának, az Államtudományi és Közigazgatási Karnak a standját is, ahol folyamatos volt az érdeklődés a képzések

íránt. Cserhalmi Gréta, a ráckevei Ady Endre Gimnáziumból érkezett és a közigazgatás-szervező alapképzés íránt érdeklődött. Ő például az önkormányzati szférában szeretne majd elhelyezkedni. Szabó Ákos a kar elsőéves hallgatója, az államtudományi mesterképzésen tanul. A rendezvényen sok információt osztott meg a középiskolásokkal, akik elsősorban a tantárgyakról, az elhelyezkedési lehetőségekről és a hallgatói életről kérdezték.

Tischler Zoltán, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar munkatársa szerint konkrétan megfogalmazott kérdésekkel és célokkal érkeztek hozzájuk az érdeklődők, akik szívesen beszéltek a kar hallgatóival is. Tapasztalatai szerint mindkét alapképzésük népszerű, sokan már több nyelvvizsga birtokában fognak majd felvételizni. A kiállításon számos hallgató segítette az egyetem népszerűsítését. Kosztrihán Dávid, az EHÖK elnöke úgy látja, hogy a hiteles reklámnak a hallgató a kulcsa.

Az Educatio Kiállításon mintegy hatvan hallgató, oktató és dolgozó vesz részt a középiskolások tájékoztatásában. Kovács Gábor dandártábornok, oktatási rektorhelyettes elmondta, hogy az Educatio sokat segített abban, hogy minél többen jelentkezzenek majd az egyetemre. Szerinte a bővülő és megújuló képzési kínálat egyre vonzóbb a fiatalok számára.

Katonai testnevelési bemutatót, egy katonai ellenőrző-áteresztő ponton bemutatott feladatsort és egy helikopterleszállást is megtekinthetett az a mintegy félezer középiskolás diák, akik ellátogattak az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar január 26-i nyílt napjára. A megnyitón a HHK, a Katasztrófavédelmi Intézet és a Ludovika Zászlóalj vezetői köszöntötték az érdeklődőket. Dr. Pohl Árpád ezredes szolt a karon folyó különböző alap- és mesterképzésekről, valamint a doktori iskoláról is. Külön kiemelte az állami légiközlekedési alapszakot, amely idén szeptemberben indul majd el, és a hazai pilótaképzés megújulását várják tőle. A dékán előadásában elmondta, hogy a HHK hallgatói egyben honvédtisztjelöltek is, tehát tényleges katonai szolgálatot teljesítenek a Magyar Honvédség állományának tagjaiként. Aki ide jelentkezik, annak az átlagosnál jobb egészségügyi, fizikai és pszichikai képességekkel kell rendelkeznie. „Mi nem nagy létszámokkal dolgozunk, itt nem tömegtermelés folyik” – fogalmazott Pohl Árpád.

A Nemzeti Közszoigálati Egyetem Hungária körúti campusa ad helyet a Katasztrófavédelmi Intézetnek is, amelynek képzéseivel szintén megismerkedhettek a nyílt nap résztvevői. Dr. Vass Gyula tűzoltó ezredes szolt a három katasztrófavédelmi szakirányról, amelyek az elmúlt évek tapasztalatai szerint egyre népszerűbbek a pályaválasztás előtt állók körében.

„Amíg a HHK az oktatásért, addig a Ludovika Zászlóalj a katonai szocializációért felelős” – mondta előadásában Sári Szabolcs ezredes. A zászlóalj parancsnoka hozzátette, hogy a két szervezet

kapcsolata olyan szoros, hogy nem is tudnának egymás nélkül működni. A zászlóalj a honvédtisztjelöltek általános katonai kiképzését biztosítja, így például szervezi az alaki foglalkozásokat, a harcászati feladatokat és a lövészetet is.

A HHK nyílt napján megjelenő mintegy ötszáz érdeklődő részletes információkat is kaphatott a különböző képzésekről, a felvételi követelményekről, és a katonai élet mindennapjaiba is bepillanthattak.

Január 27-én tartotta az NKE az utolsó olyan nyílt napját, ahol minden érdeklődő választ kaphatott a kérdéseire. Az intézmény mind az öt kara képviseltette magát. A több mint ezer látogató zsúfolásig megtöltötte az új oktatási épület nagyelődőit és tantermeit, akiknek nem jutott hely, az interneten követhették a rektor és a dékánok bemutatkozó előadását. „Az állami alapfunkciókkal összefüggő mesterségekre készítünk fel szakembereket” – ismertette az egyetem profilját Prof. Dr. Patyi András. Az NKE rektora beszédében kiemelte, hogy olyanokat képeznek, akik az állami alapfunkciókért felelnek: a katonai biztonságért, a közrendért és közbiztonságért, a katasztrófavédelemért, a tűz- és vagyonbiztonságért, a közigazgatás működtetéséért, a vízbiztonságért, valamint a nemzetközi biztonságért és kapcsolatrendszerért. „Ezek egyedi, emberi alapfunkciók” – mondta Patyi András. Kiemelte, hogy az NKE speciális egyetem, az intézmény hallgatói közszoigálati, államilag támogatott formában tanulhatnak, amely mellett megmaradnak a felsőoktatási támogatott fél éveik. A rektor bemutatta az NKE széles körű kapcsolatrendszerét is: ennek keretében a közszoigálati hallgatók Shanghajtól kezdve Londonon át egészen az USA-ig tanulhatnak nemzetközi környezetben, több mint száz partnereintézmény közreműködésével. Patyi András arra is felhívta a figyelmet, hogy aki felvételt nyer az egyetemre, az onnantól kezdve egy közösségbe fog tartozni. „Abba a közösségbe, amely a nemzet szolgálatának szenteli karrierjét” – tette hozzá.

„Itt az egyetemen már fiatal korban a közszoigálatnak szeretnénk megnyerni Önöket” – fejtette ki Prof. Dr. Kis Norbert. Az Államtudományi és Közigazgatási Kar dékánja hozzátette, hogy „minden, amit teszünk, célzottan és határozottan a közszoigálati karrier felé mutat.” A kar vezetője kitért az ÁKK doktori címet adó ötéves osztatlan államtudományi mesterképzésére, valamint az új közgazdálkodás és közpolitika mesterképzésére is. Kiemelte, hogy a leendő ÁKK-sok nem csupán egy hallgatói közösség tagjai lesznek, hanem a magyar tisztviselők karrierközösségének és családjának részesei.

„A Rendészettudományi Kar az egyetlen olyan felsőoktatási intézmény, amely a rendvédelmi szakemberek felsőfokú képzését biztosítja” – ismertette Dr. habil. Boda József ny. nb. vezérőrnagy, az NKE RTK dékánja. „Itt képezzük a rendőrség, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a katasztrófavédelem, a büntetés-végrehajtás, valamint a nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos szakembereit,

Educatio

Nyílt napok

a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal ügyintézőit és a magánbiztonsági szféra leendő vezetőit." Kiemelte, hogy bátor embereket várnak a kar képzéseire.

„Mi vagyunk azok, akik a Magyar Honvédségnek, Magyarországnak fegyveres védelmének tudományos és felsőoktatási hátterét biztosítjuk” – mutatta be a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar polgárait Dr. Pohl Árpád ezredes, dékán. A kar feladata, hogy honvédtiszteket képezzen a honvédség különböző vezetői pozícióiba. A hallgatók egyaránt részeseivé válnak a magyar felsőoktatásnak és a honvédségnek a képzés során. A dékán rávilágított, hogy a honvédtiszt pályán mindenki megtalálhatja a saját maga érdeklődési szakterületét.

Dr. Koller Boglárka, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar dékánja röviden bemutatta a kar képzési profilját és szakjait az érdeklődőknek. „Alapvető feladatunk, hogy utánpótlást neveljünk a diplomácia területére, a külképviseletekre, a hazai közigazgatás külügyi érintettségű területeire, valamint a nemzetközi és európai uniós intézmények számára.” A dékán szólt arról is, hogy felelősségteljes döntés előtt állnak a fiatalok, az őket támogató családok, valamint a felvételiztető egyetem is. „A cél azonban közös: egy olyan közösség megteremtése, amelyben jól

érezik magukat a hallgatók és felkészült oktatók veszik őket körül, hogy lehetőség nyíljon egy olyan közös út bejárására, amely során az érettségizett fiatalból diplomás szakember válik.”

Dr. Bíró Tibor, a Víztudományi Kar dékánja elmondta, hogy azok a szakemberek, akik náluk végeznek, lehetővé teszik, hogy ezt az országot meg tudjuk védeni az árvizek és a természet káros hatásai ellen, meg tudjuk óvni vízfolyásainkat a káros szennyezési folyamatoktól. „Mi tesszük lehetővé, hogy azokba a térségekbe is vizet juttassunk, ahol aszályllyal küszködik az ország. Mi felelünk azért, hogy a vízfolyásaink hajózhatóak legyenek” – ismertette a dékán. „Ami a legfontosabb: az egészséges és tiszta ivóvízzel való ellátást ezek a szakemberek teszik lehetővé.” A bajai karon mérnöki területre képezik a hallgatókat, aminek célja, hogy a végzett diplomások képesek legyenek megválaszolni a jövő kihívásait. A nyílt nap alkalmával bemutatkoztak az egyetem tanulmányi osztályai, szakkollégiumai, hallgatói mobilitással foglalkozó szervezetei, az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat, valamint az NKE kabalája, Bono, a közszolgálati oroszlán. Az érdeklődők interaktív előadásokon, bemutatókon, valamint campusbejáráson vehettek részt, ahol megismerhették az NKE-s hallgatók mindennapjait. ●

Doni hőseinkre emlékeztünk

SZÖVEG: PODOBNI ISTVÁN
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

„Hajtsunk fejet a mai napon e hadsereg minden tagjának emléke előtt, elismerve hősiességüket és áldozatuk nagyságát, s ugyanakkor bízva abban, hogy magyar katonának többé sohasem kell ilyen körülmények között teljesítenie kötelességét!” – mondta Dr. Kaló József egyetemi docens.

Az 1943. évi doni katasztrófa 75. évfordulójáról emlékeztek meg a Nemzeti Közszerológiai Egyetemen, ahol megjelentek az egyetemi előjárók, polgárok, honvédtisztek, meghívott vendégek, valamint a környékbeli lakosok. Előkerültek a téli sapkák, kesztyűk, vastagabb kabátok, a katonák is felöltötték téli uniformisukat. A 2018-as év eddig nem hozott tartósan hideg időt: a Ludovika Campus is csak néhány napig öltözött hősipkába. A január elején tartott megemlékezésen még fagypontra alá sem süllyedt a hőmérséklet. Felsorakoztak a katonák, fejet hajtottak a meghívottak. Elkezdődött a rendezvény, felcsendült a *Himnusz*. „Messze, tőletek távol és édes Hazámtól egy kis csapat gyülekezik dacolva az orosz hideg télével” – olvasta fel Lengyel Andrea zászlós Kovács László honvéd 1942. karácsonyi éjszakáján a Don-kanyarban írt, a családjához szóló eredeti levelét. „Mi tudjuk, hogy

mit jelent ez a pár szó: Hazádnak rendületlenül / Légy híve, oh magyar”. A levél tanúbizonyságot tett mindarról, amit a magyar katonák ott átéltek: hősiességről, hazaszeretetről, a szovjet térről, harcról a túlérővel szemben, valamint a hátrahagyott szerettek hiányáról. „Szívemre tett kézzel, bátran merem mondani még a sok-sok keserűség között is: büszke vagyok rá, hogy itt lehetek. Inkább itt messze idegenben vigyázok rátok és másokra, de különösképpen az én Hazámra.”

A levél felolvasása után közös imádsággal emlékeztek meg a résztvevők az elesett hősi halottakról, magyar munkaszolgálatosokról és katonákról egyaránt. A megemlékezés alkalmával Totha Péter Joel vezető tábori rabbi a Tábori Lelkészi Szolgálat Tábori Rabbinate részéről, Máté Sándor alezredes, tábori lelkész a Tábori Lelkészi Szolgálat Protestáns Tábori Püspökség

részéről, valamint Kótai Róbert százados, tábori lelkész a Tábori Lelkészi Szolgálat Katolikus Tábori Püspökség részéről szólalt fel és mondott imát.

„Az 1941. decemberi, Moszkva alatti fordulat következtében megváltozott a németek felfogása a csatlós államok katonai hozzájárulásának mértékére vonatkozóan” – fejtette ki Dr. Kaló József, az NKE HHK Katonai Logisztikai Intézetének egyetemi docense. Rávilágított, hogy a német hadvezetésben konkrét követelések fogalmazódtak meg a magyar hadsereggel szemben: a 2. hadsereg három hadtestben összefogott kilenc könnyűhadosztályból, egy páncéloshadosztályból állt. „Míg a magyar hadvezetés a hadsereg személyi állományának összeállításánál a legértékesebb korosztályok kímélését tartotta szem előtt, addig fegyverzeti-technikai viszonylatban megpróbálták a lehető legjobban felszerelni a 2. hadsereget.” Katonáink tudták: komoly és nehéz harcok várnak rájuk. Az előkészületek érdekessége volt, hogy a tárgyalások során, valamint a mozgósítások és a kiszállítás alkalmával nem határozták meg a magyar 2. hadsereg pontos feladatát, csak a fegyverkezésről és az ellátásról tárgyalt a két hadvezetés. „Kényszerhelyzet születte ad hoc megállapodás volt tehát, melynek eredményeként a magyar 2. hadsereg hádművelti területen minden tekintetben a német parancsnokság alá került.” 1942. február 24-én megkezdődött a 207 ezer fős személyi állományú hadsereg alakulatainak mozgósítása, a sereg júliusra jutott el a Don folyóhoz. Ez egy több mint 200 km-es arcvonalat jelentett. A szeptemberig tartó hídfőcsaták alkalmával azonban látszott: a Vörös Hadsereg túlerejét nem fogják tudni legyőzni, jelentős veszteséget szenvedtek el csapataink. Az időjárás téliesre fordultával egyre inkább jelentkeztek a hadsereg ellátási nehézségei. A legtöbb területen szűkös ellátmányból kellett csodát tennie a magyar katonának. Ahogy a Vezérkar Főnöke fogalmazott, a „nagy tér, kis erő” elve alapján kellett felépíteni a védelmet, hogy megakadályozzák a szovjet előretörést. Ekkor mutatkozott meg a német hadvezetés merevsége, amelynek következtében a német 6. hadsereg súlyos vereséget szenvedett Sztálingrádnál, és ez okozta a magyar alakulatok katasztrófáját is.

75 évvel ezelőtt a szovjetek megsemmisítő támadást indítottak, amelynek célja csapataink teljes szétzúzása volt: „a számottevő

páncéllhárító fegyverekkel és harcokcsikkal nem rendelkező, és vontatószerkezők hiányában mozgásképtelen tüzérségű magyar hadsereg nem tudott sokáig ellenállni a támadás súlypontjain túlérőben lévő szovjet csapatok offenzívájának.” Az arcvonal 700 km-esre nőtt, ami fokozta az ellátási problémák nagyságát. A docens kiemelte, hogy ekkorra már megbomlott a német féllel szembeni bizalom: nem tudták megerősíteni a magyar arcvonalat, emellett a visszavonulás során a csatlós államok katonái elé helyezték a németek életét. A helyzet katasztrófává válásához hozzájárult a mínusz 30–35 fok alá süllyedt hőmérséklet is. Nem volt választás, vissza kellett vonulni.

A nagy nehézségek ellenére a magyar csapatok hagyták el utolsónak a Dont, Oszlányi Kornél ezredes vezetése alatt, 1943. január 27-én. „Hősies kitartásuknak volt köszönhető, hogy a szovjet előrenyomulást lassítva időt nyertek a zömük elvonulására.” Ahogy Kaló József megvilágította: „a németek »szövegességekhez« teljesen méltatlanul, kíméletlenül áldozták fel »fegyverbarátaikat« saját katonáik megmentése érdekében. A magyar 2. hadsereg pusztulását tehát kényszerhelyzet okozta: a kiküldött erők ellátásának és felszerelésének ígéretét a németek nem tartották be, azonban a rosszul felszerelt magyar csapatok kitartása és feláldozása árán tehermentesítették saját erőiket.” Az események után 75 évvel kijelenthető: az áttörés után a magyar 2. hadsereg akadályozta meg, hogy a túlérőben lévő szovjet sereg egy lényegesen nagyobb méretű katlanacsatába kényszerítse a tengelyhatalmak doni arcvonalat védő seregeit. „Ennek ára azonban 100–150 ezer főnyi veszteség volt.”

A megemlékező imádságok és beszédek

után koszorúzás következett: Prof. Dr. Patyi András rektor és Pohl Árpád ezredes, dékán az NKE nevében, Dr. Földváry Gábor István, a Honvédelmi Minisztérium jogi és igazgatási ügyekért felelős helyettes államtitkára a minisztérium nevében, Apáti Zoltán dandártábornok a Honvéd Vezérkar főnök nevében, Baráth Ernő dandártábornok a vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár nevében, valamint Dr. Sára Botond alpolgármester a Józsefvárosi Önkormányzat és Kállay Gáborné alpolgármester a Ferencvárosi Önkormányzat nevében helyezte el a koszorút. A megemlékezők a koszorúzás után a Névtelen Hősök szobrához mécseseket raktak, amelyek fénye bevilágította a műemléket. ●

Kiberbiztonság: ez vár ránk 2018-ban

SZÖVEG: SZŐŐR ÁDÁM

A parlamenti választások miatt idén Magyarország a korábbinál is jobban ki van téve a különböző kibertámadásoknak. 2018-ban várhatóan tovább szélesedik majd az átlagpolgárt is érintő internetes bűnözés kelléktára, emiatt fokozottabban kell majd ügyelni személyes adatainkra is. A Nemzeti Közzolgálati Egyetemen működő Kiberbiztonsági Akadémia és a Kiberbiztonsági Kiemelt Kutatóműhely munkatársai nyolc pontban foglalták össze az idén várható legfontosabb trendeket.

Ma már szinte tényként kezelhető, hogy a 2016-os amerikai elnökválasztási kampányba egy külső szereplő is beavatkozott. Az amerikai titkosszolgálatok egy évvel ezelőtt egy tizenöt oldalas tanulmányban jelentették be, hogy ez a szereplő Oroszország volt, és az e-mailek „meghekkelésével”, a közösségi médiában terjesztett propagandával az volt a céljuk, hogy ne Hillary Clinton demokrata jelölt nyerjen a választáson. A Nemzetbiztonsági Ügynökség (NSA) egyértelműen, minden kétséget kizáróan azt állította, hogy az orosz katonai hírszerzés áll a támadások mögött. „2017 elején szerintem mindenki számára nyilvánvalóvá vált, hogy az amerikai elnökválasztás eredményét – kisebb-nagyobb mértékben – befolyásolta egy külső szereplőnek az interneten keresztüli információs hadviselése” – mondta el lapunknak Krasznay Csaba. Az NKE Kiberbiztonsági Akadémia programigazgatója szerint mindennapossá válhat, hogy az európai országokban lezajló választásokba is beavatkoznak majd külső szereplők, mint ahogy az a legutóbbi német vagy francia voksolás esetében is történt. Erre számíthatunk az áprilisi magyarországi parlamenti választás kapcsán is, hiszen európai uniós és NATO-tagállamként mi is célpontjai lehetünk a kibertámadásoknak. Bányász Péter, az NKE ÁKK Elektronikus Közzolgálati Intézet tanársegédje szerint oly mértékben értékelődik fel akár a nemzetközi politikai színtéren, akár a szövetségi rendszeren belül hazánk sorsa, hogy sok mindent hajlandók lehetnek megtenni a különböző idegen államok, például azzal a céllal, hogy destabilizálják az európai szövetségi rendszereket. Az egyik módszer a közösségi médiafelületeken elhelyezett álhírek sokasága, amellyel könnyen meg lehet téveszteni a kevésbé tájékozott választópolgárt. Ezek forrásait a legtöbbször nagyon nehéz beazonosítani, így az egyéni felelősség kérdése különösen fontos. Bányász Péter szerint a kritikus gondolkodással lehetne sokat tenni az álhírek ellen, de a szakember szerint ettől még nagyon messze van az átlagpolgár.

Az egyik jellemző kiberhadviselési mód a terheléses támadás, amikor akár több százezer számítógépet használnak fel arra, hogy megbénítsák egy fontos infrastruktúra, például egy kormányzati portál vagy egy atomerőmű szervereit. „Ennek akár mi is a résztvevői lehetünk úgy, hogy közben nem is tudunk róla” – hangsúlyozza Nagy Zoltán András. Az NKE RTK Kiberbűnözés Elleni Tanszék vezetője szerint attól a pillanattól kezdve ki vagyunk téve kockázatoknak és veszélyeknek, amikor felcsatlakozunk a hálózatra, hiszen könnyen előfordulhat, hogy nem csak mi használjuk

a számítógépünket. Ezt a módszert nemcsak kritikus infrastruktúrák szabotálására, hanem például zsarolásra is szokták használni. Nagy Zoltán András szerint tulajdonképpen ez a modern kori védelmi pénz. Terheléses kibertámadás sajnos elég gyakran éri hazánkat: egy amerikai biztonságtechnikai cég felmérése szerint a második legveszélyeztetettebb ország vagyunk Európában, és hatodikak a világban. Ennek fő oka elsősorban nem is a technikai felkészületlenség, hanem az átlagpolgár internetbiztonsággal kapcsolatos ismereteinek hiánya. Az NKE szakértői úgy látják, hogy idén a nemzetközi diplomáciában meg fog jelenni a kibertámadásra való válaszadás lehetősége. Ahogy fogalmaznak, „egyes országok elleni ENSZ-szankciók életbeléptetésének indoka lesz az általuk végrehajtott kibertámadás”. Mivel ezek a támadások sokszor valódi kritikus infrastruktúrákat veszélyeztetnek, várhatóan a csapást elszenvedő ENSZ BT-tagok szankciók formájában fogják ezeket megtorolni. Krasznay Csaba szerint ebben Magyarországnak is állást kell majd foglalnia. „Vannak olyan területek, amelyek esetében Magyarországon még nem áll rendelkezésre az a mélységű és mennyiségű tudás, amivel hazánk stratégiai vagy éppen hétköznapi érdekeit szolgálhatnánk a kibertér vonatkozásában” – fogalmazott a szakember. Ezért az államnak, a közzolgálat különböző hivatásrendjeinek is folyamatosan fejleszteniük kell a kiberbiztonsággal kapcsolatos tudásukat. Különösen így van ez a katonai képességek tekintetében. Prof. Dr. Kovács László ezredes lapunknak elmondta, hogy a varsói NATO-csúcs óta deklaráltan is a kibertér az ötödik hadviselési dimenzió, amely feljogosítja a NATO-tagországokat, hogy ebben is műveleteket folytassanak. Az NKE Kiberbiztonsági Kiemelt Kutatóműhely vezetője szerint ez akár támadó katonai műveletek kilátásba helyezését is jelenti, ha egy NATO-országot kibertámadás ér. A szakember szerint, bár a jövőben is a hagyományos dimenziókban fognak zajlani a fegyveres konfliktusok, de várhatóan egyre gyakoribbak lesznek a kibertéri incidensek. Ezért a Magyar Honvédség folyamatosan fejleszti e téren is a képességeit, ennek részét képezik a NATO kiberbiztonsági gyakorlatai, amelyek közül a következő idén márciusban lesz. „Már harmadik alkalommal kapunk lehetőséget arra, hogy egy tesztelési fázisba bekapcsolódva a hallgatóinkat felkészítsük azokra a feladatokra, amelyek nemcsak a katonai, hanem a civil rendszerek védelmét és támadhatóságát jelentik” – hangsúlyozta a professzor. A szakember szerint a NATO-trendeknek megfelelően a Magyar Honvédség is elkezd foglalkozni a kibertámadási képességek megteremtésének gondolatával, ez kiemelt szerepet kap a haderőfejlesztési tervekben is. Várhatóan hosszas vita fog

INFOBOX

TÉNYEK, SZÁMOK A KIBERBIZTONSÁGRÓL

- 2020-ra körülbelül 50 milliárd eszköz csatlakozik az internetre.
- 2016-ban mintegy 150 ezer magyar embert ért zsarolóvírus-támadás.
- Jelszavainkat két-három havonta érdemes megváltoztatni.
- 2013 és 2017 között ötszörösére emelkedett a kiberbűnözés gazdasági hatása.
- Tavaly az uniós lakosság mintegy 70 százaléka osztott meg magáról valamilyen személyes adatot az interneten.
- A magyar kis- és középvállalkozások csupán kevesebb mint 10 százaléka foglalkozik az IT-biztonsággal.
- Az elmúlt években számos magyar kórházat is megzsaroltak számítógépes vírusokkal.

kezdődni arról, hogy az alapvetően védelmi célú doktrínához mennyire illeszkedik ez az elrettentést célzó tervezet. A kibertámadások mindannyiunk személyes adatait is veszélyeztetik, hiszen azok más kezébe kerülve könnyen adnak lehetőséget visszaélésekre. Itt a személyes felelősség mellett a szolgáltatók hatékonyabb együttműködésére lenne szükség. Ezt segítheti az az új európai adatvédelmi rendelet, amely május végén nálunk is hatályba lép. „*Ez jelentős szankciókat helyez kilátásba azon szolgáltatókkal szemben, akik nem védik kellően az európai állampolgárok személyes adatait*” – mondja Bányász Péter. A szakértő szerint ez akár milliárdos nagyságrendű bírságokat is jelenthet. Németországban már januártól érvényes az a szabályozás, hogy a nagyobb közösségi oldalak üzemeltetői 24 órán belül kötelesek eltávolítani azokat a posztokat, amelyek valamilyen törvényt sértenek. A kiberbiztonság fejlesztésében nagy szerepe lehet a várhatóan még az idén életbe lépő új Nemzeti Kiberbiztonsági Stratégiának is. Erre azért is van szükség, mert 2013 és 2017 között ötszörösére emelkedett a kiberbűnözés gazdasági hatása, 2019-re pedig újabb négyszeres növekedésről szólnak az előrejelzések. Céges szinten pedig a magyarországi nagyvállalatok fele, míg a kis- és középvállalkozások kevesebb mint 10 százaléka foglalkozik IT-biztonsággal. A szakértők szerint ezek a számok is azt mutatják, hogy a magyarországi kiberbiztonság erősítésében van még hova fejlődni.

A kormány célkitűzése szerint 2018 az elektronikus ügyintézés éve lesz, így számos új szolgáltatással fognak a gyakorlatban is megismerkedni az állampolgárok, a cégek és a közszolgálati dolgozók is. A szakértők szerint ez óhatatlanul előhoz majd olyan biztonsági hibákat, melyek vagy az új alkalmazásokból, vagy a felhasználók felkészületlenségéből erednek. Abban valamennyi szakértő egyetért, hogy folyamatosan bővíteni kell a közszolgálatban hivatást betöltők tudását, ismeretanyagát. Az NKE szinte minden képzésében jelen vannak a kiberbiztonsággal kapcsolatos ismeretek, amelyek fejlesztését szolgálja a Kiberbiztonsági Akadémia és a Kiberbiztonsági Kiemelt Kutatóműhely is. Ezekben olyan tudományos elméleti és gyakorlati munka folyik, amelyek révén új ismeretekkel gazdagodhatnak majd a leendő és jelenlegi közszolgák. „*Mind az akadémia, mind a kiemelt kutatóműhelyünk fő célja, hogy ezt támogassuk, és elérje az egyetem azt, hogy a közszolgálatba kerülő új munkavállaló, bármely hivatásrendbe is tartozik, megfelelő, korszerű ismeretekkel rendelkezzen az információbiztonságról, a kiberbiztonságról*” – hangsúlyozza Kovács László ezredes.

Az új stratégia mellett ezt erősíti a minden év októberében megtartott kiberbiztonsági hónap is, amelynek az NKE is fontos résztvevője. ●

A jövő biztonsági vezetőit képzik

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Manapság egyre népszerűbb a felvételizők körében a Nemzeti Közszolgálati Egyetem azon képzése, amelynek elvégzésével civil biztonsági vezetővé válhat valaki. A Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék által gondozott biztonsági szakirányon végzettekre egyre jobb elhelyezkedési lehetőségek várnak az önkormányzati rendészeteknél vagy a magánbiztonsági szektorban.

A Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság (FÖRI) Ügyeleti és Irányító Központjában mozgalmasan telnek a munkanapok, hiszen Budapest közterületein mindig történik valami, amire az itt dolgozó szakembereknek reagálniuk kell. A 24 órában működő ügyeleti központba futnak be a lakosságot közvetlenül érintő, közterületi problémákkal kapcsolatos legkülönbözőbb bejelentések. Az ország legnagyobb önkormányzati rendszete mintegy 450 embert foglalkoztat, elsősorban közterület-felügyelőket. A szervezet évek óta stratégiai partnere az NKE Rendészettudományi Karán működő Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszéknek. A rendészeti igazgatási alapszakon belül választható biztonsági szakirányon az önkormányzati rendészet számára is képeznek szakembereket, különösen az után, hogy az idei tanévtől immár elindult az önkormányzati rendészeti specializáció is. *„Évente többhetes gyakorlatot tölthetnek itt mindazok, akiket a szakirányon belül elsősorban az önkormányzati rendészet érdekel. Ha végeznek, nálunk szinte biztos állás vár rájuk, akár középvezetőként is. Stabil, kiszámítható életpályát kínálunk”* – fogalmazott Hermann Gábor. A FÖRI szolgáltatási igazgatóhelyettese arra biztatja munkatársait is, hogy a biztonság szakirányon szerezzenek felsőfokú képzettséget, amivel gyorsabban tudnak majd előrelépni a szakmájukban. A szakirányon az önkormányzati rendészet szervei mellett a mintegy háromezer vállalkozást felölelő és százezer főt foglalkoztató magánbiztonsági piac számára is képeznek szakembereket. Hliva Barbara idén szerezte meg diplomáját, amelylyel rögtön el is tudott

helyezkedni a tanszék egyik partnerénél, az MPT Securitynél, amely az egyik legnagyobb pénz- és értékszállítással foglalkozó cég. Barbara a kereskedelmi és üzletfejlesztési részlegen kapott kiváló munkalehetőséget. *„Első munkahelyemen nagyon sokrétű munkát végzek, amelyre az egyetemi évek jól felkészítettek”* – hangsúlyozta Barbara, aki a tavalyi OTDK-versenyen különdíjban is részesült a magánbiztonság és a családi erőszak kapcsolatáról írt dolgozatával. A gyors elhelyezkedést azonban a tanszék jó partneri kapcsolatainak is köszönheti. *„A nálunk végzett hallgatók most már válogathatnak a legjobb álláslehetőségek között. Korábban ez nem így volt, ehhez az kellett, hogy egy széles partneri hálózatot alakítsunk ki a szakirány mögött”* – mondta el Dr. Christián László rendőrezredes. A 2013 szeptembere óta működő Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék vezetője szerint az elmúlt négy évben szinte teljesen újjáépítették a képzést, amelyet jelenleg már több mint húsz jelentősebb magánbiztonsági partnercég vagy szakmai szervezet segít. A tanszék mellett tanácsadó jelleggel működik a Magánbiztonsági Oktatási Tanács, így maga a szakma fogalmazza meg, hogy mivel tehetnék még értékeesebbé a biztonsági szakirányon szerzett diplomát. A szakember úgy látja, hogy mind az önkormányzati rendészet, mind

a személy- és vagyonvédelmi, magánnyomozói tevékenység rendkívül sokrétű és izgalmas, jelentős fejlődésben lévő terület, amely számtalan kihívást és komoly perspektívát kínál azoknak, akik ezt a pályát választják. Az itt végzettek olyan területeken tudnak elhelyezkedni, mint például a bankbiztonság, a személyvédelem, a rendezvénybiztosítás, a kiemelt létesítmények védelme, a magánnyomozás, a biztonságtechnika, a kiberbiztonság és a már említett önkormányzati rendészet. Ezen a szakirányon tehát elsődlegesen nem rendőröket, hanem civil biztonsági vezetőket képeznek, akik sok esetben a diploma kézhezvételét követő egy-két évben már regionális vezetői pozícióba kerülnek. A magánbiztonságban jelenleg mintegy százezren, az önkormányzati rendészetnél több mint tízezren dolgoznak, ezért nagy szükség van a frissen végzett hallgatókra, akik közül évről évre egyre több vezető kerül ki a biztonság szakirányról. A képzésben fontos szerepet kapnak a biztonságtechnikával kapcsolatos információk. *„Felkészítjük a hallgatóinkat, hogy ezeket a biztonsági rendszereket hogyan lehet leküzdeni”* – hangsúlyozza Tóth Levente, okleveles biztonságtechnikai mérnök. A magánbiztonsági szakmában mintegy harminc éve dolgozó okleveles biztonságtechnikai mérnök szaktanárként vesz részt a tanszék munkájában.

Szerinte manapság a magánbiztonságban is egyre nagyobb a technika szerepe az úgynevezett élőerős védelem mellett. Egy biztonsági vezetőnek ma már érteni kell a biztonságtechnikai rendszerekhez is, erre is felkészítik a hallgatókat a tanulmányok alatt. A szakirányon olyan magánbiztonsági

szakembereket képeznek, akik a biztonságtechnikai mellett bizonyos fokú polgári védelmi, katasztrófavédelmi és munkavédelmi feladatok ellátására is képesek lesznek munkájuk során. Ma már ezeket a területeket komplexen kell átlátnia és kezelnie egy biztonsági vezetőnek. Ilyen komplex feladatot végez a mindennapokban Mészáros István, a Semmelweis Egyetem biztonságtechnikai igazgatója. A szakirány harmadéves levelezős hallgatója a közelmúltban vehette át az év biztonságvédelmi szakembere díjat. A biztonságtechnikai mérnök végzettségű szakember úgy érzi, hogy az eddig szerzett gyakorlati tapasztalatait új elméleti ismeretekkel tudja bővíteni a szakirányon, ami lehetőséget ad számára a doktori fokozat megszerzésére is. *„Tavaly az OTDK-n első helyezést értem el, és tagja voltam annak a csapatnak is, amely a Nemzeti Kiber-versenyen szerezte meg az első helyet”* – mondta Mészáros István. A szakember úgy látja, hogy a tanszék oktatói sokat tesznek azért, hogy a szakma tudományos alapjait is megteremtsék az oktatás mellett. 2013 ősze óta hét tankönyv és több tucat szakmai tanulmány született a tanszék szakmai műhelyeiben. Az idei tanévben az egyetem egyik KÖFOP-projektjének keretében külső szakértőkkel megerősítve Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Kutatócsoportot alapíthatott a tanszék. A kutatócsoport egy szlovén vendégprofesszort fogadott tavaly ősszel, és egy amerikai vendégprofesszort is

várnak idén tavasszal. A kutatás célja egy átfogó hazai magánbiztonsági és önkormányzati rendészeti helyzetértékelés, problématerkép elkészítése, nemzetközi kitekintéssel. A tanszék az oktatás-képzés fejlesztésére, gyakorlatiasabbá tételére a legismertebb nagy magánbiztonsági cégek támogatásával nemrégiben kialakított egy speciális biztonságtechnikai szaktantermet az egyetem új oktatási épületében, több millió forintos eszközállománnyal. A cégvezetők számos mentor- és ösztöndíjprogramot is felajánlottak, így nyáron biztos szakmai gyakorlólhelyek is várják a hallgatókat, akik most már jellegzetes, barna színű formaruhát viselnek.

„Ez nem rendvédelmi gyakorlóruha, hanem egy csúcsmínőségű technikai ruházat. Ezzel is szeretnénk azt jelezni, hogy az itt végzett hallgatók jövőbeni feladatai más jellegűek lesznek, mint például a rendőröké” – fogalmazott Christián László tanszékvezető. A magánbiztonság szakirány egyre népszerűbb a pályaválasztás előtt álló hallgatók körében is, ezért egyre magasabb pontszámmal lehet bejutni a képzésre. Az itt végzettekre pedig egyre gyorsabban talál rá a szakma, és szinte már a képzés ideje alatt munkát találnak a szakirány hallgatói. *„Vezetői utánpótlást biztosító képzés jelenleg csak a mi szakirányunkon van. Négy év alatt eljutottunk oda, hogy egy nagyon innovatív, komoly jövőképpel rendelkező képzést kínálunk*

leendő hallgatóinknak” – mondta a tanszékvezető. 2015 szeptembere óta immár államilag támogatott formában is indul a képzés húsz fő hallgató számára. A biztonsági szakirányra nincs fizikai alkalmassági felvételi, ugyanakkor vizsgálják a jelentkező pszichológiai alkalmasságát, és rendelkeznie kell középfokú komplex C típusú nyelvvizsgával is. A négy éve tartó intenzív képzésfejlesztés pedig várhatóan nem áll majd meg ezen a szinten, a kar és a tanszék vezetői két éven belül egy mesterképzés beindítását is tervezik. ●

Történelmi fejlesztés a Magyar Honvédségben

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: DÉVÉNYI VERONIKA

Február elején bemutatták Kecskeméten azt a két Airbus A319 repülőgépet, amelyeket a Magyar Honvédség hadrendjébe állítanak. Mindez jelentősen növeli a katonai szállítási képességeket, ami stratégiai fontosságú a honvédség szempontjából és hazánk biztonsága érdekében is. A most bemutatott szállítógépek kiemelt elemei a Zrínyi 2026 honvédelmi és haderőfejlesztési programnak, amely tovább folytatódik a következő években.

Ez a honvédség történelmi fejlesztésének és fejlődésének fontos állomása – jelentette ki a kecskeméti rendezvényen a honvédelmi miniszter. Simicskó István az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázison tartott sajtótájékoztatón elmondta, hogy a megfelelő légi szállítási képesség megszerzése a mai modern világban kiemelten fontos feladat. Szerinte a Magyar Honvédség elsődleges feladata, hogy az ország katonai értelemben vett biztonságát szavatolja, a magyar embereket védelmezze. Ahhoz azonban, hogy ezt minél magasabb szinten tudja biztosítani, az elkötelezett, hazaszerető, jó felszereléssel ellátott katonák mellett modern eszközökre is szükség van.

Az új szállítógépek beszerzése fontos része a Zrínyi 2026 honvédelmi és haderőfejlesztési programnak. Ennek kapcsán Simicskó István hangsúlyozta, hogy a Magyar Honvédség fejlesztését megkezdték, és nyolc éven belül olyan képességekkel szeretnék felvértezni, amelyekkel Magyarország biztonságát a lehető legnagyobb mértékben tudják garantálni. Szerinte az általános hadkötelezettség korábbi megszüntetésével nem vált a hadsereg professzionálissá, ahhoz megfelelő képességek, eszközök is kellenek. „Most komoly lépést tettünk abba az irányba, hogy egy évtizeden belül igazán professzionálissá váljon a Magyar Honvédség” – fogalmazott a honvédelmi tárca vezetője. Január utolsó napjaiban érkezett meg Magyarországra az a két Airbus A319 típusú repülőgép, amelyekkel bővülnek a Magyar Honvédség képességei. A többfunkciós gépeknek köszönhetően hazánk immáron rendelkezik az önálló csapatszállítás képességével is. „Ezek a gépek nem kormánygépek, hanem a Magyar Honvédség hadrendjébe kerültek, és ennek megfelelően is fogják

használni azokat. Csapatszállító repülőgépeink hadrendjében semmiféle változás nem fog bekövetkezni, csupán az, hogy újabb, modernebb eszközökkel rendelkezik ezentúl a Magyar Honvédség” – hangsúlyozta a bemutatón Simicskó István.

A honvédelmi miniszter elmondta, hogy a két szállítógép nyolc-kilenc éves, és korábban Európában repültek velük. A jó műszaki állapotban lévő Airbusokkal elsősorban a külszolgálatot teljesítő katonáink ki- és hazaszállítását végzik majd, de például természeti katasztrófa esetén civilek hazamenekítésére is használhatók lesznek. A miniszter emlékeztetett arra is, hogy a Magyar Honvédség katonái az elmúlt két és fél évben egy rendkívül fontos és nehéz feladatot is elvégeztek. Az ország határvédelmében több mint 17 ezren vettek részt és szolgáltak magas színvonalon. „Katonáinknak is köszönhetjük, hogy ma Magyarország a világ egyik legbiztonságosabb országa” – mondta Simicskó István.

Dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke elmondta, hogy eddig az immáron 35–40 éves AN-26-os típusú repülőgépek látták el a Magyar Honvédség szállító feladatait. Ezek a gépek a '70-es és '80-as években kerültek a Magyar Honvédség rendszerébe, de azóta nagyon sokat változott a világ, és ma már nem felelnek meg maradéktalanul a kor elvárásainak.

„Eljárt felettük az idő” – fogalmazott a tábornok, aki szerint nagy létszámban és távoli területekre már nem lehetett velük biztonságosan szállítani. Benkő Tibor úgy látja, hogy az Airbus A319-esek teljesen megfelelnek a mai kor követelményeinek, és „rendelkeznek mindazokkal a paraméterekkel, amelyekre szükség lehet”. Így korszerű, modern, hosszú utakon is komfortos

szállítást biztosító eszközök kerültek a Magyar Honvédséghez. Elhangzott, hogy a szállítógépeket olyan globális eszközökkel is felszerelik, amelyek biztonságossá teszik a műveleti területeken való használatukat is. Hozzátette, hogy a Zrínyi 2026 program nemcsak a korszerű eszközökről szól, hanem a kiszolgáló, üzemeltető személyi állomány felkészültségéről, elismertségéről és megbecsültségéről is. A vezérkari főnök elismerően szólt a húsz év után idén szeptemberben újrainduló pilótaképzésről is, amelynek a Nemzeti Közszolgálati Egyetem adja majd a bázisát. Az Airbus A319-esek fontosabb jellemzőit Dr. Pogácsás Imre dandártábornok ismertette. A HM Haderőfejlesztési Programok Főosztály vezetője elmondta, hogy a csapatszállító képesség évtizedek óta hiányt szenvedett a Magyar Honvédségben, ezt pótolják a most beszerzett gépek. A korábbi, ma már elavult szállítógépekről való váltást jellemezve elmondta: *„Nekünk, katonáknak annyit jelent, hogy ezekkel a gépekkel kétszer annyi terhet, kétszer olyan gyorsan és háromszoros terhelhetőség mellett tudunk elszállítani, ezzel sok energiát és pénzt is megtakarítva”*. A szállítógépek a katonai eszközökkel való felszerelésük után a NATO-követelményeknek is megfelelnek majd. Üzemeltetésük Kecskeméten történik, egy erre kiképzett személyi állomány közreműködésével. *„A gépek katonai festése megtörtént, és volt egy általános műszaki átvizsgálás is. Ezután a katonai navigáció, kommunikáció és a védelmi rendszer beépítése következik”* – sorolta az előttük álló feladatokat a tábornok.

„A most hadrendbe állított szállítógépek egy hazánkban eddig nem létező képességgel is felruházzák a Magyar Honvédséget, mégpedig az egészségügyi kimenekítési és szállítási feladatok végrehajtásának lehetőségével” – mondta az MH Összhaderőnemi Parancsnokság egészségügyi főnöke. Dr. Janka Norbert ezredes szerint a Magyar Honvédség és a magyar egészségügyi rendszer ellátási képessége is növekedni fog a szállítógépek által. Ez azt jelenti, hogy akár civil beteg szállítását is végezhetik majd, például egy távoli országban bekövetkező katasztrófa esetén. Az elsődleges cél azonban az, hogy a külföldi, műveleti területen szolgáló katonákat sérülés esetén a lehető leggyorsabban hazaszállíthassák. A szállítógépeket egy intenzív ellátási egységgel is felszerelik, amely kritikus, súlyos állapotú betegek szállítását is lehetővé teszi. Az egészségügyi rendszer a gép utasterének hátsó részében lesz kialakítva, ami bővíthető a későbbiekben. Az Airbus A319 típusú gépek alapvetően egyenként 126 fő és felszereléseik (avagy 12 tonna súly) szállítására képesek. Hatótávolságuk csaknem hétezer kilométer, sebességük pedig 829 kilométer óránként. Újságírói kérdésre válaszolva Simicskó István elmondta, hogy a Zrínyi 2026 program keretében további, ütemezett fejlesztések várhatók a következő hónapokban, években. Ilyen lesz a tűzérképességek fejlesztése vagy a közepes légi katonai szállítói kapacitás növelése, de például március végéig minden katona megkapja majd az új gyakorlóruháját is. ●

A német helyzet

SZÖVEG: **FECSER ZSUZSANNA**
FOTÓ: **AFP, MTI**

Az Európai Unió szupranacionális szervezetének egyik legfontosabb elemét jelentő Németország számára a 2017. szeptember 24-i szövetségi választások sokáig nem hoztak eredményt, ugyanis több mint négy hónapig nem tudtak kormányt alakítani a parlamentbe bejutott pártok. Dr. Hettyey András, az NKE NETK Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék adjunktusával még a koalíciós megállapodás előtt beszélgettünk a leendő német kormánykoalíció belpolitikai pozíciójáról, az Európai Unió jövőjére gyakorolt hatásáról, az előttünk álló reformfolyamatok lehetőségeiről és a magyar-német kapcsolatok alakulásáról.

○ **Ön szerint milyen hatást gyakorol a német belpolitika az EU-ra?**

Dr. Hettyey András: Ezt nagyon nehéz addig megmondani, amíg nem alakul meg a kormány Németországban. A CDU/CSU (Kereszténydemokrata Unió és Keresztényszociális Unió) pártszövetség jóval kevesebb szavazatot kapott, mint 2013-ban, és a mandátumarányt nézve még nagyobb a visszaesés. Amint megalakul a német kormány, aktívan fel fognak lépni, és a franciákkal tandemben elkezdik kidolgozni az Európai Unió mélyítését, reformját. Ez lesz Angela Merkel német kancellár politikai pályafutásának utolsó ciklusa, amikor is a politikusok valami maradandót szeretnének alkotni, hogy bekerüljenek a történelemkönyvekbe. Martin Schulz, a Szociáldemokrata Párt (SPD) elnöke az Amerikai Egyesült Államok mintájára egy szorosabban együttműködő, föderatív Európa megteremtését képzei el közös pénzügyminiszterrel és költségvetéssel, de ennek nincs politikai realitása, mivel számos uniós tagállam mellett a CDU sem támogatja ezt a víziót. Egyelőre még nem tudhatjuk, hogy mit hoznak a reformok, csak találgathatunk. Lesz-e közös pénzügyminiszter, lesz-e közös euró vagy közös költségvetés, lesz-e egy fokozottabb biztonságpolitikai együttműködés vagy közös haditechnikai eszközök beszerzése, építése? Mindezt még nem lehet tudni. Magyar szempontból érdekes, hogy nagy a valószínűsége a CDU által is hirdetett úgynevezett „többsebességes Európa” kialakulásának. Ez azt jelenti, hogy az Európai Unió tekintetbe veszi, ha Magyarországhoz hasonlóan más államok sem akarnak részt venni az EU elmélyítésében. Attól még a többi ország halad tovább, és „magországként” folytatják a mélyítést. Nincs garancia arra, hogy ez így fog történni, ez csupán egy lehetőség, de az biztos, hogy a németek mindent meg fognak tenni azért, hogy a magyarok és a lengyelek is részt vegyenek az EU mélyítésében. Egyedül abban az esetben nem lehet erre számítani, ha mindennek nagyon nagy ára lenne. Ez esetben a németek – szokásukkal ellentétben – lehet, hogy azt fogják mondani, ha egy ország nem akar részt venni az adott folyamatban, akkor nélküle viszi véghez az EU többi tagállama, és így több sebességben haladunk előre. Ez is egy lehetséges felállás. 1957 óta az egész integráció a német–francia együttműködésen alapszik, ez a kulcsa, vagyis akkor halad előre, ha ez a két ország megállapodik. A britek kilépésével eltűnik még egy fontos alap, így még inkább felértékelődnek a német–francia kapcsolatok. Az Európai Unió megbénult erre a pár hónapra, nem tud mást tenni, mint hogy vár, és ha lesz német kormány, gyorsan hozzalát a reformok végrehajtásához.

○ **Mi vezetett ahhoz, hogy a német pártok négy hónappal a választásokat követően sem tudnak kormányt alakítani?**

H. A. Ez a választási eredménynek köszönhető. Nincs meg a többsége az Angela Merkel vezette CDU-nak és a liberális

FDP-nek (Német Szabaddemokrata Párt) sem, így ami természetes koalíció lehetne, az ebben a felállásban nem működhet. Mindkét párt elég gyengén szerepelt. A CDU a leggyengébb szereplését produkálta 1949 óta, és a 150 éves FDP az újkori történetének leggyengébb eredményét hozta. A két nagy párt gyenge szereplése vezetett ahhoz, hogy bekerült még egy párt, így már hat párt van a parlamentben, ám egyiknek sincs igazán nagy támogatottsága. Sokkal bonyolultabbá vált a kormányalakítás, ennek pedig mély, strukturális okai vannak. Mindehhez hozzájöttek még a személyi viták, amelyek miatt a Jamaica-koalíciót nem sikerült megalakítani. Ez nem a CDU-n, hanem a másik két kisebb párton múlt. Egyszerűen nem tudtak közös nevezőre jutni a pártok, és ez szokatlan helyzet a németek számára. Általában sokkal gyorsabban szokott menni a kormányalakítás. Úgy gondolom, hiába telt már el négy hónap, legalább további egy hónap még kell, mire lesz új kormánya Németországnak. Ez nem jelenti azt, hogy megoldhatatlan belpolitikai válság tombol az országban, hiszen ettől függetlenül van törvényhozás, a parlament összeült, a napi szintű tennivalókat képes intézni, nem állt meg a világ. Az Európai Unió persze már nagyon várja, hogy megalakuljon a német kormány, ezt azonban sok tényező nehezíti. Hogyha összejött volna a liberális FDP-vel és a Zöldekkel való szövetségekötés, a Jamaica-koalíció, az lett volna az első alkalom Németország történetében, hogy hárompárti kormány állt volna az állam élén. Sok újdonság van most a német politikában, amelyre 1959 után még nem volt példa.

○ **Mivel magyarázható a német pártok ilyen fokú népszerűtlensége?**

H. A. A nagy pártok népszerűtlenné válásában sok tényező játszik szerepet, ezek közül kettő minden bizonnyal a migráció és Kelet-Németország helyzetének kérdése. Egyrészt nagy szerepet játszik az, hogyan állnak a migráció kérdéséhez, hogyan reagálnak rá. A bevándorlásellenes Alternatíva Németorszáért (AfD) párt felemelkedése és parlamentbe jutása emiatt következhetett be, hiszen elsősorban nem szavazókat szólított meg, de elszívott CDU- és SDP-szavazókat is. Tehát fontos tényező a megerősödésében a migráció kezelése. Ami még felelős, az a protest szavazatok. Sokan tudták, hogy úgyis a CDU nyeri meg a választásokat, és Angela Merkel marad Németország kancellárja, de meg akarták mutatni a politikai elitnek, hogy elégedetlenek velük. Így juthatott be az AfD a parlamentbe, a protest szavazatok a megerősödésének az elemei. Mindent meghatároztak a 2015 őszi események, amikor ellenőrzés nélkül, nagy számban érkeztek emberek Németországba. Mint minden demokrácia, úgy Németország is rugalmas és önreflexióra képes. Elkövette azt a hibát, hogy felkészületlenül érte őket a migrációs hullám, hagyták meglepni magukat 2015 őszén. Később azonban két átfogó szabályozást

tartalmazó törvényt is hoztak, melyek szigorították a migrációs aspektust, megnehezítették és jobban ellenőrizhetővé tették a folyamatot. Így azt mondhatjuk, hogy van korrekció, önkorrekció a német politika elit részéről, ugyanakkor az biztos, hogy mindez sok szavazónak nem volt elég. Sokak persze látták, hogy a CDU és a CSU belátta a hibáit, de ez nem volt elég. Az SDP és a Zöldek továbbra is megengedőek a bevándorláspolitikában, az ő gyenge szereplésükben ez is benne van. A mostani koalíciós tárgyalások alapján úgy néz ki, tovább szigorítják a családegyesítést. Hiába kap menekültstátuszt valaki Németországban, jobban megnehezítik, hogy a családja utánajöjjön. Megállapítható tehát, hogy nem statikus a helyzet: a német politikai rendszer reagált a hibáira és korrekciót vitt véghez – ez sok szavazónak elég volt, sokaknak nem. A migráció mellett a másik tényező, amely még szerepet játszik a pártok népszerűségének csökkenésében, az Kelet-Németország problémája. Nem véletlen, hogy éppen ott lett nagyon erős az AfD. Harminc évvel az egyesülés után is óriási különbségek vannak Németországon belül. Keleten nagyobb a munkanélküliség, alacsonyabbak a jövedelmek; az állam kezd eltávolodni az emberektől. Ezt mi sem mutatja jobban, mint hogy bezárnak a boltok, a posták, a színházak, emiatt pedig sokan úgy érzik, hogy a német állam magukra hagyta őket. Északkelet-Németországban nincs más, csak lapos síkság, hatalmas tavak és kevés lakos. Sokan elköltöztek nyugatra, akik pedig ott maradtak, csalódtak a német rendszerben: gazdaságilag is magukra hagyták őket, nem érznek semmiféle törődést az állami vezetők részéről. Berlin, a főváros viszont azt a terhet érzi, milyen költségei vannak egy ilyen elnéptelenedett vidéken egy színház fenntartásának: sok pénzbe került, az ottani embereknek azonban fontos életminőségi tényező, ezért is keltett akkora felháborodást a részükről a bezárása.

○ **Milyen szerep várhat Magyarországra az EU tekintetében?**

H. A. Egyelőre kíváncsian várunk. A magyar politikai elit nagyon elkötelezte magát a migrációpolitikában a lehető legszigorúbb vonal mellett. Nem tartjuk elegendőnek a német korrekciót, úgy gondoljuk, radikálisabb reformokra van szüksége Európának. Azt látjuk, hogy próbálunk meggyőzni más tagállamokat is arról, hogy hozzánk hasonló szigorral lépjenek fel a migrációval szemben, és teljesen utasítsák el a kvótákat. Ezzel az ambiciózus politikával néhány ország ért még egyet, Magyarországon kívül talán Lengyelország, Csehország, Szlovákia vagy Románia, de az EU többi huszonkét tagállama a kvóták mellett van. Ritkán volt példa olyan esetre, hogy ehhez hasonló, nem túl kecsegtető erőviszonyban szembeforduljunk egy politikai vitában az EU-val, hiszen ez meghatározza a magyar–német diplomáciai kapcsolatok mozgásterét. Ha Németországban olyan párt erősödne meg,

amely egyetért a migrációs politikában a Fidesszel, akkor megvan annak az esélye, hogy e kérdésben a magyar álláspont is erősödjön. Viszont ha marad a jelenlegi német vezetés, akkor egyedül maradhat a magyar diplomácia és felfogás ebben a kérdésben. Ugyanakkor a magyar főérdek az új hétéves költségvetési keret tárgyalásainak folyamata, mely a 2020 és 2026 közötti időszakra határozza meg az Európai Unió költségvetésének alakulását. Ennek kapcsán Magyarország abban érdekelt, hogy minél több kohéziós támogatást kapjon. Ez a fő csapásirány. Hogyha ezt el szeretné érni, jól kell indítania az országnak. Nagy a tét, de az erőviszonyok jelenleg nem a magyar álláspontnak kedveznek, kvótaügyben legalábbis.

○ **Hogyan jellemezné a magyar–német kapcsolatok alakulását ezen események fényében?**

H. A. A magyar–német kapcsolatok terén is a migrációs politika, azon belül is a kvótakérdés dominál. Van egyfajta mély, strukturális ellentét a magyarok és a németek között, amely

DR. HETTYEY ANDRÁS

Dr. Hettyey András 2012-ben az Andrásy Gyula Német Nyelvű Egyetemen szerzett doktori (PhD-) fokozatot. 2009 és 2011 között a Nézópont Intézet külpolitikai elemzője, 2012 és 2013 között a Danube Institute for Interdisciplinary Research tudományos munkatársa, 2013 és 2014 között pedig a Magyar Külügyi Intézet tudományos munkatársa volt, jelenleg a Nemzeti Közszerológati Egyetem Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék adjunktusa, valamint óraadó az Andrásy Gyula Német Nyelvű Egyetemen. Felsőfokú nyelvvizsgával rendelkezik angol és német nyelvből, középfokúval pedig olasz, valamint latin nyelvből. Főbb oktatási-kutatási területe: a német–magyar kapcsolatok, valamint az 1990 utáni magyar és német külpolitika.

a felszínen nem mutatkozik meg, hiszen jó gazdasági kapcsolatot ápol egymással a két ország, kölcsönösen kereskednek a másikkal, a német befektetők meg vannak elégedve velünk, és szívesen fektetnek be. Azonban politikai téren nagyon nehéz időszakot él meg a két ország. Egy felmérés szerint a németek 43 százaléka van rossz, 48 százaléka pedig jó véleménnyel Magyarországról. Ez a fele-fele arány szokatlan, mert a németek kifejezetten szeretik Magyarországot, régebben a kelet-európai országok közül hazánk volt a legkedveltebb a német felmérések szerint. Ugyanakkor, ha a két ország sajtóját vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy egymásról nagyon rossz véleménnyel vannak. Ennek talán az az oka, hogy egyszerűen mást tartunk normálisnak, a politikusaink más nyelvet beszélnek, nincsenek egy állásponton olyan lényeges kérdésekben, mint a Trump-jelenség, Törökország megítélése vagy az Izraellel való kapcsolat, ebből fakadnak a problémák. A két ország egyre jobban távolodik egymástól. Most még közel vannak, de a magyar és a német hatalmi elit közötti világnézeti, ideológiai és értékrendbeli különbségek egyre gyakrabban megmutatkoznak. Az lenne a legrosszabb, ha már nem is igazán akarnánk megérteni a másikat, beletörődnénk, hogy más állásponton vagyunk ahelyett, hogy elmagyaráznánk a másiknak, megértetnénk vele, mit miért teszünk, és közösen kompromisszumot keresnénk. Hogy ez ciklikus, újra visszatérő vagy strukturális jelenség? Úgy gondolom, inkább strukturális a feszültség, mert nem fog csak úgy elmúlni, sőt, minél tovább tart, annál inkább elmélyül az ellentét és a széthúzás, amíg a jelenlegi magyar és német kormány marad hatalmon.

○ **Lehet ennek az egyet nem értésnek negatív vetülete ránk nézve?**

H. A. Az unióban pont az a szép, hogy nem biztos, hogy egy ilyen egyet nem értésnek komolyabb költségei lesznek. Lehet, hogy pórul járunk az uniós költségvetési tárgyalásoknál,

de közel sem biztos, mert ha a kelet-európai országok összefognak, nem lesz negatív hatása számunkra az uniós megegyezéseknek. Az ellentétes vélemény miatt a német befektetők sem fognak kivonulni Magyarországról. A németeknél munkaerőhiány van, ezért támogatják a pártok az irányított bevándorlást, mert a német cégek nem találnak például lakatost vagy autószerelőt, így a német gazdaságnak megoldást kell találnia egy olyan problémára, melyet a magyar gazdaság még nem érez. Sok közgazdász úgy gondolja, hogy ahogy fogy a lakosság, úgy előbb-utóbb Magyarországnak is szembe kell néznie ezzel a kérdéssel. A németek azt az utat választották, hogy igent mondanak egy korlátozott bevándorlásra, mert a gazdaságuknak erre van szüksége. Magyarország úgy gondolja, hogy neki még nincs rá szüksége, de lehet, hogy ez néhány évtized múlva megváltozik, és a magyar köztudatban is hangsúlyos kérdés lesz a munkaerőhiány. Egyelőre, rövid távon beleférhetnek ezek a viták Németországgal, hiszen jó viszonyt ápolunk Lengyelországgal és a Visegrádi négyekkel, hosszú távon azonban ez komoly probléma lehet.

○ **Ön szerint milyen kompromisszumokra lenne szüksége a két országnak?**

H. A. Vannak olyan kérdések, melyekben szó sem lehet kompromisszumról. Kvótaügyben például nincs kompromisszum: az Európai Unió Bírósága is kimondta, hogy 2015-ben érvényes volt Magyarország leszavazása, és végre kell hajtani a rendelkezést. Angela Merkel kijelentette, hogy nincs kompromisszum, szolidaritást vár el. Más kérdés, hogy rajtunk kívül más országok sem hajtották még végre, így nem nagyon van haladás. Nem számít, hogy Magyarország bilaterális dolgokban segíti a menekülteket, pénzbeli támogatást nyújt, keresztény imahelyeket épít újjá, gyógyszert küld a rászorulóknak vagy belép az iszlám elleni koalícióba. Mindez fontos, de a németek szerint ettől még a kvótakérdés is hozzátartozik a szolidaritásvállaláshoz. Ahol lehet kompromisszum, az a költségvetés kérdése, hiszen annak az elfogadásához összhangra van szükség. Ezt a széthúzást nem oldhatja meg csak Orbán Viktor vagy csak Angela Merkel. Nem tudjuk, kik lesznek az új külügyminiszterek vagy milyen összetételben lesznek új kormányok. A politika csúcsán érződik ez, a mindennapokban nem: ugyanúgy tagok vagyunk az EU-ban, a NATO-ban; vannak német politikai alapítványok; zajlanak a gazdasági együttműködések; a katonáink együtt hadgyakorlatoznak, német nyelvű egyetem működik Budapesten (Andrássy Gyula Német Nyelvű Egyetem), és rengeteg magyar egyetemista kint tanulhat Németországban. Ez a kérdés tehát jelenleg nem hordoz magában súlyos következményeket, viszont a cél a mihamarabbi megbékélés, mert hosszú távon ez a széthúzás komoly problémákat okozhat. ●

A Balkán 2017-ben

SZÖVEG: DR. ÖRDÖGH TIBOR
FOTÓ: AFP, EPA, REUTERS

„A Balkán történelme érdekesebb, mint a Trónok harca” – hangzott el Donald Tusk, az Európai Tanács elnökének nyitóbeszédében, amelyet Bulgária soros uniós elnökségének kezdetén mondott 2018. január 12-én. Tusk és Jean-Claude Juncker, az Európai Bizottság elnöke is fontosnak tartotta, hogy Bulgária a Nyugat-Balkán integrációjának felgyorsítását prioritásként kezeli. Ez nyilvánvalóvá teszi, hogy a régió országai felértékelődnek a következő években. Jelen írás a 2017-es év összegzésére vállalkozik, rámutatva a Balkán államaiban bekövetkezett változásokra az elmúlt évben.

Földrajzi értelemben a Balkánhoz tartozó, de magát inkább közép-európaiként meghatározó Szlovéniában a belpolitikai események halkabban zajlanak, míg a nemzetközi történések nagy visszhangra leltek Európában. Az egyre jobb gazdasági mutatók mellett a költségvetési hiányt a GDP 3 százaléka alá sikerült szorítani, és csökkentették a munkanélküliséget is, azonban a balközép koalíciós kormány népszerűsége jelentősen romlott. Miro Cerar kormányfő pártját, a Modern Közép Pártot a közvélemény-kutatások szerint mindössze a választók 5 százaléka támogatta. Mindez azért fontos, mert 2018 júliusa előtt Szlovéniában parlamenti választásokat tartanak. Novemberben elnökválasztást tartottak az országban, amelyen a második fordulóban Borut Pahor államfő a szavazatok 52,94 százalékaival felhatalmazást kapott a második ciklusára. Az év második felére a Horvátországgal fennálló határvita volt az, ami rányomta bélyegét a kormányzásra. A Pirani-öbölért és több szárazföldi területért folyó harc 2009-ben a nemzetközi döntőbírószám elé került,

ám 2015-ben a horvát vezetés a bíróság befolyásolását vélte felfedezni, így elutasította a későbbi határozat végrehajtását. A 2017 júniusában született döntés a Pirani-öböl háromnegyedét a szlovéneknek ítélte, ami a két uniós ország közötti vitát tovább mérgesítette. Végül a két kormányfő abban egyezett meg, hogy tovább tárgyalnak a problémáról, azonban 2018. január 1-jével Szlovénia elkezdte alkalmazni a döntést. Horvátországban az instabil kormányzás tovább folytatódott, aminek szimbolikus eleme volt, hogy a Horvát Demokrata Közösség megvált a Híd nevű koalíciós partnerétől, melynek helyét a liberális Horvát Néppárt vette át. A politikai pártok népszerűtlensége magas, amit az eddigi pártok cselekvésképtelensége okozott. A szlovén határvitán túl a másik régóta tartó problémát a Mol-INA-ügy jelentette. Miután 2016 decemberében a genfi Nemzetközi Kereskedelmi Jogi Bizottság kedvezőtlen határozatot hozott a horvátok számára, azok a svájci szövetségi bírósághoz fordultak, de kérelmüket elutasították, így Andrej Plenković kormányfő a Mol Nyrt. részesedésének

visszavásárlását szorgalmazza. Az ország súlyos pénzügyi gondokkal is küzdött, továbbá elemzések szerint öt év múlva fenntarthatatlan lesz az egészségügy és a szociális rendszer, illetve visszalépés történt az emberi jogok és a kisebbségek helyzete terén, valamint az oktatási reform is megszakadt. Mindeközben a hágai Nemzetközi Törvényszék megállapította Horvátország felelősségét a boszniai háborúban, és kimondta hat boszniai horvát vezető bűnösségét. Szerbiában a legnagyobb horderejű történést az április 2-ai elnökválasztás jelentette, amelyen már az első fordulóban Aleksandar Vučićot választották meg köztársasági elnöknek. A váltás eredményeként Ana Brnabić lett az ország első női miniszterelnöke. A kiválasztás politikai érdeket szolgált, ugyanis az új kormányfő párton kívüli, míg a megválasztott új elnök megtartotta a kormánypártban betöltött elnöki tisztségét, így saját kezében tudja összpontosítani a hatalmat. Vučić a koszovói helyzettel kapcsolatban nemzeti konzultációt kezdett, melyben az elit véleményét kéri ki. Gazdasági téren fellendülés tapasztalható, ugyanis 2017-ben a GDP 3 százalékkal nőtt, a költségvetési hiány 1,7 százalék (2018-ra 0,6 százalék a tervezett érték), az államadósság pedig a GDP 62,7 százaléka csökkent. Mindezen túlmenően az európai integrációban is sikereket könyveltek el, mivel tizenkét fejezetet nyitottak már meg (kettőt ideiglenesen lezártak), miközben a csatlakozás támogatottsága csak 47 százalék. Montenegróban az egyik nagy közéleti témát a 2016 őszen megkísérelt puccskísérlet 14 vádlottja elleni eljárás jelentette, melynek állítólagos célja az volt, hogy az ország NATO-törekvéseit megakadályozzák. Mindez azonban nem sikerült, mivel 11 évi tárgyalás után Montenegró a nyugati katonai tömb

29. teljes jogú tagjává vált 2017. június 5-én. Érdekeség, hogy a társadalomban nem volt meg a többségi támogatottság, így a csatlakozást a parlament hagyta jóvá, egyedül. 2017 decemberében két újabb sikert könyvelhettek el az ország vezetői, egyrészt a montenegrói nyelvet önálló nyelvvé nyilvánította a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet, másrészt immáron harminc tárgyalási fejezetet nyitottak meg (hármát ideiglenesen lezártak) az európai csatlakozás menetében. Macedóniában a siker évét könyvelhetjük el, mivel úgy tűnik, több régóta húzódó problémát sikerült megoldani. Egyrészt 2016 decemberében megtartották az előrehozott parlamenti választásokat, amit a 2014 óta tartó belpolitikai válság (lehallgatási botrány) okozott. Azonban egyik nagy párt sem tudott egyedül kormányt alakítani. Április 27-én történelmi eseményre került sor, ugyanis a parlament az albán kisebbséghez tartozó házelnököt választott, ami verekedést eredményezett a képviselők között. Nemzetközi nyomásra végül Gjorge Ivanov államfő kormányalakítással bízta meg Zoran Zaevet, a Szociáldemokrata Párt elnökét, akinek kormányát május 31-én megválasztották. Az új kormány rendezte a nézeteltérését Bulgáriával, és megállapodást kötött a jószomszédi viszonyról. Úgy tűnik, a tizenhat éve húzódó név vita végére is pont kerülhet, mivel az Új-Macedónia elnevezést mind a macedón, mind a görög politikai vezetés elfogadhatónak tartja. A két megállapodás eredményeként megkezdhetik az uniós és NATO-csatlakozási tárgyalásokat is. Októberben önkormányzati választásokat tartottak, ahol a baloldalnak sikerült népszerűségét megtartania, így Nikola Gruevski, a jobboldali VMRO-DPMNE elnöke tizennégy év után lemondott pártelnöki tisztségéről.

Albániában a legfontosabb eseményt az elnöki és parlamenti választások jelentették. Áprilisban a törvényhozás a negyedik fordulóban megválasztotta Ilir Metát, a Szocialista Mozgalom az Integrációért párt vezetőjét köztársasági elnöknek. Június végén pedig a parlament összetételére voksolhattak az albánok, ám nagy változások nem történtek, így Edi Rama, a Szocialista Párt elnöke megtarthatta kormányfői székét. Az országban az európai integráció területén nem történt előrelépés 2017-ben, továbbra sem nyitották meg a tárgyalásokat. Bosznia-Hercegovinában 2017-ben is az egy helyben topogás volt jellemző. Bakir Izetbegović bosnyák elnökségi tag megpróbálta elérni a Nemzetközi Bíróságnál, hogy vizsgálják felül a Szerbia elleni korábbi pert, ám ezt a bíróság elutasította, mivel a másik két elnökségi tag nem támogatta. A szerb entitás elnöke, Milorad Dodik szokásos retorikáját használva 2017-ben megtiltotta országrészében, hogy a srebrenicai mészárlásról és Szarajevó ostromáról tanítsanak. Erre mindaddig van lehetősége, amíg a szövetségi parlament el nem fogadja a srebrenicai népirtás tagadását börtönbüntetéssel sújtó törvényt, ezt azonban mindmáig nem tette meg a törvényhozás. A témához kapcsolódóan meg kell említeni, hogy Ratko Mladićot életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélte a törvényszék háborús bűnök elkövetésének vádjában. Az ország 2016 februárjában már benyújtotta csatlakozási kérelmét az EU-hoz, azonban a 3200 pontból álló kérdéssort még nem sikerült visszaküldeniük Brüsszelbe, így a tagjelöltség még várat magára. Koszovó számára mozgalmas évet jelentett a 2017-es esztendő. A Montenegróval megkötött 8000 hektárnyi terület átadásáról szóló határmegállapodás belpolitikai válságot okozott. Ennek nyomán előrehozott választásokat tartottak, ahol egyik

választási koalíciónak sem sikerült többséget szereznie, így elhúzódó tárgyalások kezdődtek. Második helyen az Önrendelés ultranacionalista párt végzett, akik a legnagyobb ellenzéki tömörülést adták később, elnökük azonban 2017 decemberében váratlanul lemondott a párton belüli ellentétek miatt. Kormányalakításra lehetőséget végül a „háborús koalíció” néven emlegetett szövetség kapott, akiknek sikerült megegyezniük a húsz kisebbségi képviselővel (köztük a szerbekkel), így Ramush Haradinaj személyében új kormányfője lett az országnak. El-lene azonban Szerbia elfogatóparancsot adott ki, melyet végül töröltek, és Franciaország nem adta ki a szerbeknek. Az új kormánynak továbbra sem sikerült ratifikáltatnia a montenegrói határmegállapodást, mely az EU-s vízumliberalizáció feltétele. Az európai integrációt egyébként a lakosság 90 százaléka támogatja, miközben a fiatalok fele munkanélküli. Összegezve, 2017 mozgalmas év volt a Balkánon, egyes problémákat sikerült megoldani, míg mások eszkalálódtak. Több választásra is sor került, azonban a politikai rendszerek stabilitása továbbra sem egységes a térségben. A gazdasági helyzet javuló tendenciákat mutat az országokban, de sok feladat vár még a politikusokra. Az európai integráció felgyorsulása lökést adhat a politikai és gazdasági reformoknak. A 2018-as év sem lesz csendesebb, mivel Szlovéniában és Bosznia-Hercegovinában is parlamenti választásokat fognak tartani, míg Montenegróban Milo Djukanović visszatérésére kerülhet sor az elnökválasztáson. A hágai Nemzetközi Törvényszék hivatalosan befejezte működését az év utolsó napján, azonban a koszovói háború idején elkövetett bűncselekmények kivizsgálására létrejött speciális bíróság most kezdi meg tevékenységét. ●

Új korszak kezdődött a hazai vízgazdálkodásban

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Egyre több fiatal érdeklődik a vízügyes szakmák iránt, a vízügyi képzés egyetemi szintre emelése pedig tovább erősítheti ezt a folyamatot Somlyódy Balázs szerint. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) vezetője elmondta, hogy egyre szorosabb az együttműködés a vízügyi szervezet és a Nemzeti Közzolgálati Egyetem között, a tavaly elfogadott Nemzeti Vízstratégia pedig új korszakot nyitott a hazai vízgazdálkodásban.

○ Manapság egyre többet hallunk arról, hogy a jövő vízgazdálkodása alapvetően fogja meghatározni a világ, benne hazánk fejlődését. Magyarország számára mit jelent a víz és a hatékony vízgazdálkodás?
Somlyódy Balázs: Egy fenyegető globális vízválság jeleit lehet tapasztalni a világban, ahol mintegy két és fél milliárd ember él toalett nélkül, és 750 millió ember számára nincs elfogadható közelségben ivóvíz. 2025-re 1,8 milliárd ember él majd „abszolút vízhiányos” területen, 2050-re minden ötödik ember lakóhelyét fogja árvíz veszélyeztetni. Földünk édesvízkészlete állandó, de egy főre vetítve a fogyás drámai: negyven év alatt a tizenháromezer köbméter/fő/év globális átlag ötezerre csökkent. Ezek a tendenciák kényszerítették ki, hogy az ENSZ Közgyűlés által 2015-ben elfogadott tizenhét fenntartható fejlődési cél közül a hatodik a fenntartható vízgazdálkodás, amely egy átfogó globális vízpolitikai program megvalósítását célozza meg 2030-ig. Sajnos hazánkban is láthatóak már a vízválság fenyegető jelei: 1998 óta nagy folyóinkon kilenc alkalommal vonult le rekordokat döntő árhullám, holott a megelőző ötven évben mindössze kétszer történt ilyen. Gyakoribbá váltak a rendkívüli hevesességű, viszonylag kis területre kiterjedő, úgynevezett villámárvizek. A szélsőséges vízhiányok is sűrűsödtek, például 2015-ben a Duna kivételével minden nagyobb folyónk negatív rekordot döntött. Az aszálykárok is egyre nagyobbak, ugyanakkor kevésbé használjuk ki a víz adta előnyeinket, például az öntözés területén.

○ Milyen szerepe van a vízügyi igazgatóságoknak és a főigazgatóságnak a hatékony vízgazdálkodásban?

S. B. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság feladatai elsősorban a területi vízgazdálkodásra terjednek ki, tehát a vízkészlet-gazdálkodásra, az ár- és belvízvédelemre, a vízfolyások kezelésére, a folyók gondozására és a térségi vízszétosztó létesítményeken keresztül öntözővizet is szolgáltatunk. Az OVF hangolja össze a tizenkét területi vízügyi igazgatóság tevékenységét. A feladat nagyságát érzékelteti, hogy az állami feladatkörbe tartozó folyók, patakok, csatornák, gátak – „vonalas létesítmények” – hossza mintegy 55 ezer km, ami bőven meghaladja az állami kezelésben levő úthálózat hosszát. A vízgyűjtő-gazdálkodás keretében több mint 1100 felszíni és felszín alatti víztestről gondoskodunk, hogy minél hamarabb érje el a megfelelő állapotot. Hazánk 2020-ig mintegy 300 milliárd forint támogatást használhat fel a vízgazdálkodás fejlesztésére.

○ A Kvassay Jenő Terv mennyire hozhat áttörést a vízgazdálkodás terén? Ez egy cselekvési program, de a megvalósításhoz lesz-e megfelelő anyagi és humán erőforrás?

S. B. A Nemzeti Vízstratégia – a Kvassay Jenő Terv – 2017. márciusi elfogadása új korszakot nyit a hazai vízgazdálkodásban. A terv olyan szakmai célokat jelöl meg, mint a vízviszatarlás fokozása és vizeink jobb hasznosítása, a veszélyhelyzet-elhárításra orientált vízkárelhárítás, a megelőzés-központú vízgazdálkodásra történő áttérés, a vizek állapotának fokozatos javítása és a jó állapot elérése, a vízfolyások természetes állapotának megtartása, az elviselhető fogyasztói teherviselés mellett működő minőségi víziközmű-szolgáltatás fenntartása és a csapadékvíz-gazdálkodás rendszerének kialakítása. Persze megfogalmazza a feladatok végrehajtásának feltételeit is, ennek a súlypontjai: a társadalom és a víz viszonyának javítása, a vízügyi tervezés és irányítás megújítása, valamint a vízgazdálkodás gazdaságsszabályozási rendszerének megújítása. A stratégia elfogadása azt mutatja, hogy a víz elfoglalta méltó helyét a nemzetpolitikában és a kormányhatározat intézkedik is számos erőforráskérdésben, ilyen például a víztudomány intézményi feltételeinek a reorganizálása.

○ Az árvíz és a belvíz kezelése mindig is kiemelt szerepet kapott a magyar vízügyi ágazat feladatai között. Mennyit fejlődünk ezen a téren, és milyen jövő áll előttünk?

S. B. Az európai országok között hazánkban a legnagyobb a veszélyeztetett terület aránya, amelyet mintegy 4200 km árvízvédelmi töltés véd. Az árvizek elleni védelemre világviszonylatban egyedülálló felkészültségű védelmi szervezettel rendelkezünk, elég csak az elmúlt évek nagy árvízi védekezéseire utalni. Ennek ellenére átfogó paradigmaváltásra van szükség, hogy a tevékenységünk megelőző jellegű legyen, ami technikai értelemben már meg is kezdődött, hiszen a Vásárhelyi Terv keretében létrejövő nagy árvízcsúcscsökkentő tározók

éppen ezt szolgálják. Azonban a megelőzésnek van egy fontos társadalmi vetülete is. A gazdaságnak és a településeknek úgy kell fejlődniük, hogy az arányban legyen a veszélyeztetettség. Vissza kell adni a folyóknak azt, ami az övék, a medrek azon részében, amely az árvizek levonulásához kell, nem szabad a víz levonulását akadályozó tevékenységet folytatni. Az ilyen tekintetben áldatlan állapoton fog segíteni a nagyvízi mederkezelési tervek hatálybalépése. A belvíz a hazánk területének 45 százalékát kitevő lefolyástalan területeken okoz károkat, főként a mezőgazdaságban, de a településeken is. Itt sem a vízmérnöki technikában rejlik az előremutató megoldás, hanem a veszélyeztetettséggel arányos területhasználatban. Például az állandóan belvízzel sújtott területeken meg kell változtatni a művelési ágat.

○ Milyennek látja hazánk ivóvízellátását, annak minőségét? Hogyan állunk ezen a téren az EU-országokkal összehasonlítva? Mik a fejlesztés lehetőségei?

S. B. Az ivóvízellátás teljes körűnek tekinthető. Szakmai kihívást az ivóvízbázisok biztonsága, az ivóvízminőség, valamint

Somlyódy Balázs

Kedvenc könyv • Monte Cristo grófja

Kedvenc zene • Pearl Jam

Kedvenc film • Picasso kalandjai

Hobbi • futás, tenis

a rekonstrukció, ezen belül a jelenleg 25–30 százalék körüli hálózati veszteségek csökkentése jelent. A szennyvízelvezetés látványosan fejlődött ez elmúlt évtizedben, bátran mondhatjuk, hogy felzárkóztunk a fejlett európai országokhoz. A közcsatorna-hálózaton elvezetett szennyvizeknek pedig elenyésző része az, ami tisztítás nélkül kerül a befogadódba. A települési csapadékvíz-gazdálkodás viszont igencsak elhanyagolt. Pedig a heves nagycsapadékok gyarapodását kezelni kell, és végre el kell kezdeni a csapadékvizek korszerű használatát is. A Nemzeti Közzolgálati Egyetem Víz tudományi Kara tavaly novemberben tartott ebben a témában egy nagyon sikeres konferenciát, és fogalmazott meg megfontolandó ajánlásokat.

○ **Őn éppen ezen a konferencián azt mondta, hogy a vízgazdálkodás megfelelő tervezéséhez úgynevezett klímaforgatókönyveket kell készíteni. Mit ért ez alatt?**

S. B. A hidrológiai folyamatokat múltbeli eseményekből, matematikai eszközökkel előállított eloszlásfüggvényekkel jellemeztük. Az ezekből levezetett, mértékadónak feltételezett jövőbeli értékek adták a tervezés alapjait. Ez a feltételezés azonban megbukni látszik, amit éppen azok a szélsőségek igazolnak, amelyekről az előbb beszéltünk. Így az látszik járható útnak, hogy forgatókönyvekkel, scenáriókkal kell, illetve lehet megközelíteni a folyamatokat. A jövőt nem a múltból vezettjük le, hanem lehetséges, bizonyos valószínűséggel várható jövőbeli eseményekből. Persze ennek a technikája még sok bizonytalanságot rejt, nagyon fontos feladata a tudománynak – és itt a Víz tudományi Karnak is – ezek kutatása.

○ **Az alapfeladatok és a fejlesztések elvégzéséhez mennyire áll rendelkezésre a megfelelő számú és minőségi tudással bíró szakember?**

S. B. Az elmúlt években lezajlott és még előttünk álló jelentős feladatbővüléshez igazodva a Belügyminisztérium az elmúlt két évben mintegy háromszáz fős létszámemelést engedélyezett a szervezetben. A vízügyi ágazatban két ütemben megvalósult differenciált béremelés az ágazat megtartókéességét javítja. A korábbi nagymértékű fluktuáció negatív hatásainak ellensúlyozására még további határozott intézkedésekre, az utánpótlás biztosítására van szükség. Figyelembe kell venni azt a tényt is, hogy az elméleti tudás mellett nagy jelentősége van a terület ismeretnek, a szakmai tapasztalatnak. Azt szoktuk mondani, hogy egy jól képzett mérnök tudásának 50 százaléka az elmélet, 50 százaléka pedig a tapasztalat, a helyismeret.

○ **Az utánpótlás biztosításában mekkora szerepe lehet az NKE Víz tudományi Karának, amely a nagy múltú bajai főiskolai képzést folytatja tovább modernebb körülmények között és egyetemi környezetben?**

S. B. A vízügyi ágazatban évtizedek óta meghatározó szerepe van a „bajai” oktatásnak, a felsőfokú műszaki végzettségű munkatársaink jelentős hányada itt végzett. Az egyetemmé válással

javuló oktatási körülményeknek köszönhetően magasabb szintű lesz a végzős hallgatók szakmai tudása, és az elmélet mellett reményeink szerint több lehetőség jut a gyakorlati képzésre. Ugyanakkor szeretnénk megtartani minden olyan képzési módot, amely a már végzett munkatársaink tudásának növelését szolgálja.

○ **Tavaly több nagyvárosban is tartottak úgynevezett vízügyi roadshow-t az NKE Víz tudományi Karával közösen a vízügyi szakoktatást végző intézményekben. Mik a tapasztalatok, mennyire érdeklődők a diákok?**

S. B. Tavaly novemberben és decemberben bejártuk az országot, tíz középiskolában összesen mintegy ezer fiatal részvételével tartottunk nyílt órákat. Bemutattuk a vízügy „hivatalos” oldalát, de betekintést engedtünk a „kulisszák mögé” is, a szakma „romantikájába”. Két fiatal munkatársunk, egy budapesti és egy, a helyi vízügytől érkezett kolléga beszélt arról, hogyan lettek vízügyesek. A roadshow elsődleges célja tehát azt volt, hogy a mára már hiányszakmának mondható „vízügyes” szakterület iránt felkeltse a szakgimnáziumok tanulóinak és szüleinek érdeklődését, ez pedig – látva a közösségi médiában egyértelműen megnőtt érdeklődést – úgy gondolom, hogy sikerült.

○ **Milyen a kapcsolat az OVF és az NKE között? Miben tudnak együttműködni?**

S. B. Az NKE Víz tudományi Kar jogelődje, az Eötvös József Főiskola és a vízügyi ágazat között mindig is szoros együttműködés volt. Ez az együttműködés a hagyományosnak tekinthető területeken, mint az ágazati szakemberek bevonása az oktatásba, szakmai gyakorlat lehetőségének biztosítása vagy a duális képzés beindítása, tovább folytatódik. Ugyanakkor új területként jelenik meg a vízügyi ágazat közalkalmazottai számára előírt kötelező továbbképzés során történő együttműködés. Ezt fogja szabályozni – vagy mondhatnám, megpecsételni – a két intézmény közötti együttműködési megállapodás, amelyet most készítünk elő. ●

A jó kormányzás jó választási rendszerrel valósítható meg

Bemutatkozik a Választás és Demokrácia Ludovika Kutatócsoport

SZÖVEG: **FECSE ZSUZSANNA**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

A Választás és Demokrácia Ludovika Kutatócsoport 2017. június 30-án kezdte meg működését. Tagjai arra vállaltak kötelezettséget, hogy a választásokkal kapcsolatos kérdések aktív, operatív, egy évre szóló kutatásával foglalkoznak, kutatási eredményeiket pedig egy nagyszabású konferencia keretében ismertetik, valamint egy több száz oldalas tanulmánykötetben is publikálják. A kutatócsoport munkája A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés című projekt finanszírozásából valósul meg. Dr. Téglási András, a kutatócsoport vezetője számolt be lapunknak a kutatócsoport létrejöttének körülményeiről, tevékenységéről és jövőbeli terveiről.

○ **Milyen előzményei vannak a kutatócsoport létrehozásának?**

Dr. Téglási András: Ez nem egy előzmények nélküli kutatás. Már a Nemzeti Közzolgálati Egyetem létrejötte előtt is létezett választási igazgatás szakirányú továbbképzés karunk jogelőd intézményében. Majd az NKE megalakulásával a választási kutatások az oktatásban és a tudományban is új lendületet kaptak. Ebben kezdetben csak mint kutató vettem részt, néhány éve viszont felkérést kaptam Kis Norbert dékán úrtól és Kaiser Tamás intézetvezető úrtól, hogy vállalam el ennek a kutatásnak és a szakirányú továbbképzésnek a vezetését. A Választási Rendszerek Kutatóműhely viszonylag szélesebb kutatói bázisból táplálkozik: elsődlegesen az NKE ÁKK Alkotmányjogi Intézetének oktatói a tagjai, de szélesebb körben a kar – intézeteken kívüli – oktatói, a többi jogi kar választásokkal foglalkozó oktatói és gyakorlati szakemberei is bekapcsolódnak a kutatásainkba. A kutatóműhely célja, hogy lehetőséget biztosítsunk a tudományos kutatók és egyetemi oktatók számára a kutatásra, hiszen a tudományos előmenetelükhöz fontos, hogy az oktatás mellett

tudományos kutatói tevékenységet is végezzenek. A Választási Rendszerek Kutatóműhely az NKE megalapítását követően alakult meg, és a mai napig is létezik. A Jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés (KÖFOP) kiírását követően azonban a pályázati feltételeknek megfelelően a kutatóműhelyen belül létrejött egy szűkebb, tízfős kutatócsoport Választás és Demokrácia elnevezéssel.

○ **Hogyan kapcsolódik a kutatóműhely munkája a hallgatókhoz?**

T. A. Már az alapképzést vagy mesterképzést folytató hallgatókat is igyekszünk abba az irányba orientálni, hogy a választási területet válasszák. Célunk, hogy a hallgatók megszeressék ezt a témát, és olyan friss, naprakész ismeretanyagot adjunk át nekik, amelyet felhasználhatnak a szakdolgozatuk, diplomamunkájuk megírásánál, vagy amellyel akár az OTDK-n is kitűnhetnek. A szemináriumokon is el szoktam mondani, hogy akinek még nincs olyan szakterülete, amivel szeretne foglalkozni, akkor a választások egy olyan téma, amivel érdeemes, mert viszonylag kevés a jó szakember. A választásokkal

kapcsolatos joganyagok tipikusan négyévente, önkormányzati választások esetében ötévente kerülnek igazán reflektorfénybe, de persze vannak olyan esetek, például időközi választások vagy népszavazások, amikor nagyobb hangsúlyt kaphatnak. A fontosságát mi sem igazolja jobban, mint hogy a választási szakirányú továbbképzéseinkre évek óta 30–50 fő jelentkezik, elsősorban az önkormányzatoktól.

A kutatócsoport létrejöttének feltétele volt, hogy legalább egy tag PhD-hallgató legyen. Nálunk hárman is azok: ketten az NKE-n, egyvalaki a PPKE-n. A doktoranduszok számára elsősorban azért nagy segítség, hogy a kutatócsoport tagjai, mert ezzel egyfajta késztetést kaptak arra, hogy a doktori értekezésük markáns részét ennek a dolgozatnak a megírásával már teljesítsék. Azért vontunk be doktorandusz hallgatókat is a kutatásba, mert a kutatócsoport mögöttes, nem titkolt célja az, hogy segítse az egyetem oktatóit a tudományos előmenetelben a PhD-hallgatóktól kezdve a tanársegédeken és az adjunktusokon át egészen a docensekig.

○ **Milyen feltételeknek kellett megfelelni, hogy létrejöheszen a Választás és Demokrácia Ludovika Kutatócsoport?**

T. A. A *Jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés* (KÖFOP) projektből finanszírozva, ennek keretében hoztuk létre a kutatócsoportot, alapvetően a már említett *Választási Rendszerek Kutatóműhely* korábbi tagjaiból. A kiírás értelmében voltak pontok, melyeknek meg kellett felelnünk ahhoz, hogy létrejöhessen a kutatócsoport. Ilyen kikötés volt például, hogy a kutatásvezető legalább tudományos minősítéssel rendelkezzen, ennek én megfeleltem; valamint legalább három, legfeljebb tíz taggal működhet a kutatócsoport. Mi abban a szerencsés helyzetben voltunk, hogy nem azt kellett összegyűjtenünk, hogy kik legyenek a tagjai, hanem azt kellett kiválasztanunk, hogy ki ne legyen benne. Kutatóműhelyünk és a szakirányú továbbképzési oktatógárda szélesebb tudományos közzéként olyan elméleti és gyakorlati szakemberekből áll, akik közül kiválaszthattuk, hogy kik vállalják majd a Ludovika Kutatócsoport megalakításához szükséges feltételek teljesítését. Az egyik feltétel az volt, hogy egyéves időkeret alatt kell megalkotni a három szerzői ív terjedelmű önálló és új tudományos eredményeket tartalmazó tudományos munkát. Azt tudni kell, hogy egy szerzői ív negyvenezer karaktert jelent. A másik feltétel pedig az volt, hogy mindezt egy konferencia keretében ismertetni is kell a szélesebb szakmai közönséggel. Ez tehát egy nagyon komoly vállalásnak tekinthető, de a kutatócsoportnak sikerült megalakulnia. Egy évre szól a tíz főből álló operatív kutatócsoport megbízása, de rajtuk kívül számítunk a kutatóműhely és a szakirányú továbbképzés oktatógárdájának a támogatására is szakmai lektorként, opponensként, bírálóként. Szerencsére Patyi András rektor úr, az NVB elnöke és Kis Norbert dékán úr is

különösen nagy hangsúlyt fektetnek a kutatásunkra, és támogatnak minket mind az oktatói, kutatói, mind pedig a szakirányú továbbképzésben.

○ **Miért éppen ezzel a névvel működik a kutatócsoport?**

T. A. Az egyik tagunk, Pokol Béla professzor úr, az Alkotmánybíróság bírása miatt került be a *demokrácia* szó, hiszen ő az, aki évek óta az ezzel kapcsolatos problémákat, ennek torzulásait kutatja. Nem volt nehéz megtalálni a kapcsolatot az ő kutatásai és a választásokkal kapcsolatos kutatási célkitűzéseink között, hiszen a választások célja, hogy biztosítsa az ország demokratikus működését. A demokratikus választás a mai állam működésének, kormányzásának az alapja. A választójog, a választási eljárás, ennek hazai és nemzetközi vetülete, történeti fejlődése a fő kutatási irányunk, hiszen a kutatócsoport 90 százaléka ezzel foglalkozik. Tizedik tagként Pokol Béla a demokrácia kontra jurisztokrácia kérdéskörét kutatja. Kiindulópontja az, hogy azáltal, hogy a választópolgárok milliói által, demokratikusan megválasztott törvényhozó szerv, a parlament döntéseit végső soron egy jogászokból álló – és nem a szavazók által közvetlenül megválasztott – bírói testület, az Alkotmánybíróság korlátlanul felülbírálhatja, egyfajta jurisztokratikus állam kialakulásának veszélye fenyeget. Ez a választásoknál is megmutatkozik nemzetközi tapasztalatok és magyar vonatkozásban is, mert a választások eredménye lényegében nem a szavazófülkékben dől már el, hanem utána, ha ezt megtámadják az Alkotmánybíróságon, vagy az Amerikai Egyesült Államok esetében a Legfelsőbb Bíróságon. Ez a *bíróági kormányzás*, melyet Pokol Béla révén be szerettünk volna vonni a kutatásba. Úgy gondoltam, hogyha őt megnyerjük magunknak, azzal a kutatócsoport eleve nyertesként indul.

○ **Kik a kutatócsoport tagjai, és rajtuk keresztül milyen szervekkel áll kapcsolatban a csoport?**

T. A. Az alakuló ülésünkön Patyi András támogatását fejezte ki a kutatócsoportunk irányába. Mivel ő a Nemzeti Választási Bizottság elnöke is, így rajta keresztül közvetlen kapcsolatban állunk ezzel a szervvel. Ami pedig a kutatócsoportunk tagjait illeti, nekik köszönhetően szinte valamennyi választáshoz kötődő állami szerv bekapcsolódhat a munkánkba. Gáva Krisztián, a Nemzeti Választási Iroda általános elnökhelyettese nemcsak a kutatócsoport tagja, hanem a szakirányú továbbképzés oktatója is. Ezt a kapcsolatot egy együttműködési megállapodással is megerősítettük, amit az NKE kötött a Nemzeti Választási Irodával. A választási kutatásokkal foglalkozó Mráz Ágoston Sámuel a Nézőpont Intézet vezetője, emellett pedig az ELTE-n is oktat. A Századvég kutatási igazgatója, Orbán Balázs szintén oktat nálunk, ahogy Molnárné Balázs Ágnes PhD-hallgató is. Kezdetben László Róbert, a Political Capital kutatója is részt vett a munkában, helyette viszont belépett

Kurunczi Gábor, aki Schanda Balázs alkotmánybíró tanácsadója az Alkotmánybíróságon. A választások történeti dimenzióját mutatja be a korábbi tudományos előlétele nyomán vezető kutatóként jelen lévő Kukorelli István volt alkotmánybíró, az MTA doktora. A 2000-es évek elején számtalan választási és népszavazási tárgyú alkotmánybíróági határozat előadó bírása is volt, de ezt megelőzően az Országos Választási Bizottság tagjaként is tevékenykedett, olyan nagy nevekkal együtt, mint karunk két egykori kiváló oktatója, Máthé Gábor és Papp László, vagy a szegedi jogi karról Tóth Károly. Külön örömmre ad okot, hogy sikerült nemzetközivé is tenni a kutatócsoportot, ugyanis Pokol Béla professzor úr jurisztokráciáról szóló kutatása nemzetközi vizsgálaton alapult, amiben nagy szerepe volt Varga Zs. András alkotmánybírónak, Szmodis Jenőnek és Varga Csaba professzornak is. A Pokol Béla kutatási eredményeit tartalmazó könyv a magyar nyelven kívül angolul és spanyolul is megjelenhetett. Emellett a nemzetközi irány olyan téren is jelen van a kutatócsoport életében, hogy

két tagunk a szlovákiai Kassai Egyetem oktatója. Ladislav Orosz szlovák alkotmánybíró, a Kassai Egyetem Jogi Kar Alkotmányjogi Tanszékének docense, és a jogtörténet neves művelője, Erik Štenpien egyetemi docens. Ők ketten arra vállalkoztak, hogy a szlovák választások történetét és szabályozását teljeskörűen bemutatják, mindezt pedig magyar nyelven, ami különösen nagy erény, hiszen a Visegrádi négyek országából egyedül mi lógunk ki, csak mi nem értjük a másik nyelvét, így az, hogy magyarul bocsátják rendelkezésünkre a tudományos produktumukat, különösen értékes. A kutatócsoport vezetője pedig én vagyok, így vagyunk meg tízen, mivel a pályázati kiírás szerint a kutatásvezetőnek kötelezően tagként is jelen kell lenni a kutatócsoportban, és a számos szervezési és adminisztrációs teendője mellett neki is teljesíteni kell a legalább három szerzői íves penzumot. Azonban, mint azt már említettem, a kutatócsoport törzstagjai mellett több, választásokkal foglalkozó kutatóintézet és állami szerv munkatársainak bevonásával dolgozunk, így például olyan

szakemberek is segítik a munkánkat, mint Balogh Zsolt kúriai bíró vagy felesége, Balogh-Békesi Nóra docens asszony, az Alkotmánybíróságról pedig Badó Katalin főtanácsadó és Lovassy Ádám tanácsadó. Szakmai lektorként pedig – többek között – Bodnár Eszter adjunktus asszony, Cservák Csaba tanszékvezető úr a Károli Egyetemről, Dezső Márta professzor asszony, Juhász Imre alkotmánybíró, Petrétai József professzor úr, Pozsár-Szentmiklósy Zoltán adjunktus úr, az OVB korábbi tagja, Posta Gabriella választási szakértő, valamint Potje László alkotmánybírói főtanácsadó segítik kutatóink munkáját értékes szakmai észrevételeikkel.

○ Milyen tervekkel készül a Választás és Demokrácia Ludovika Kutatócsoport az idei évre nézve?

T. A. Fontos kiemelni, hogy kutatási területként elsősorban a 2014-es választásokkal és a 2016-os népszavazással bezárólag vizsgálódunk, aktuálpolitikai kérdésekkel nem foglalkozunk. Célunk az 1990-es évektől kezdődő választási

és népszavazási döntések (ideértve a választási szervek, a bíróságok és az Alkotmánybíróság döntéseit is) objektív vizsgálata. Terveink szerint még az időkeret lejárta előtt tartunk egy nagyszabású választási konferenciát, ahol a kutatóink ismertetik az elért tudományos eredményeiket. Erre a konferenciára meghívjuk a szakmai nagyközönséget is, hogy párbeszéd alakulhasson ki, és szembesíthessük egymással a kutatót és a lektort. Szeretnénk, hogy a konferencia jó hangulatban, élénk tudományos diskurzus keretében teljen. Mindenképpen szélesebb körben kívánunk foglalkozni a választással, hiszen ahogy rektor úr is szokott fogalmazni: „Tudomány az, amit mások is annak tartanak.” Mi is erre törekszünk. A nagyszabású konferenciát követően pedig egy több száz oldalas, a választásokat a mai napig feldolgozó, elméleti és gyakorlati kérdéseket is megvizsgáló, magyar nyelvű tanulmánykötetet szeretnénk megjelentetni, és reméljük, hogy sok új tudományos eredmény fog majd napvilágot látni a kutatócsoportnak köszönhetően. ●

A Trump-adminisztráció első éve szakértői szemmel

SZÖVEG: CSIZMAZIA GÁBOR
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES, GETTY IMAGES

A pesszimista várakozások árnyékában induló Trump-elnökséggel szembeni ítéletek és előítéletek nem sokat változtak a választások óta. A Trump-adminisztráció eddigi teljesítménye vegyesnek mondható, bár érdekes módon a legfontosabb lépéseit pont a meg nem hozott döntések képezték. Az amerikai társadalom politikai értelemben erősen megosztott, és míg a szövetségi kongresszus elfogadottsága történelmi mélységbe süllyedt, Donald Trump belpolitikai programjára nagyban kihatnak a 2018. novemberi kongresszusi választások. Interjú Dr. Magyarics Tamással, az NKE Amerika Tanulmányok Kutató Központ tudományos főmunkatársával.

○ Az Egyesült Államok bel- és külpolitikája egyaránt turbulens évet tudhat maga mögött. Hogyan összegezhethetnénk a Trump-adminisztráció első évét?

Magyarics Tamás: Donald Trump elnökségét az Egyesült Államokon belül és kívül az emberek többsége fenntartásokkal várta. Trump felkészületlensége, az egyes szakpolitikákban mutatott ismerethiánya, kampányígéreteinek sok esetben megalapozatlan volta, valamint ellentmondásos személyiségjegyei azt vetítették előre, hogy nem egy „szokványos” elnökségre kerül sor 2017. január 20-a után. Összességében azt lehet mondani, hogy a leg pesszimistább várakozások nem váltak valóra, Trump elnökként hozott bel- és külpolitikai intézkedései végső soron beleillenek egy alapján véve hagyományos republikánus amerikai politikába. Így a haderőfejlesztés, a multilaterális intézményekkel szembeni szkepticizmus, az adócsökkentés, a dereguláció stb. mind megtalálható az utóbbi évtizedek republikánus kormányzásában Ronald Reagantól George W. Bushig. Ami az elnöksége „turbulens” jellegét adja, az a szokatlan retorika, a kongresszusi és különleges ügyési vizsgálatok, a sajtó nagy részével folytatott háború – s részben ez utóbbinak köszönhető az, hogy az adminisztráción belül jelentkező problémák sokszor felnagyítva és eltúlozva kerülnek a nyilvánosság elé, növelve a kaotikus elnökségről kialakult (és a sajtó által is kialakított) benyomást.

○ Tekintve, hogy számos megnyilvánulása komoly visszhangot keltett a hazai és nemzetközi sajtóban, mennyiben nevezhető rendkívülinek Donald Trump elnöksége?

M. T. Donald Trump elnöksége mindenképpen rendhagyó az elnök háttérét és a nagy pártokhoz, valamint a média nagy részéhez való viszonyát illetően. Trump nem csupán

a demokrata, hanem – bizonyos mértékben – a republikánus elit ellen is indult és kampányolt. A sikerét ezért, rendhagyó módon, még a saját pártján belül sem fogadta mindenki örömmel (például Jeff Flake arizonai szenátor, Bob Corker tennessee-i szenátor és John McCain arizonai szenátor több alkalommal és keményen, személyeskedve támadták Donald Trumpot). Jeb Bush, a republikánus „establishment” egyik jelöltje „káoszjelöltnek” nevezte a kampány során, illetve „káosz-elnökséget” vetített előre Trump győzelme esetén.

Az amerikai és a nemzetközi nyomtatott és vizuális sajtó túlnyomó többsége ugyancsak Trump jelöltsége ellen foglalt állást, és aktívan támogatta Hillary Clintont az elnökválasztási kampány során. Donald Trumpot a megválasztása óta a korábbihoz hasonló hévvel támadják az amerikai sajtó túlnyomó részében. Mindehhez az elnök maga, illetve a körütekintés nélkül megválasztott korábbi és jelenlegi munkatársak egy része könnyű célpontot szolgáltat az elővigyázatlan kijelentéseivel, meglehetősen homályos pénzügyi manővereivel és külföldi kapcsolataival. Donald Trump elnöksége olyan szempontból rendkívüli, hogy az elnök nem kapta meg az új elnököknek íratlan szabályként kijáró türelmi időt, ugyanakkor Donald Trump maga is nagy részben felelős a kialakult helyzetért. Meggondolatlan nyilatkozataival, elhamarkodott döntéseivel, értékítéleteivel, vagyis sok szempontból nem „elnöki” magatartásával sokat árt a hivatal presztízsenek is, nem is szólva a demokratikus folyamatokba vetett hitről. Egyetlen ember sem tud előre felkészülni az elnöki hivatalra, annak összetett és egyre nagyobb fegyelmet és körütekintést igénylő feladataira (lég itt a 24 órás hírciklusra gondolni), ám Donald Trump felkészületlensége, következetlensége, rögtönzései, az elnöki hivatal, a diplomácia írott és íratlan szabályainak gátlástalan áthágása egyedülállóná teszi az eddigi elnökök sorában.

○ A 2016-os Trump-kampány több olyan ígéretet is tartalmazott, melyek megvalósítása már akkor kérdéses volt. Eddig mennyit tudott programjából valóra váltani az amerikai elnök?

M. T. A kampány során tett ígéreteket egyetlen elnök sem tudta és tudja beváltani. A kérdés legtöbbször ezért az, hogy milyen mértékben sikerül a kampányígéreteket törvényekké, illetve elnöki rendeletekké változtatni, valamint a külpolitikában mennyire sikerül érvényt szerezni azoknak. Donald J. Trump ezen a téren nyújtott teljesítménye nem nagyon tér el a „hagyományoktól”. Gazdasági téren Trumpnak elnökként sikerült elfogadtatni egy jelentős adóreformot, gyakorlatilag adócsökkentést, mind a vállalati adókat, mind a személyi jövedelemadókat illetően, noha az eredetileg meghirdetett adórendszer nem tudta a jelenlegi hét adókulcsról négyre egyszerűsíteni. Donald Trump gazdasági fellendülést ígért, ez valóban be is

következett, a közgazdászok közötti vita inkább arról szól, hogy ez mennyire köszönhető az ún. Trump-tényezőnek. A *Wall Street Journal* legutóbbi felmérésében mindenesetre a megkérdezett közgazdászok és egyetemi tanárok 68 százaléka pozitívan ítéli meg Trump elnök szerepét a gazdaság terén. Ehhez a témához tartozik még, hogy az elnök, ígéretéhez híven, kilépett a Csendes-óceáni Partnerségből (TPP), és elkezdte az Észak-Amerikai Szabadkereskedelmi Egyezmény (NAFTA) újratárgyalását is. Továbbá, ugyancsak a kampányígéretnek megfelelően, megpróbálja a multilaterális egyezményeket kétoldalú szerződésekkel felváltani, amelyekben véleménye szerint jobban lehet érvényesíteni az amerikai érdekeket. Másfelől nem kezdett egyfajta kereskedelmi háborúba Kínával (azaz például nem sújtotta 46 százalékos behozatali adóval a kínai árucikkeket), és egyelőre Japán és Németország ellen sem vezetett be újabb importvámokat (ezt a három országot okolta ugyanis elsősorban a magas külkereskedelmi deficitért). Több millió új munkahely teremtdött, a munkanélküliség 4,1 százalékon, 17 éves mélypontra van – bár nem teljesen egyértelmű, hogy ezek az adatok a Donald Trump által meghirdetett munkahely-visszahozatal eredményei-e vagy sem. A tőzsde szárnyal – egy szóval a makrogazdasági mutatók jók. A kérdés azonban az, hogy az adócsökkentés által kiesett kb. 1,5 billió dollárt (tízéves viszonylatban) ellensúlyozza-e a magasabb foglalkoztatás, a „lecsepegő” gazdaság (*trickle-down economy*), amivel Ronald Reagan próbálkozott az 1980-as években, ám akkor a várakozások nem váltak valóra, és a kínálat oldali gazdaságpolitika miatt erősen nőtt a folyó fizetési mérleghiány és az államadósság.

○ Az illegális bevándorlással kapcsolatos intézkedései nagy vihart kavartak...

M. T. Donald Trump a kampány során ígéretet tett a belbiztonsági helyzet javítására, különösen az illegális bevándorlás radikális csökkentésére, valamint az országban illegálisan tartózkodók deportálására. Ezen a téren ugyancsak vegyes a teljesítmény. Nőtt a deportáltak száma, kiírták a tendert az Egyesült Államok és Mexikó közötti fal újabb szakaszának megépítésére (de valószínűtlen, hogy a költségeket Mexikó fizetné), és az elnök megvont bizonyos szövetségi támogatásokat az ún. menedékvárosoktól (*sanctuary cities*), amelyek kisebb bűncselekmények után nem kezdeményezik az illető illegális bevándorló deportálását. Jelenleg a legnagyobb vita a kiskorúként az Egyesült Államokba került kb. 700–800 ezer ember sorsát illeti, akik az Obama-adminisztráció alatt elfogadott DACA (*Deferred Action for Childhood Arrivals*) értelmében tartózkodhatnak az Egyesült Államokban. Az elnök kezdetben határozottan kiállt a deportálásuk mellett, de az utóbbi időben hajlandónak mutatkozott bizonyos kompromisszumokra (például a fal megépítésének finanszírozását összekötné a DACA

meghosszabbításával). Ami pedig a bevándorlás fokozott ellenőrzését illeti, a kampányígérekhez híven többször is megkísérelt kitiltani embereket bizonyos muszlim többségű országokból, ez részben sikerült is, noha különböző szinteken bírósági eljárások folynak az intézkedés alkotmányosságáról.

○ **Milyen vállalásai voltak még Trumpnak?**
M. T. A hagyományosnak tekinthető republikánus politika részeként deregulációt ígért, tehát azt, hogy a „nagy állam” által (esetenként) túlszabályozott területeken csökkenti a szabad vállalkozás előtt álló akadályokat. Például a klímaváltozással kapcsolatban vallott felfogásával egyezően a kőolaj- és földgázfeltárás előtt eddig zárt területeket nyitott meg, és az elnöksége elején egy elnöki memorandumban szabad utat adott a Nyugat-Kanadából Oklahomába vezető Keystone XL csővezeték megépítésének.

Jelentős belpolitikai ígéret volt az infrastruktúra fejlesztése, ami valóban ráfér az Egyesült Államokra. Eddig ezen a téren semmilyen lépés sem történt, az elnök 2018 egyik fő törvényhozási kérdéseként tekint az ügyre, és kétpárti együttműködést szeretne, ami azonban kongresszusi választási évben a szokottnál is nehezebb lesz.

A „puha” területeket illetően Donald Trump több kampányígétét is beváltotta. Így az Egyesült Államokat kivonta a párizsi klímaegyezményből, és kiléptette az országot az UNESCO-ból is (annak egyes Izrael-ellenesnek és palesztinbarátnak tartott intézkedései miatt). Az ENSZ-ben a Jeruzsálem-vitában az Egyesült Államok ellen szavazókat szankciókkal fenyegette, s magát a nemzetközi szervezetet is közvetve „büntette” azzal, hogy több száz millió dollárral kevesebbel járul hozzá annak költségvetéséhez. Ez utóbbi intézkedés ugyancsak nem példa nélkül álló: az Egyesült Államok korábban is több ízben tartotta vissza a pénzügyi hozzájárulását, főleg azért, mert véleménye szerint az ENSZ túlságosan bürokratikus, és nem felel meg az eredeti célkitűzéseknek.

○ **Hogyan látják a Trump-adminisztráció teljesítményét Amerikában? Vannak változások az elnökkel szembeni pozitív/negatív előítéleteket illetően?**
M. T. Az elnökkel szembeni ítéletek és előítéletek nem sokat változtak a választás óta. Donald Trump elfogadottsági indexe stabilan közel 40 százalék, nagyjából azok, akik rá szavaztak, kitartanak mellette a heves demokrata és főáramú média-támadások ellenére (vagy éppen azért). A Donald Trump személyét negatívan megítélők száma és összetétele sem sokat változott az elmúlt évben. Az adatok az amerikai társadalmat évek óta jellemző éles megosztottságot tükrözik, gyakorlatilag földrajzilag kettévált az Egyesült Államok a „vörös” (azaz republikánus) államokra (Dél, Közép-Nyugat, Sziklás-hegység államai) és „kék” (azaz demokrata) államokra (a keleti és a nyugati part), kb. egy tucat ún. billegő állammal (Floridától

északnyugatra Minnesotáig és Wisconsinig). A társadalmi rétegeket tekintve a kisebbségek (afroamerikai, latinók) döntő többsége demokrata párti, a fehér férfiak többsége republikánus szavazó, míg 2016-ban a fehér nők többsége (55 százalék) Trumpra szavazott, miközben a faji kisebbségek nőtagjai nagy számban Hillary Clintonra. A nagyvárosok általában (a lakosság összetételéből adódóan) jobbra demokrata fellegvárak, a kisvárosok és a vidék pedig republikánus. Ezek, természetesen, kissé egyszerűsített sémák, de nagy vonalakban visszaadják a társadalom megosztottságát.

○ **Bár szinte mindenki az elnökre figyel, a kongresszus, a média és a civil társadalom is az amerikai közélet aktív szereplői. Hogyan jellemezhetnénk napjaink Amerikájának társadalmi és belpolitikai helyzetét, különösen Donald Trump elnöksége fényében?**
M. T. Ahogy arról már korábban szó volt, az amerikai társadalom a 20. század második feléhez képest rendkívül megosztott. A politikai megosztottság eredménye a már évek óta tartó patthelyzetközeli állapot a szövetségi törvényhozásban, kiveszőfélben vannak azok a politikusok, akik együtt tudtak – és mertek – működni a másik párttal bizonyos kérdésekben. A kongresszusi választókörzet-határok egyik vagy másik pártnak kedvező meghúzásának gyakorlata miatt egyre több ún. bombabiztos demokrata vagy republikánus kerület van, és a politikai küzdelem ennek megfelelően ezeken a helyeken az egyes pártokon belül zajlik, ahol a radikálisabb nézeteket vallók előnyben vannak. Különösen egy olyan megosztó elnök, mint Donald Trump esetében, a novemberi kongresszusi választások előtt egy demokrata képviselő vagy újraválasztás előtt álló demokrata szenátor számára szinte politikai öngyilkossággal érne fel az, ha bármiben együttműködne az adminisztrációval. Ha pedig a demokraták többségbe kerülnek a kongresszus bármelyik vagy mindkét házában, akkor megjósolható a szinte teljes politikai patthelyzet a 2019–2021-es kongresszusi ciklusra. (Nem véletlen különben, hogy a szövetségi kongresszus elfogadottsága történelmi mélyponton van.) A hagyományos média nagy része láthatóan nem nagyon tudja megemésztetni, hogy nem tudott király(nő)csináló lenni 2016-ban. Az információs forradalom része az is, hogy a hagyományos információs csatornák befolyása csökken, és a közösségi média szerepe nő. A hagyományos média mint a „negyedik hatalmi ág” bizonyos szempontból utóvédharcot folytat, s talán ez is hozzájárul ahhoz az elszántsághoz, amellyel a liberális oldal Trump elnök megbuktatására törekszik.

A civil társadalom sokszínű, és az utóbbi időben – félig-meddig leképezve a politikai megosztottságot – egyre több *alt-right* és *alt-left* csoport tűnt fel. Ki kell emelni, hogy a nők politikai részvételi szándéka észrevehetően nőtt (elsősorban a demokrata oldalon), amit nagy részben Donald Trump elnöksége

és az elnök egyes megnyilvánulásai váltottak ki. Ahogy már Alexis de Tocqueville megjegyezte közel kétszáz évvel ezelőtt: az amerikaiak a „csoportosulások nemzete” (*nation of joiners*), és ez a hagyomány az ország történelmének, földrajzi adottságainak stb. köszönhetően napjainkban is élénken él.

○ **Ami az Egyesült Államok külvilággal való kapcsolatát illeti, elődjeikhez képest mennyiben hozott fordulatot Trump elnök és csapata? Az adminisztráció mely külpolitikai lépéseit érdemes külön kiemelni?**
M. T. Érdekes módon talán azok a lépések a legfontosabbak, amelyeket nem lépett meg az elnök – Barack Obama elvét idézve nem csinált buta dolgokat. Pontosabban: Kínával megegyezésre törekszik a kampány alatt hangoztatott konfrontatív magatartás helyett; Oroszországgal sem történt meg az az „összeborulás”, amit egyesek látni véltek Donald

Trump Vlagyimir Putyint illető elismerő szavai nyomán; és – részben képletesen is szólva – nem dobta le az atombombát sem Észak-Koreára; inkább az amerikai külpolitikából már Dwight D. Eisenhower és Richard M. Nixon óta ismert „őrült ember” (*madman*) szerepet játszott a elddig Phenjannal szemben. A kampányretorikával ellentétben az európai biztonság iránt is elkötelezettséget mutatott (lásd például a varsói beszédet); a nagyobb európai tehervállalás követelése pedig nem újdonság amerikai részről (akár 1951-ig is vissza lehet menni ebben a kérdésben).

Változást hozott a politikája a Közel-Keleten, bár a folytonosság tetten érhető abban, hogy nem kíván szárazföldi csapatokat küldeni a térségbe ugyanúgy, mint ahogy az elődje sem. A jelek szerint viszont nagyobb szerepet szán Szaúd-Arábiának, feltehetően részben Irán térségbeli befolyásának ellensúlyozására

„idejétmúlt” szervezetnek nevezte. Elnökként azonban nem mutatja semmi jelét annak, hogy az Egyesült Államok kevésbé lenne elkötelezett a NATO-tagságból fakadó kötelezettségei iránt, mint korábban; sőt a kelet-európai és balti térségbenli fokozott amerikai jelenlét éppen ennek ellenkezőjét jelzi.

A nukleáris proliferáció kérdése Észak-Korea kapcsán éleződött ki. A nemzetközi diplomáciai életben szokatlan hangvételű vitától eltekintve Donald Trump folytatja elődei politikáját abban a tekintetben, hogy semmilyen lépést sem zár ki (tehát a fegyveres konfliktust sem), ám a valóságban

az Észak-Korea által jelentett probléma nem Washington és Phenjan kizárólagos ügye, hanem regionális biztonsági kérdés, amiben több országnak a reakcióját is figyelembe kell venni.

○ Figyelembe véve a 2018. novemberi „félidős” választásokat, milyenek a Trump-adminisztráció belpolitikai kilátásai? M. T. Nyilvánvalóan döntőek lesznek, elsősorban Donald Trump belpolitikai programját illetően, a 2018. novemberi kongresszusi választások eredményei. Amennyiben a demokráciák akár az egyik, akár mindkét házban többséget szereznek, valószínűsíthető az Obama-adminisztráció utolsó hat évét jellemző patthelyzet, mindeneke előtt a törvényhozás terén. Ha azonban a Demokrata Párt többséget szerez a szenátusban (is), akkor a szövetségi bírói, elnöki és kvázi elnöki intézmények vezetői, nagyköveti stb. kinevezések is nehezebbé válnak az elnök számára, aki mindössze az ún. recess appointmentekkel tudna élni egyes esetekben. Külpolitikailag is lelassulhat az adminisztráció a kongresszusi ellenőrzés és a nemzetközi szerződések esetében, a szenátusi jóváhagyás nagyobb bizonytalansága miatt. Egy ilyen helyzetben Donald Trump minden valószínűség szerint ahhoz az esz-közhöz folyamodna, mint Barack Obama 2011 januárja után: elnöki rendeletek sokaságával kormányozna, aminek a hátulütője az, hogy egy új elnök egy „tollvonással” eltörölheti azokat (amely lehetőséggel Trump gyakran él is Obama rendeleteivel kapcsolatban). ●

(példa erre többek közt a nagyarányú fegyvereladás). Iránnal kapcsolatban Trump lebegteteti a nukleáris megállapodásból való kilépést, de eddig ez nem történt meg. Szó esett még Jeruzsálemről; az amerikai elnököket elvileg 1995-től kötelezi egy kongresszusi törvény (*Jerusalem Embassy Act*) arra, hogy ide helyezzzék át a nagykövetséget Tel-Avivból, de Donald Trump elődei éltek azzal a felhatalmazással, hogy félévenként elhalasszák a tényleges döntést. Trump elnökjelöltként ígéretet tett a költözésre, be is jelentette ezt a döntést (elsősorban talán belpolitikai okokból); a valóságban erre gyakorlatilag több év múlva kerülhet sor, ha addig nem történik változás ebben a kérdésben. A megfigyelők szerint az Egyesült Államok elvesztette ezzel az ún. becsületes közvetítő (*honest broker*) státuszát; bár sokan felhívták arra a figyelmet, hogy a békefolyamatban már hosszú ideje nem történt előrelépés, így ez a döntés lényegében semmilyen békekilátást sem akadályoz. A legnagyobb globális vetélytárs, Kína esetében Washington a jelek szerint bizonyos mértékben kívár. Ami újdonság lehet, bár ennek még valódi kézzelfogható jele nincs, az az, hogy Donald Trump India-Csendes-óceán térségről beszélt, kitérítve ezzel a korábbi fogalmi kereteket. Az amerikai-indiai viszony stratégiai szintű javításának kísérlete sem új keletű: George W. Bush adminisztrációja kötött először nukleáris együttműködési megállapodást Újdelhivel. Az európai szövetségeseket leginkább Donald Trumpnak mint elnökjelöltnek az a kijelentése aggasztotta, amiben a NATO-t

Egyre több habilitált doktora van az NKE-nek

Eredmények és tervek: bemutatkozik az Egyetemi Habilitációs Bizottság

SZÖVEG: **FECSE ZSUZSANNA**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

2013 óta huszonhét habilitált doktora van a Nemzeti Közszerológati Egyetemnek, és a Jó kormányzást megalapozó közszszolgáltat-fejlesztés (KÖFOP) NKE Zrínyi Miklós Habilitációs Programjának köszönhetően egyre több a habilitált doktorok száma. A habilitációs eljárások lefolytatásáért az Egyetemi Habilitációs Bizottság felelős. Elnöki pozícióját a 2013 óta betöltő Prof. Dr. Munk Sándor megbízása tavaly év végén lejárt, így az EHB 2017. december 12-i ülésén új elnököt választottak Prof. Dr. Papp Tekla személyében.

○ Mivel is foglalkozik az Egyetemi Habilitációs Bizottság?

Prof. Dr. Munk Sándor: Az EHB feladata a habilitációs eljárások menedzselése. Ha egy oktató beadja a jelentkezését, hogy habilitálna, a bizottság megvizsgálja, hogy a formai követelményeknek megfelel-e, és előterjesztéssel dönt az eljárás megindulásáról, vagy elutasítja a pályázatot. Ha az EHB megindítja az eljárást, akkor ötfős, két póttagos bírálóbizottságot hoz létre, amely lefolytatja a habituszvizsgálatot: a benyújtott anyagokat átvizsgálja, és a személy ismeretében döntést hoz, hogy oktatói, kutatásszervezői és publikációs tevékenysége, habitusa megüti-e a szintet. Ezután a pályázat visszakérül újra az EHB elé, amely dönt a nyilvános rész megindításáról. Ezt követően a bírálóbizottság tudományos vitán és nyilvános

előadáson ítéli meg a pályázó oktatói tevékenységét és tudományos képességét. Az eljárást az EHB a habilitációs doktori fokozat odaítélésével vagy annak megtagadásával zárja. A habilitáció az egyetemi tanári címhez vezető úton egyfajta megmérettetés, mely során az egyetem és a jelentkező is felméri, hogy hol tart a pályázó az oktatói, tudományos és publikációs tevékenységében.

○ Mióta létezik habilitációs bizottság az egyetemen?

M. S. Az NKE jogelőd intézményében, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen 1996 óta működött habilitációs bizottság. 1996 és 2011 között száztíz fő kapta meg a habilitált doktor címet. Az EHB az NKE 2012-es alapításakor újjászerveződött, és új tartalommal folytatta munkáját kezdetben Simon Sándor professzor úr, majd Turcsányi Károly

professzor úr vezetése alatt. Az NKE alapításakor két évig szünetelt a bizottság működése, és helyette az Egyetemi Habilitációs és Doktori Tanács irányította a habilitációt. 2013 óta van újra önálló Egyetemi Habilitációs Bizottság az egyetemen.

○ Milyen lehetősége van az egyetem alapító karainak a habilitálásra?

M. S. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen hosszú ideig csak hadtudományból, majd katonai műszaki tudományból lehetett habilitálni, az NKE-n ezek már kiegészültek a közigazgatás-tudománnyal és a rendészettudománnyal. Így már négy tudományágban tudunk adni habilitációt. A Rendészettudományi Karon nem volt rendészettudományi doktori iskola, ebből kifolyólag PhD sem, így az RTK-n a kollégák hadtudományból vagy katonai műszaki

tudományból habilitáltak. Általában abból lehet habilitálni, amiből a PhD-fokozatát is szerezte az illető, de lehet másból is, ha közben váltott, és egy új tudományághoz kapcsolódik a tevékenysége. Sem közigazgatás-tudományból, sem rendészettudományból nem volt korábban doktori képzés, így ezekben a tudományágakban jelenleg mindenki más területen habilitál, mint amelyen PhD-fokozatot szerzett: jöhet valaki jogász, közgazdász vagy például politikatudományi oldalról is, de ez egy szerves fejlődés, melynek eredményeként majd közigazgatás-tudományi és rendészettudományi doktori fokozattal rendelkezők fognak jönni habilitálni. Ez nem azonnal történik, hisz amíg valaki fokozatot szerez vagy eljut egy docensi munkakörig, az öt-tíz-tizenöt év is lehet. Az egyetem vezetésének fontos célkitűzése, hogy legyenek doktori iskolái, és minden iskola az egyetemhez, ne pedig egy karhoz kötődjön.

○ **Hogyan biztosított a habilitálás az alapító karok mellett az egyetem két újabb kara, illetve karközi intézetei számára?**

M. S. Az egyetem alapító karai mellett sajátos helyzetben van a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar és a Víz-tudományi Kar is. A minta ugyanaz, mint a Rendészettudományi Kar esetében. A Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar jó helyzetben van, mert az egyik összetevője a biztonság- és védelmi tanulmányok rész, ami a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karról indult, így az oktatók egy része is a Hadtudományi Doktori Iskolában még mindig működő bizton-ságtanulmányok tudomány-szaknak a tagja, így az új kollégákkal együtt megalapozott a saját doktori iskola alapítása. A NETK-n számos olyan oktató van, aki megérett a habilitálásra, így a megalkulás alatt álló Nemzetközi és Európai Tanulmányok Doktori Iskolában ezt meg fogja majd tudni tenni. A Víz-tudományi Kar főiskolai szintről vált egyetemi karra. Ott jelenleg nincs egyetemi tanár,

és doktori tudományos fokozattal rendelkező oktató is kevesebb van, mint az egyetem többi karán. A VTK-n is az a fejlődés iránya, hogy legyen először a mesterképzésben oktatottakra épülő doktori témahirdetés, majd doktori iskola, amíg az nincs, addig más kapcsolódó műszaki tudományokban kell doktori fokozatot szereznie az oktatóknak. Akár a hadtudományokon és a katonai műszaki tudományokon belül a műszaki tanulmányoknál is létrehozható lenne egy víz-tudományi rész, ahogy a karközi intézetek esetében jelenleg is működik, hiszen nincsen az egyetemnek olyan doktori iskolája, amely tisztán a Nemzetbiztonsági Intézet vagy a Katasztrófavédelmi Intézet képzésére épít; mindkét karközi intézet a hadtudományi, a katonai műszaki vagy a közigazgatás-tudományi doktori iskoláinkban tud jelen lenni. A habilitálást tehát nem karhoz kötném, hanem ahogy a törvény is előírja, doktori iskolához. A fejlődés útja pedig az, hogy egy karnak, egy tudományágnak legyen jellemzően az ott oktatottakra épülő doktori iskolája, és ha az megvan, akkor lesz habilitációja is.

○ **Mit tart az Egyetemi Habilitációs Bizottság legnagyobb sikerének?**

M. S. Egész eddigi pályámon a legfontosabb siker, hogy a vezetett testület jó hangulatban tudott együtt dolgozni, a tagokkal nyugodtan, megfontoltan és a követelményeknek megfelelően hoztunk döntéseket. Az EHB egyik le nem írt célja, hogy olyan személyek habilitációját segítse elő, akik a habilitáltak körét, a bizottságot és az egyetemet is erősítik. A legnagyobb öröm és megnyugvás azoknak a kollégáknak a sikere, akik nálunk habilitáltak; akiknek

megteremtettük a lehetőséget, hogy objektív módon megmérgethessék magukat és büszkén elmondhassák, hogy teljesítették a követelményeket és megszerezték a habilitációs oklevelüket. Számos kollégát ismerek, aki azóta már egyetemi tanár lett. A harmadik sikernek pedig azt tartom, amit ezzel az egyetemnek okozunk, hiszen nincs egyetem egyetemi tanárok nélkül. Amellett, hogy megteremtettük a lehetőséget, még tovább is vittük azt, ami már a ZMNE-n megszületett: a habilitálást követően egyetemi tanárrá is válhat az oktató, utána pedig a Magyar Tudományos Akadémia doktorává vagy akár rendes tagjává is. Öröm és büszkeség, hogy ebben a folyamatban az Egyetemi Habilitációs Bizottság részt vehetett.

○ **Most már Ön vezeti a habilitációs bizottságot. Mióta vesz részt az Egyetemi Habilitációs Bizottság munkájában?**

Prof. Dr. Papp Tekla: Az EHB munkájába 2017 szeptemberétől kapcsolódtam be, az Államtudományi és Közigazgatási Kar által delegált tagként. Az elnöki megbízásomról a 2017. december 12-i ülésen döntött a bizottság, kezdetét pedig 2018. január 1-től számolom. Az ezt megelőző hat évben Munk Sándor professzor úr volt az, aki elnökként hatalmas munkát végzett a habilitációs eljárások biztonságos és jó színvonalat eredményező megteremtésével. Rendszeres kapcsolatban állok vele és a Tudományos Ügyek Irodája részéről *Pátyodi Szandra* habilitációért felelős referenssel, *Görbe Attiláné Dr. Zán Krisztina r. alezre-des, rendőrségi főtanácsossal* és *Dr. Bódi Roland* jogi referenssel a tapasztalatok megosztása és megoldáskeresés céljából.

○ **Milyen feladatokkal találkozott az EHB-ban?**

P. T. Ösztől kezdődően részt vettem a szabályzat és az ügyrend módosításában,

mely folyamat, akár a jog, lekötő magatartásként írható le: a hat év alatt felmerült problémákra kerestünk válaszokat, ahogy az elkövetkezendő években is új megoldások után fogunk kutatni. A szabályzat-módosítás kapcsán további kérdések vetődtek fel. Ezek közül az egyik előttünk álló feladat az, hogyan fogalmazzuk meg egy külsős, nem az NKE-n dolgozó személy esetében azt, hogy ha az NKE-n szeretne habilitálni, akkor milyen kapcsolat kialakítása szükséges közte és az egyetem között. A cél az lenne, hogy kölcsönösen profitáljon az egyetem és a habilitáló is a habilitálásból. A pályázónak tehát kapcsolatban kell állnia az NKE-n művelt tudományterületek valamelyikével, ezeket pedig a doktori iskolák szakmai profilja határozza meg.

○ **Az EHB egyharmada külsős tag. Nekik mi a feladatuk?**

P. T. A külső tagoknak minőségbiztosítási funkciójuk van: esetlegesen tanácsokkal szolgálnak, hogy az ő egyetemükön hasonló helyzetben hogyan döntöttek, így segítséget is nyújtanak. Vannak nagyon aktív külsős tagjaink és kevésbé közreműködőek is.

○ **Külföldiek számára is nyitott az NKE-n való habilitálás lehetősége?**

P. T. Igen, ám Munk Sándor professzor úr jövőben megoldandó problémaként jelezte azt nekem, hogy gondosan át kellene gondolnunk, igényel-e ez a kérdés is egy újabb szabályzat-felülvizsgálatot. Abban az esetben, hogyha külföldi szeretne az NKE-n habilitálni, átvizsgálandó az általa beadandó anyag minden részlete, feltételei. Már csupán formai szempontból is nehézségekbe ütközhetünk, hiszen erkölcsi bizonyítvány nem létezik minden országban, így ahol nincs, onnan ezt nem tudja

csatolni a pályázatához a jelentkező. Nem egyszerű a helyzet tartalmi szempontból sem, hiszen nem minden ország rendelkezik a publikációk olyan ellenőrzött nyilvántartásával, mint amilyen a Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT). Ha nincs ilyen nyilvántartás, alapos utánajárást igényel, hogy valóban elkészítette-e a jelentkező az általa megjelölt könyveket és tanulmányokat. Ehhez kapcsolódóan az Egyetemi Habilitációs Bizottság feladata, hogy áttekintse újílag a magyar habilitálókkal szemben támasztott valamennyi

2013 óta habilitációs jelentkezések összesen: 36, ebből:

- 22-t eredményesen elbíráltak
- 4-et visszavontak
- 3 eljárás alatt áll
- 7 előterjesztésről még nem döntöttek

A 36 jelentkezés tudományág szerinti megoszlása:

- 14 hadtudományi
- 11 katonai műszaki tudományok
- 8 közigazgatás-tudományi
- 3 rendészettudományi

Jelentkezések évenkénti megoszlása:

- 2013-ban: 3
- 2014-ben: 13
- 2015-ben: 4
- 2016-ban: 6
- 2017-ben: 10

Az NKE alapítása óta habilitált doktorok száma:

- 2012-ben: 2
- 2013-ban: 3
- 2014-ben: 3
- 2015-ben: 10
- 2016-ban: 5
- 2017-ben: 4

Az NKE alapítása óta habilitált doktorok tudományág szerinti megoszlása

- 11 hadtudományi
- 9 katonai műszaki tudományok
- 6 közigazgatás-tudományi
- 1 rendészettudományi

feltételt, és megvizsgálja, hogy van-e bár-mi, ami gondot okozhat egy külföldinek akár formai, akár tartalmi szempontból.

○ **Milyen célok szerepelnek az EHB tervei között?**

P. T. Bár csak ősztől vagyok jelen az EHB működésében, feltűnt, hogy a habilitációs szabályzat komoly követelményeket tá-maszt. A terveim között szerepel ennek kapcsán egy minőség-ellenőrzés elvégzé-se, amit a Tudományos Ügyek Irodájával már egyeztettem. Ez az elképzelés bizto-san nem valósul meg augusztusig, amikor is az Egyetemi Habilitációs Bizottság je-lenlegi tagjainak mandátuma lejár, azon-ban ezzel az újraalakulást követően is foglalkozni kellene. A minőség-ellenőrzést úgy képzeltem megvalósítani, hogy kivá-lasztunk legalább négy magyar és négy külföldi egyetemet, és azok habilitációs követelményeit vesszük górcső alá. A négy külföldi egyetemnek az NKE-hez hasonló profilú intézményeket választanánk, ahol van hadtudományi, rendészettudományi és államtudományi képzés, így lehetne egy lengyel, egy német, egy angol és egy francia egyetem. Egy munkacsoport keretében ezen egyetemek habilitációs szabályzatait összevetnénk a miénkkel: minőségi megítélésben hova tehető orszá-gon belül és nemzetközi viszonylatban is az NKE-n való habilitálás. Tudományterü-letenként nyolc egyetem vonatkozásában kellene áttekinteni az ehhez kapcsolódó szempont- és feltételrendszert, így ez a fel-adat a Tudományos Ügyek Irodájától is adminisztrációs segítséget igényel majd, az EHB tagjai részéről pedig áldozatos munkát. Az EHB-ban egyébként is min-denki lelkiismeretesen és szorgalommal végzi a dolgát, hiszen csak így lehet előre-vinni a habilitálók eljárásait és az egyete-met is. Az összes résztvevő és az egyetemi vezetés célja nemcsak a színvonal meg-tartása, hanem annak folyamatos eme-lése oly módon, hogy az egyetem büszke lehet/lehessen a habilitáltakra, és akik itt habilitáltak, büszkén mondhatják/mond-hassák azt, hogy az NKE-n habilitáltak. ●

EGYETEMI HABILITÁCIÓS BIZOTTSÁG

Az Egyetemi Habilitációs Bizottság a Szenátus által az oktatói és előadói képesség (habilitás), valamint a tudományos teljesítmény egyetemi megítélésére, a habili-tációs eljárás lefolytatására létrehozott tudományos testület. Ami az összetételét illeti, a karok két főt delegálnak, a karközi intézetek pedig egy-egy főt, emellett pe-dig külsős tagok is részt vesznek az EHB munkájában, hogy a pályázókat ne csak az egyetemi, hanem más mérce alapján is megmérjessék. A tagokra a rektor tesz javaslatot, a személyüket pedig a Szenátus hagyja jóvá. Feladata kiterjed a habili-tációs minimumkövetelmények meghatározására és felülvizsgálatára; kérelemre habilitációs eljárást indít, vagy az előfeltételek nem teljesülése esetén a kérelmet elutasítja; bírálóbizottságot hoz létre; előbbi jelentése alapján döntést hoz az el-járás nyilvános részének lefolytatásáról, a habilitáció odaitéléséről vagy a cím megtagadásáról..

Tagjai

Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar

- Siposné Prof. Dr. Kecskeméthy Klára egyetemi tanár, CSC
- Prof. Dr. Munk Sándor egyetemi tanár, DSc

Államtudományi és Közigazgatási Kar

- Prof. Dr. Horváth Attila egyetemi tanár, PhD
- Prof. Dr. Papp Tekla egyetemi tanár, PhD – a bizottság elnöke

Rendészettudományi Kar

- Prof. Dr. Finszter Géza egyetemi tanár, DSc
- Prof. Dr. Blaskó Béla egyetemi tanár, CSc

Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar

- Prof. Dr. Halmai Péter egyetemi tanár, DSc, az MTA levelező tagja
- Prof. Dr. Szenes Zoltán egyetemi tanár, CSc

Nemzetbiztonsági Intézet

- Dr. habil. Boda József egyetemi docens, PhD

Katasztrófavédelmi Intézet

- Prof. Dr. Bleszity János professor emeritus, CSc

Külső tagok

- Prof. Dr. Bihari Mihály professor emeritus, DSc
- Prof. Dr. Matus János egyetemi tanár, DSc
- Dr. habil. Kovács Gábor egyetemi docens, PhD
- Prof. Dr. Kiss László egyetemi tanár, DSc
- Prof. Dr. Szilágyi Tivadar egyetemi tanár, PhD

NKE Zrínyi Miklós Habilitációs Program

A KÖFOP *A jó kormányzást célzó tényalapú közszolgálat-fejlesztés hatásvizsgálati és kutatási megalapozása* című alprojektjének van egy habilitációs eljárási része: az NKE Zrínyi Miklós Habilitációs Program, melyben az egyik feltétel az, hogy a ha-bilitációs eljárás megindulásához a pályázó benyújtja az anyagot. A programban részt vevők közül a folyamatban lévő eljárások alapján várhatóan 2018-ban tíz fő, 2019-ben pedig további négy fő fog habilitálni.

Felsőfokú könyvkiadás a felsőoktatásban

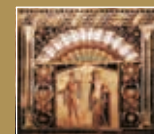
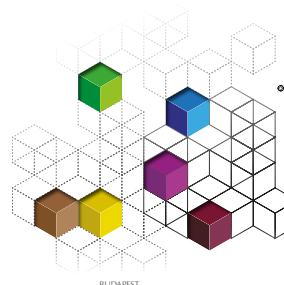
SZÖVEG: PODOBNI ISTVÁN

Ahhoz, hogy egy egyetem biztos alapokon álljon, megfelelő tudásra kell építkeznie. Azonban, ha nincsenek meg az ehhez megfelelő tankönyvek, még a legjobb egyetem falai is megrogyhatnak. „Hogyan jut el a kutató gondolatától a hallgató íróasztaláig a tudás?” – tehetjük fel a kérdést. A kiadási folyamatokról és a Dialóg Campus Kiadó tevékenységéről készített riportot maga-zinunk Petró Ildikó ügyvezetővel.

DIALÓG CAMPUS KIADÓ – SZAKKÖNYVKIADÁS FELSŐFOKON

2016 augusztusától a Dialóg Campus Kiadó a Nemzeti Köz-szolgálati Egyetem égisze alatt felel a különböző monográfiák, szak- és tankönyvek, publikációk, tanulmányok, jegyzetek elektronikus és nyomtatott kiadásáért. 2018-ban – aho-gyan eddig is – a kiadó küldetésének érzi, hogy támogassa az egyetem tudományos célkitűzéseit, illetve kiemelt célja a KÖFOP könyvkiadási programjának sikeres és eredményes megvalósítása. Amellett, hogy az NKE elvárásainak is ma-ximálisan igyekeznek megfelelni, céljuk, hogy egyre széle-sebb körű portfólióval rendelkezzenek: „A hazai tudományos

szak- és tankönyvkiadást a legmagasabb szakmai igényeknek megfelelően kívánjuk végezni” – mondta Petró Ildikó. A kiadó a legkülönbözőbb tudományterületeken biztosít magas szín-vonalú publikációs lehetőséget az ország jeles tudós szak-emberei számára. Profilját tekintve illeszkedik az egyetem képzési struktúrájába, azaz a kiadó által életre hívott tudo-mányos gondolatok az államtudomány, közigazgatás-tudo-mány, nemzetközi és európai tanulmányok, nemzetbiztonság, hadtudomány és katonai műszaki tudományok, víztudomány, valamint rendészettudomány területét fedik le. Az ügyvezető kiemelte, hogy a felsorolt tudományterületek meghatározó

idegen nyelvű műveinek magyar, illetve magyar nyelvű munkáinak idegen nyelvű fordítására, valamint az egyetem magas színvonalú tudományos folyóiratainak megjelenítésére ugyancsak fontos feladatukként tekintenek. Emellett a Dialóg Campus Kiadó korábban gondozott szakterületei és könyvsorozatai sem kerültek ki a portfólióból. A nagy hagyományokkal rendelkező jogtudományi, regionális tudományi, földrajztudományi, sporttudományi, műszaki tudományi, orvostudományi, médiatudományi és pedagógia tudományi monográfiák, egyetemi tankönyvek és segédkönyvek a tervek szerint újabb kötetekkel gyarapodnak a jövőben. A felsőoktatás szükségleteinek kiszolgálásában a kiadó kiemelten fontosnak tartja, hogy támogassa az NKE közszolgálati misszióját. Ennek megfelelően a kiadványok megjelenítési és ütemezési gyakorlatában figyelembe veszi az egyetem rend- és honvédelmi, illetve állami és közigazgatási küldetését, valamint a továbbképzésben betöltött funkcióját is. A kiadó szerepet játszik az NKE oktató és kutató szakembereinek tudományos előrelépésében: közreműködik a színvonalas monografikus művek megjelenésében azért, hogy az egyetem tudományos beágyazottságát, oktatóinak fokozatos szerzését, ezzel szakmai előmenetelét támogassa. Petrő Ildikó kitért arra, hogy a tudományos folyóiratok kiadása is fontos része a cég profiljának. A meglévő hét tudományos folyóirat mellé nemrég további két meghatározó szakmai folyóirat kiadási joga került az NKE-hez, illetve a Dialóg Campus Kiadóhoz. A Külügyminisztérium átengedte az *Európai Tükör* című tudományos folyóirat kiadási jogait, továbbá megszerezték a Wolters Kluwer Kiadótól a *Public Governance, Administration and Finances Law Review* című angol nyelvű folyóirat jogait is, amely a kelet-közép-európai térség országainak szakmai együttműködését kívánja erősíteni.

A kiadó sokszínű vásárlói körrel rendelkezik. Egyrészt egy egyetemhez köthető könyvkiadóként elengedhetetlen, hogy a hallgatók a bőszen forgatandó tankönyveket beszerezhesék a kurzusok abszolválásához, a szakdolgozatok megírásához, így végső soron a diploma megszerzéséhez. Továbbá hazánk közszolgálati és az NKE oktató, kutató szakembergárdájának is szükségszerű, hogy értesüljön a szakma legfrissebb fejlesztéseiről, tudományos előrelépéseiről. Emellett nem szabad csak a közszolgálat szűk metszetében tevékenykedő értelmiségiekre gondolni, ugyanis a kiadó által gondozott könyvek, tanulmányok és jegyzetek igen keresettek más felsőoktatási intézmények és különböző tudományterületek berkein belül egyaránt. A kiadó önálló kiskereskedelmi tevékenységet folytat: termékei megtalálhatók az NKE Könyvesboltban, a Dialóg-HVG-Orac Könyvesboltban, továbbá a pécsi Dialóg Kaptár Könyvesboltban, és valamennyi mű elérhető a kiadó webáruházában is.

TEAM DIALÓG

„Hála Istennek pillanatnyilag emberileg és szakmailag is a legjobb kollégákkal dolgozom, akikkel könyvkiadó valaha dolgozhatott” – mondta mosolyogva Petrő Ildikó. Kiemelte, hogy az elmúlt másfél-két év alatt igyekeztek összegyűjteni a legjobb szakembereket. Jelenleg huszonkilenc fővel munkálkodik a cég. Egy kiadóban olyan kollégák dolgoznak, mint például a szerkesztőségi munkatársak, a kiadványmenedzserek vagy felelős szerkesztők, olvasószerkesztők, tördelőszerkesztők, nyomdai munkatársak, kereskedelmi koordinátor, könyvesbolti eladók, asszisztensek, bérszámfejtő, pénzügyi vezető és jogász. A felelős szerkesztők vállán komoly súly van. A kézirat beérkezésétől a nyomdába küldésig nyomon követik az anyag sorsát, tehát az ő felelősségük, hogy a kiadói folyamat alatt minden

rendben és időben történjen. *„Gyakorlatilag felnevelik a kiadványt a születéstől a kirepülésig.”* *„Olvasószerkesztőnek kicsit születni is kell”* – hívta fel a figyelmet az ügyvezető. Az olvasószerkesztést véleménye szerint 70 százalékban meg lehet tanulni, azonban a maradék 30 százalék az emberrel született érzék, amely elengedhetetlen a szakmában. Az esetek többségében az olvasószerkesztő bölcsész végzettségű, általában magyar szakos, és rendelkezik a könyvek iránti elkötelezett szeretettel. A kiadó tördelőszerkesztői grafikai vénával vannak megáldva, ők alakítják a kiadványok arculatát. Azonban nem tipikus grafikusok, hiszen tankönyvekről és szakkönyvekről beszélünk. Végül a nyomdászokhoz kerül az anyag, amely a kötetet után mehet az értékesítésre, majd a könyvespolcokra.

GONDOLATTÓL A TANKÖNYVIG – MIVEL FOGLALKOZIK EGY KÍADÓ?

Petrő Ildikó kifejtette, hogy a kereskedelmen kívül magának a kiadónak van egy nyomdai előkészítési és egy nyomdai kivitelezési tevékenysége. *„A Dialóg Campus a minőségi könyvkiadásban hisz”* Ez azt jelenti, hogy egy klasszikus kiadói folyamaton visznek keresztül minden könyvet. Például egy belső egyetemi kiadású anyag esetén az előkészítési tevékenység során az árajánlatkérés és a költségkalkuláció után szerződést kötnek a szerzővel, a szerkesztővel és a tartalmi lektorral. Ezután a kiadó megkapja a végleges, lektorált anyagot. *„A könyveket szakmailag nem mi lektoráljuk. A lektorálás során tudományos szempontból hozzáértő szakember tartalmilag lektorálja a kéziratot. A kiadó csak nyelvi szempontból szokott lektorálni, ez az olvasószerkesztő feladata”* – fejtette ki. Az ügyvezető ismertette, hogy a kiadón belül alapelv, hogy az olvasószerkesztők ne írják át a szerző stílusát. A szerkesztett anyagot profi

tördelőszerkesztő tördeli be, amely ezután visszakerül a szerzőhöz. A folyamatok során számos egyeztetés zajlik a könyv szerzőjével, hogy mindkét fél számára megfelelő minőségű termék születhessen. A korrektúrák és egyeztetések után elkészül az imprimatúra, vagyis a nyomdakész verzió. Amennyiben elektronikus megjelenést választ a megrendelő, különböző fájlformátumokban tudják kiadni a művet, mint például PDF vagy ePub. Ha nyomtatásra kerül sor, akkor vagy az egyetem belső nyomdájában készítik el a kiadandó anyagot, vagy külső céggel szerződnek a nyomtatásra. A kereskedelmi tevékenység megkezdéséhez a legyártott könyveket elszállítják a kiadó könyvesboltjaiba, és indulhat a marketingtevékenység. A kiadás után is komoly feladatai vannak a cégnek, ugyanis utókövetni kell a megjelent könyveket: jogszabályi és kiadói kötelezettségből, illetve hatályosság szempontjából. Petrő Ildikó kitért arra, hogy folyamatos, aktív kapcsolatban állnak a szerzőkkel, akik az esetek többségében rendkívül felelősségtudók. Így ha hatályossági, hatályvesztési probléma merül fel, és van igény a módosításra, a javított kötetet újranyomtatják, és új kiadásban jelenik meg a könyv.

CÉLOK ÉS JÖVŐKÉP

Petrő Ildikó kifejtette, hogy a jövőben változatlan nyitottsággal szeretnék végezni a könyv- és lapkiadó tevékenységüket, az ország valamennyi egyetemének és tudományos kutatóintézetének irányába. A kiadó célja, hogy a hazai szakkönyvkiadás meghatározó szereplőjévé váljon, továbbá hogy biztos szakmai bázisa legyen szerzőinek a tudományos és szakkönyvek publikálásához, valamint minden partnerével közösen dolgozzon az értéktéremtésben, a tudományos művek kiadásában és terjesztésében. ●

Migráció, és ami mögötte van

Hazánk kapcsolata Afrikával a 21. században

SZÖVEG: PODOBNI ISTVÁN
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES, AFP

A migrációs válság ráirányította a magyar társadalom figyelmét arra, hogy a világ nem csak Európából áll. Azonban a problémát napjainkban sokan leegyszerűsítik; a háttérben húzódó folyamatokat célszerű komplex módon vizsgálni. Magazinunk hazánk és Afrika kapcsolatáról kérdezte Marsai Viktort, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar adjunktusát, aki biztonságpolitikai és gazdasági szemszögből világította meg számunkra a témát.

Európa az évtized során ráébredt, hogy komoly felelőssége van a fejlődő országok sorsának alakulásában. A tömeges migráció csak eredménye azoknak a folyamatoknak, amelyek a harmadik világban lejátszódnak. Afrika számára komoly kihívásokat tartogat a 21. század. Ma a kontinens népessége megközelítőleg 1 milliárd 250 millió fő, és robbanásszerűen növekszik. Az államok többségéről elmondható, hogy gyenge az ellenálló képességük: a megjelenő radikális csoportok, a klímaváltozás, a humanitárius katasztrófák vagy a stabil gazdasági fellendülés hiányának problémájára nehezen tudnak válaszolni. Ezeknek a megoldásában kell segíteni Európának. Mit tehet ennek érdekében egy olyan kis állam, mint Magyarország? Hogyan érthetjük meg az afrikai kontinenst?

A FELÉGETETT HIDAK ÚJJÁÉPÍTÉSE

„Egyre inkább látszik, hogy Afrika visszakerül a magyar kormányzat érdeklődési körébe” – fejtette ki Dr. Marsai Viktor, az Afrika a Globalizált Világban – Lehetőségek és Kihívások NKE Ludovika Kutatócsoport vezetője. Az NKE adjunktusa rávilágított, hogy a rendszerváltás után hazánk fókuszából kikerült a fekete kontinens, amellyel a szocializmus időszakában szoros kapcsolatokat építettünk ki: „A 90-es években minden energiát elvitt az euroatlanti integráció.” Ebben az időszakban zömében a hazai civil szervezetek és afrikanisták tartották a kapcsolatot a kontinenssel, őrizték meg az évtizedek során kiépített kapcsolatrendszereket, valamint az összegyűjtött tudást. „Azonban a 21. században egyértelművé vált, hogy a felfokozott globalizáció miatt jobban kell figyelni azokra a térségekre, amelyek hatással vannak ránk. Afrika egyértelműen ilyen.” Ennek felismerése táplálta a 2011-es új globális külügyi stratégiát, majd a 2012-es keleti nyitást. Ezt követte 2015-ben a déli nyitás, amelynek egyik oszlopát a szubszaharai térség jelentette. Hazánk bővítette a nagykövetségek létszámát, a magyar külügy külgazdasági

attasékat rendelt a követségekre, emellett kiépítették a magyar kereskedőházak rendszerét. Magyarország mind biztonsági-lag, mind gazdaságpolitikailag kezdi kivenni a részét Afrika fejlődéséből. Az ezredforduló után napjainkra az afropesszizmizmust egyre inkább felváltotta az afrooptimizmus, a kontinens növekedésébe és fejlődésébe vetett hit.

BIZTONSÁG – MIGRÁCIÓ – RADIKALIZÁCIÓ

Milyen biztonságpolitikai kihívások várhatók Afrikában?

„Nyilvánvalóan itt a migráció, amely egyszerre kihívás és lehetőség” – ismertette Marsai Viktor. Az afrikai kontinensről érkező bevándorlók, migránsok és menekültek száma egyértelműen növekedni fog a következő években. „Kulcskérdés, hogy ez reguláris vagy irreguláris csatornákon keresztül fog-e megvalósulni.” A migrációnak számos motorja van, ehhez sorolható a kontinensen zajló népességrobbanás, valamint a klímaváltozás hatása is. Nem szabad megfedkezni a kontinensen található radikális csoportok előretöréséről sem, amelyek a 2011-es arab tavasz óta megerősödtek. Ezek a csoportok stabil hídfokeket építettek ki Afrikában. Egyaránt felértékelődött a térségben a szervezett bűnözés és az embercsempészet. Az ISIS szíriai hanyatlásával visszaáramló külföldi harcosok egy része Afrika felé veszi az irányt. A másik alternatíva a szélsőséges dzsihadisták számára az al-Káida, amelynek tevékenysége szintén erős a kontinensen. Az ENSZ Fejlesztési Ügynöksége nemrég négyszáz elfogott radikálissal készített interjút, amelyekből kiderült, hogy többségük nem ideológiai alapon csatlakozott az adott szervezethez. „Közel 50 százalékuk beismerte, hogy vagy nem olvasta a Koránt, vagy nem tudta értelmezni.” Ezekről az emberekről elmondható, hogy deprivált csoportokból származnak, aki előtt semmilyen perspektíva nem állt. Gyakorlatilag elfelejtette őket az állam. Valami nagyban akartak részt venni, így nyújtott nekik kecsegtető „karrierlehetőséget” egy dzsihadista felkelőszervezet.

A migrációs válságok mögött sokszor a kibocsájtó országok gyenge ellenálló képessége rejlik. Olyan kapacitásfejlesztéseket kell támogatni a térségben, amelyek segítségével az államok képesek lesznek önállóan megbirkózni a kihívásaikkal. „Magyarországon is van influenzajárvány, és az EU-ban is történnek terrorcselekmények. Azonban az európai államok rendelkeznek olyan képességekkel, amelyekkel kordában tartják ezeket a kihívásokat” – élt példával Marsai Viktor. Az afrikai országoknál sokszor azt láthatjuk, hogy ezek a képességek még rendkívül kezdetlegesek. Szomáliában az as-Sabáb elsősorban nem azért tud hatalmas pusztítást véghez vinni, mert széles körű anyagi forrásokkal

rendelkezik, hanem mert nincs vele szemben egy olyan kapacitás, amely meg tudná fékezni a tevékenységét.

Összegezve megállapítható: a magyar félnek támogatnia kell az unió külső határainak védelmét, emellett „afrikanizálni” kell a hazai közigazgatást. Marsai Viktor felhívta a figyelmet, hogy jobban meg kell ismernünk azokat az országokat, ahonnan a migránsok éreznek, hogy el tudjuk dönteni, valós üldöztetés elől menekülnek, vagy alapvetően gazdasági bevándorlóról van-e szó. Meg kell tudnunk különböztetni, hogy például az as-Sabáb elől menekül valaki, vagy pont a radikális szervezet tagjaként érkezik Európába. „Ezek azok a képességek, amelyek terén még fejlődünk kell, hiszen önmagában Magyarország kis játékos. Összeurópai megoldásban és gondolkodásban kell szerepet vállalnunk.” Ehhez elengedhetetlen, hogy megértsük a kibocsájtó térségek problémáit. Végso soron azt kell elérnünk, hogy az afrikai emberek ne Svédországban vagy Olaszországban képzeljék el feltétlen a jövőjüket, hanem az otthonukban. Olyan helyzetet

kell teremteni, hogy ne legyenek rákényszerítve arra, hogy elhagyják a hazájukat. Ennek érdekében jelenleg hazánk különböző válságkezelő műveletekben vesz részt az Európai Unió és az ENSZ égisze alatt, amelyek Szomáliától egészen a Nyugat-Szaharáig valósulnak meg.

AFRIKA, A LEHETŐSÉGEK KONTINENSE

A gazdasági potenciál is fontos kérdés a migráció kapcsán: ha az emberek nem tudnak elhelyezkedni az afrikai munkaerőpiacon, nem tudnak érvényesülni az életben, akkor új hazát keresnek maguknak. Pedig Afrika rengeteg erőforrással rendelkezik. A déli nyitással a magyar fél a térség exportpiacain keresi a lehetőségeit. „Afrika a világ egyik legdinamikusabban

fejlődő régiója” – hívta fel a figyelmet a kutató. A kontinensen hatalmas verseny van a gazdasági pozíciókért: a nagy szereplők többsége a történelem viharai mellett sem hagyta el az afrikai gazdaságot. Hazánk ugyan kisebb játékos, de a hatalmas piacon még így is vannak rések, amelyekben megtalálhatja a számára kedvező exportlehetőségeket. Marsai Viktor véleménye szerint a magyar vállalkozások a kisebb projekteken tudnak eredményt felmutatni, főként az IT, az agrárium, valamint a vegyészet területén. Ehhez azonban komoly versenyt kell futni a V4 országokkal, a Benelux vagy skandináv államokkal. Az adjunktus rávilágított, hogy a magyar gazdasági szereplők főként akkor tudnak érvényesülni, ha személyes kapcsolattal rendelkeznek, emellett össze tudják kapcsolni a kínálatot a helyi kereslettel. „Fontos, hogy a vállalatoknak legyen realitásérzéke Afrikával kapcsolatban: ezek a beruházások nem fognak megtérülni két-három év alatt, emellett kockázatosak lehetnek.” Azonban mivel

hazánk kis ország, így az afrikai közösség szeret magyarokkal kereskedni. Ennek oka, hogy hasonló súlycsoportban vagyunk. Amíg egy amerikai, orosz vagy kínai beruházás során komoly kormányzati nyomás van egy projekten, és a külső hatalmak igyekeznek diktálni, addig egy magyar üzlet alkalmával egyenlő hierarchiában vannak a felek. *„Win-win szituációt kell kialakítani.”* A Ludovika Kutatócsoport célja, hogy segítse a magyar közszolgáltatot és formálja a hazai gondolkodást a kontinensről.

Marsai Viktor ismertette, hogy a témában sajnos húsz év hátrányból indulnak: a magyar társadalomnak jelenleg Afrikáról az éhínség és a polgárháború jut elsőként az eszébe. Ez azonban mára nem feltétlenül jellemző a kontinensre, inkább csak részgazságnak nevezhető. Fontos, hogy a magyar fejekben megjelenjen a kép: *„Afrika a lehetőségek kontinense.”* Ehhez azonban elengedhetetlen, hogy elérhető ismeretanyagaink legyenek a térségről. ●

AFRIKA A GLOBALIZÁLT VILÁGBAN – LEHETŐSÉGEK ÉS KIHÍVÁSOK NKE LUDOVIKA KUTATÓCSOPORT

„Sokan vélekednek úgy, hogy a 21. század 'Afrika évszázada' lesz” – fejtette ki Dr. Marsai Viktor, a kutatócsoport vezetője. Ha a kontinensről szóló szakmai kutatásról van szó, megállapítható, hogy hazánkban egy alapvetően forrásszegény területről beszélhetünk. Ezért kiemelten fontos, hogy a Ludovika Kutatócsoporttal egy évre nyertek működést a KÖFOP-pályázaton keresztül. Az egyéves fennállás alatt a kutatócsoport arra tett kísérletet, hogy elemezze a kontinens legfontosabb trendjeit: a demográfiai folyamatokat, az államiság helyzetét, a klímaváltozást, a migrációt, a gazdasági folyamatokat, a harcokat az erőforrásokért, a demokratizálódást, a radikalizmust, a fegyveres konfliktusokat stb. Fontos célkitűzés volt, hogy a projekt összegezze a hazai közigazgatásban fellelhető Afrika-tudást, illetve olyan anyagokat hozzon létre, amelyek segítik a magyar közigazgatás afrikánizációját. A kutatócsoport a maga szerény keretei között egyben hozzá akart járulni a magyar afrikánisztika fejlődéséhez is. A kutatásokban egyaránt részt vettek hazai és nemzetközi afrikanisták. A szakemberek célja az volt, hogy feltérképezzék azokat a területeket, amelyek a következő években és évtizedekben kulcsfontosságúak lesznek a kontinens megítélésében. A kutatócsoport működése során eddig két konferenciát szervezett: az egyikben a hazai afrikanista közösség munkásságát tekintette át, illetve hangolta össze a kormányzat inputjaival, a másikon pedig nemzetközi keretek közt fókuszáltak a kontinens konfliktusaira. A kutatások során nyert eredmények, illetve a kutatócsoport keretében megvalósuló helyszíni kutatómunkák segítségével olyan releváns tanulmányok, elemzések, tanulmánykötetek készültek el, amelyek támogatják a kormányzat munkáját, valamint felhasználhatók a közszolgák képzésében, különösképpen a külügyi-külgazdasági, bevándorlási, információs területen dolgozók esetében. A két készülő tanulmánykötet, az *Afrika a globalizált világban*, illetve a *The Dynamics of Conflicts in Africa in the Early 21st Century* várhatóan 2018 nyarán jelenik meg. Az elkészült szakanyag beépült a Nemzeti Közszolgálati Egyetem képzési portfóliójába is: a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar nemzetközi biztonság- és védelempolitika alap- és mesterszak, illetve a nemzetközi közszolgálati kapcsolatok mesterszak, valamint az angol nyelvű International Public Service Relations mesterképzési szak hallgatóinak képzését egészítik ki a kutatás során feltárt eredmények.

Zavargások Iránban?

Tények és tévhitek

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

Az év elején nyugati sajtóorgánumok felkapták a hírt, hogy Iránban tüntetéssorozatok és zavargások kezdődtek. Azonban N. Rózsa Erzsébet magazinunkban rávilágít arra, hogy „Ez az elmúlt tíz évben nem volt példa nélküli, viszont nem dübörög a népharag.”

IRÁNNAL SZEMBENI SZANKCIÓK

Az Iráni Iszlám Köztársaság a Közel-Kelet egyik meghatározó tényezője. A mai államberendezkedés az 1979-es forradalom után épült ki: alapja *„a vallástudós irányítása”*, ami azon a síita meggyőződésen alapul, hogy a hívőknek szüksége van egy csalhatatlan, a vallásban jártas személyre, aki az isteni törvényeket számukra értelmezi. Mivel az Iszlám Köztársaságban a legfőbb törvényhozó Isten, a rendszer középpontjában a Legfőbb Vallási Vezető áll, akinek iránymutatása mellett tevékenykedik a végrehajtó hatalom élén a megválasztott elnök. A forradalom nemcsak a sahot söpörte el, hanem az ország korábbi szövetségeihez fűződő viszonyt is megváltoztatta.

„Amikor az 1979-es forradalom győzött, Irán a maga részéről szakított az USA-val” – fejtette ki Nagyné Dr. habil. Rózsa Erzsébet, az NKE NETK egyetemi docense. A kialakult konfliktust fokozta, hogy 1979. november 4-én a forradalmi diákok egy csoportja elfoglalta az amerikai nagykövetséget Teheránban, ahol fogságban

tartottak ötvenkét embert. Jimmy Carter elnök megpróbált mentőakciót szervezni, amelynek csúfos vége lett. Végül a túszokat Ronald Reagan beiktatása alatt engedték el. A két fél között azóta sincs diplomáciai kapcsolat. Az iráni retorikában

az Egyesült Államok gyakran szerepelt „a Nagy Sátánként”. Az USA számos egyoldalú szankciót vetett ki Iránnal szemben, majd George W. Bush „a Gonosz tengelyéhez” sorolta az országot. A nemzetközi figyelem 2002-ben fordult Irán felé, amikor nyilvánosságra került, hogy az ország titokban nukleáris létesítmények építésén dolgozik. Iránnak a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséggel kötött teljes körű biztosítéki egyezménye szerint, ha új létesítmény építésére kerül sor, azt legkésőbb száznyolcvan nappal az üzembe helyezés előtt jelezni kell. Formálisan Irán nem sértette meg az atomsorompó-szerződésben vállalt kötelezettségeit, és határozottan és következetesen állította, hogy nukleáris programja békés, civil célú. A nukleáris fűtőanyagkör anyagai, berendezései és technológiái azonban kettős felhasználásúak, civil és katonai célra is alkalmazhatók, így tárgyalások kezdődtek az iráni atomprogram továbbfejlesztésének megakadályozásáról.

Egyes tárgyalások miatt Irán félbeszakította a programját, azonban az egyeztetések megakadásával tovább folytatta azt. A nemzetközi közösség célja ekkor még az volt, hogy Irán ne sajátítsa el az urándúsítás technológiáját. Azonban mire az ENSZ Biztonsági Tanácsának állandó tagjai között megszületett a megállapodás a szankciók meghozataláról, Irán bejelentette, hogy már képes uránt dúsítani. A további tárgyalások 2012 után fordultak komolyabb szakaszba, átfogó megállapodás 2015. július 14-én született. Azóta Irán végrehajt minden benne foglaltat, ezt a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség, valamint az USA külügyi és védelmi minisztériuma is megerősítette. Ennek ellenére Donald Trump amerikai elnök 2017 októberében nem „tanúsította”, hogy Irán teljesítené vállalásait, ezért nem függesztette fel a vonatkozó szankciókat, mivel véleménye szerint az ország nem teljesítette a megállapodásban foglaltakat. N. Rózsza Erzsébet emlékeztetett arra, hogy Iránnal szemben egy komplex szankciós rendszer épült ki, melynek keretében nemcsak nukleáris vonatkozású szankciók voltak/vannak érvényben, hanem például az emberi jogok megsértése vagy a rakéta-program okán is szabtak ki ilyen büntetéseket. Hozzátette, hogy ennek ellenére Iránban a legkomolyabb szankciók alatt is minden termék beszerezhető volt: „A kérdés az, hogy mennyiért?” A beszerzés során meg kellett kerülni ezeket a szankciókat, amelyek közül a legszigorúbb a docens véleménye szerint a 2010-es ENSZ BT-szankció, amellyel az ország bankrendszerét és szénhidrogénexportját szankcionálták. Ennek komoly hatása volt az ország gazdaságára.

SZABAD? NEM SZABAD?

Nyugati csőlátással gyakran gondolhatjuk azt, hogy Irán tényleg „a Gonosz tengelyének országa”, egy közel-keleti kemény diktatúra. Azonban ez nincs feltétlen így, N. Rózsza Erzsébet több szempont alapján is cáfolta ezeket a naiv elképzeléseket. Mint

mondta, fontos megértenünk, hogy ezeket az országokat nem az európai alkotmányosság- és demokráciafejlődés mérőszámai alapján kell vizsgálni. A docens véleménye szerint Irán sokkal plurálisabb és liberálisabb, mint egy átlagos közel-keleti ország. A vallásosság nem zárja ki a szabadság kiteljesedését: „Évtizedek óta azt látjuk, hogy a személyes szabadságok – korlátok között ugyan, de – egyre szélesebbek lesznek” – emelte ki. Érdemes áttekinteni például a nők helyzetét az országban: a munkaerőpiacon bármilyen pozíciót betölthetnek, és a politikában is aktívan érvényesülhetnek és érvényesülnek is. Jelenleg női elnökhelyettese van az országnak. A külső szemlélő számára a legszembetűnőbb a nők eltakarása, bekendőzése, azonban ez is folyamatosan változik, és 2017-ben bejelentették, hogy az erkölcsrendészet nem lép fel ezentúl a kendőt nem viselő nőkkel szemben. Az országban „viszonylagos” szólásszabadság van, azonban a választási kampányok kéthetes ciklusa alatt ez kiszélesedik. A választások alatt aktív kampányokban és nyilvános televíziós vitákban ismerheti meg a lakosság a jelölteket. Bár a Legfőbb Vezető személyében az iráni rendszer egypólusúnak mondható, viszont az iráni lakosságnak, a tömeg akarátának igenis komoly hatása van. A docens rávilágított: a síita iszlám jellemzője, hogy a legitimáció egyik forrása a támogatottság. „Bármilyen furcsának is tűnik, ez a Legfőbb Vezetőt is befolyásolja.” Ilyen eset volt, amikor a mostani elnököt, Haszan Rohánit megválasztották. „A közhangulat nagyon erősen kívánta, követelte és érezte, hogy elég az elszigeteltségből.” A tömegek kíváncsiak tovább folytatták a nukleáris tárgyalásokat azzal a céllal, hogy felfüggeszék a szankciókat. Bár a Legfőbb Vezető számtalan alkalommal kifejtette, hogy nem

hisz az amerikaiaknak, nem bízik a Nyugatban, mégis rábólintott a tárgyalásokra. Irán 80–82 milliós lakosságáról elmondható, hogy 60–70 százalékuk a forradalom után született, így nincs közvetlen tapasztalatuk a forradalommal kapcsolatban. „A fiatalok élni akarnak. Mint mindenhol: szabadon élni.”

ZAVARGÁSOK, ÉS AMI MÖGÖTTE VAN

Az év elején a nyugati sajtón végigsöpört a hír: „Zavargások Iránban!” Azonban ezeknek a tüntetéseknek kisebb súlya volt az iráni társadalomban, mint ahogy azt a média beállította. N. Rózsza Erzsébet rávilágított, hogy a tiltakozások során nem volt kormánybuktató hangulat, sőt kormánypárti ellentüntetések is szerveződtek. A zavargások oka a belpolitikai gazdasági elégedetlenségből fakadt. A docens ismertette, hogy a nukleáris megállapodást követően az iráni társadalom azt várta, saját országához hasonlóan a többi fél is végrehajtja a rá vonatkozó megállapodási pontokat. Az USA azonban nem ezt tette, és ez egyre tovább gyűrűzött: „Nemcsak arról van szó, hogy maga az Amerikai Egyesült Államok nem kezdett el a szankciók felfüggesztésének ütemében kereskedni és kapcsolatokat építeni, hanem az amerikai belső jogszabályok miatt több más ország és multinacionális vállalat sem tette ezt meg. Attól tartottak, hogy az amerikai jogszabályok következtében, ha ők Iránnal üzletelnek, akkor az USA szankcionálja őket.” Donald Trump már a választások során nyilvánvalóvá tette, hogy nem támogatja ezt a megállapodást, sőt mindent meg fog tenni annak felmondására.

„Ennek következtében az Iránban szükséges befektetések és fejlesztések csak korlátozott mértékben tudtak megindulni. Többek között emiatt a költségvetésben olyan lépéseket kellett foganatosítani, amelyek keretében hatalmas állami támogatásokat vontak meg alapélelmiszerektől vagy alapszolgáltatásoktól.” Megállapítható, hogy emiatt kezdődtek meg a tüntetések, amelyek keretében a legszegényebbek, munkanélküliek, leszakadó kistérségek lakosai vonultak az utcára. Más kérdés, hogy ezt a helyzetet az iráni belpolitika felhasználta: a belső küzdelmekben így új szakasz kezdődött, amely sokkal láthatóbb, mint eddig bármikor az iszlám forradalom győzelme óta. „Úgy gondolom, példátlan, hogy az egyik politikai erő a rendszer keretein belül a legitim kormányt próbálja támadni, vagy akár csak nehéz helyzetbe hozni.” A docens kiemelte, hogy a tüntetések Északkelet-Iránban kezdődtek. Ez egy konzervatívabb régiónak mondható, Roháni – alulmaradt – kihívója itt vezeti a síita iszlám talán leghatalmasabb alapítványát. Nem lehet 100 százalékos bizonyossággal állítani, hogy ez a politikai csoportosulás szította a tüntetéseket, azonban némi ráhatása lehetett. „Önmagukban ezek a tüntetések nem egyedülállóak, hiszen Iránban az elmúlt tíz évben voltak ilyenek, tipikusan olyankor, amikor az állam a dotáció egy részét megvonta” – emelte ki. Erre volt példa, amikor a húsárak egyik napról a másikra 5–10-szeresére emelkedtek, vagy a lakossági benzin ára 100 százalékkal megnőtt.

Ami a legfontosabb: a tüntetéshullám január elején véget ért.

„A kormányzat tudja, hogy a lakosság mindennapi gazdasági gondjait kell kezelni, azt kell megoldani” – világított rá a docens. Véleménye szerint a teheráni vezetés folytatni fogja az általa meghirdetett és racionalizáló gazdaságpolitikát, ahol az állami dotáció és szubvenciók kérdése erőteljesen a napirenden lesz. N. Rózsza Erzsébet külön felhívta a figyelmet az iráni társadalom sérelmére: amikor 40 millió iráni elment szavazni az elnökválasztáson, relatíve szabadon véleményt nyilvánítottak, az szinte senkit nem érdekelt a világon. Viszont amikor kisebb tüntetések kezdődtek az országban, a Nyugat máris szenzációként kezelte. Összegezve megállapítható: „Az iráni rendszer stabil.” ●

A kriminalisztika fejlesztési irányai

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

A Nemzeti Közszerológálati Egyetem Ludovika Kiemelt Kutatóműhelye a kriminalisztika különböző szegmenseire fókuszálva igyekszik megreformálni a szakmát, aminek alapjait a 2018-as évben kívánják lefektetni.

Hazánkban a rendszerváltást követően viszonylag kevés helyen folytak szervezett formában kriminalisztikai tárgyú kutatások, noha a jogi célok érdekében változó jogi keretek közötti megismerési lehetőségek lényegesen befolyásolják az igazságszolgáltatás hatékonyságát, valamint az állami működésmód normatív szempontú megítélését. A *Kriminalisztika Fejlesztési Irányai Ludovika Kiemelt Kutatóműhely* kutatásai során a szakma három részterületét veszi tudományos szempontból górcső alá. Egyrészt megvizsgálja a modern krimináltechnika eszköztárát és azon belül az áldozatazonosítás módszereit, másrészt az új büntetőeljárás törvény miatt a leplezett és titkos eszközök kriminalisztikai alkalmazhatóságának határait, garanciáit, valamint 21. századi lehetőségeit keresi, végül pedig a kutatások során kitér a kriminálstratégia alkalmazhatóságának különböző területeire is. „*Küldetésünk, hogy szervezett keretek között végezhessek ezeket az elengedhetetlenül szükséges kutatásokat*” – fejtette ki Dr. Balláné Prof. Dr. Fűszter Erzsébet ny. r. ezredes, az NKE Krimináltechnikai és Metodikai Tanácsék, valamint a kutatóműhely vezetője. A Ludovika Kiemelt Kutatóműhely munkásságában az NKE Rendészettudományi Kriminalisztikai Intézetének nyolc oktatója vesz részt, emellett a kutatásokba bevonják a hazai és nemzetközi kriminalisztikai szakemberek széles körét is. A kutatóműhely célja, hogy újradefiniálja a kriminalisztikát, mivel a hazai és nemzetközi viszonyokban új fejlesztési irányok jelentek meg. A krimináltechnika eszköztára folyamatosan bővült az évek során, emellett a felgyorsult technológiai fejlődés miatt a titkos eszközök kriminalisztikája is vizsgálatra, újra-gondolásra szorul. „*Olyan szinten közelítjük meg a kérdésköröket,*

hogy ezeket a megújuló tudományos ismereteket, eszközöket, módszereket és eljárásokat miként lehet a napi rendőri munkában alkalmazni” – ismertette Fűszter Erzsébet. Az áldozatazonosításhoz kapcsolódó új módszerek gyakorlati alkalmazási lehetőségei külön fejezetet nyithatnak a kriminalisztika terén, emellett a speciális nyomozati eszközöket adaptálni kell a változó törvényi lehetőségeknek megfelelően. Mindez az igazságszolgáltatás mint kiemelt állami feladat hatékonyabbá tételét eredményezheti, akárcsak a tudományosan megalapozott kriminálstratégia alkalmazása. A német bünygyi szakirodalomban a 70-es években jelent meg a kriminálstratégia fogalma, amely mára a német nyelvterületen a kriminalisztika egyik meghatározó részévé vált. A magyar szakmai gondolkodásban ezt a felfogást szeretné meghonosítani a kutatóműhely.

ÁLDOZATAZONOSÍTÁSI MÓDSZEREK A MODERN KRIMINALISZTIKÁBAN

A krimináltechnikai kutatás első szakaszában nemzetközi kitekintést végzett a kutatóműhely, ahol megvizsgálták a német, a cseh és az osztrák DVI (Disaster Victim Identification) áldozatazonosító egységeket. „*A nagy tömegszerencsétlenségek, katasztrófahelyzetek helyszínén annak a meghatározása a feladat, hogy pontosan kik vesztették életüket a helyszínen*” – fejtette ki Bezsenyi Tamás r. őrnagy, a tanszék tanársegédje. Kiemelte, hogy az áldozatazonosításnak komoly szerepe van a kriminalisztikában, ám szerencsére a DVI egységeket nem kell gyakran bevetni. Az áldozatazonosító csapatot általában kriminalisztikai szakemberek, igazságügyi orvosszakértők, bünygyi technikusok és nyomozók alkotják. A kiutazások során a kutatóműhely

munkatársai felmérték és felméri a külföldön kialakított struktúrát, folyamatokat, jó gyakorlatokat és tapasztalatokat egyaránt, hogy ezeket beépíthessék a hazánkban kialakítandó DVI rendszerbe. A nemzetközi kitekintés és értékelés után a félév során hatvan különböző állapotú holttest daktiloszkópiái vizsgálatát, azaz ujjlenyomat-mintavételezését tervezik a kutatók. „*A kísérletsorozat során ötven holttest egyik kezéről fizikai eljárással, a másik kezéről pedig – összehasonlításképpen – kémiai eljárással biztosítunk ujjnyomatot*.” A kutatóműhely és a Sennelweis Egyetem munkatársai a vizsgálat során különböző állapotú és elfekvésű idejű holttestek felhasználásával tudják megállapítani, hogy melyik a leghatékonyabb, legcélravezetőbb eljárás. Egy másik technológiával tíz különböző degradáltságú holttestnél egy latexalapú eljárással fognak ujjnyomatot biztosítani, majd ezt a nyomtatot hasonlítják össze a fizikai és kémiai eljárással vett mintákkal. A kísérlet lezárásával a hazai és a külföldi eredmények fényében nemzetközi workshopot szerveznek, ahol az eredményeket megvitathatják a téma szakemberei. Az így megszületett, szakmailag is kikristályosodott eljárással kívánnak végül az Interpol DVI protokollrendszeréhez illeszkedő, hazai módszertani ajánlást létrehozni.

ÚJ BÜNTETŐELJÁRÁSI TÖRVÉNY: LEPLEZETT ÉS TITKOS ESZKÖZÖK A KRIMINALISZTIKÁBAN

„*Célunk, hogy az új büntetőeljárás törvényt minél hatékonyabban lehessen majd alkalmazni az eredményes nyomozás érdekében*” – világított rá Dr. Nyitrai Endre r. őrnagy, a tanszék tanára.

Kifejtette, hogy a jogi környezet hatására meg fog változni a felderítő munka. Az alprojektben az új törvény tervezetének vonatkozó tartalomelmezése és feldolgozása a kutatóműhely első mérőföldköve. Az így megszületett szakanyagból alakítanának ki egy félig strukturált interjúvázlatot, amelyet a Buda-környéki Járásbíróság szervezeti egységébe tartozó nyomozási bírákkal készített szakértői jellegű interjú során használnának fel. Az első etap tapasztalataiból az alprojekt második szakaszában először fókuszcsoporthoz vizsgálatot szerveznek a Nemzeti Védelmi Szolgálat, illetve a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda felderítő tevékenységet végző tisztjeivel. Emellett a kutatócsoport tervei között szerepel, hogy feltérképezzék az EUROPOL-nál

a tagállamok technikai lehetőségeit, amelyeket a kialakított interjútechnikával, hágai szakértők segítségével elemeznének ki, a bünygyi információcsere kérdésére fókuszálva. Végül egy konferencián fogják összegezni az év során összegyűjtött kutatási anyagokat, ahova sok szeretettel várják a hazai igazságszolgáltatás különböző szervezeteinél dolgozó szakembereket.

KIALAKÍTÁS ALATT A HAZAI KRIMINÁLSTRATÉGIA RENDSZERE

Bezsenyi Tamás kifejtette, hogy a kriminálstratégia fogalma jelenleg még nem képezi önállóan a magyar kriminalisztika fogalomtárának részét, a hazai szakemberek főleg a kriminálpolitikával párosítják. Azonban a kutatóműhely szakértőivel egy német mintán alapuló rendszert kívánnak felépíteni, amelyben a központi kormányzati kriminálpolitika és a hétköznapi rendőri gyakorlat között helyezkedne el a kriminálstratégia,

a szakmai stratégiai szempontokra fókuszálva. „Úgy szeretnék bemutatni, mint a rendőrség legfelsőbb vezetési szintjén lévő stratégiai gondolkodást, amely évekre előre meghatározza, hogyan fogják a bűncselekményeket felderíteni és vizsgálni” – emelte ki. Az alprojektben a szakemberek elsőként a Belügyminisztérium Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészeti Bűnügyi Statisztikájából,

valamint az illetékes rendőrkapitányságok Robotzsaru, azaz integrált ügyviteli rendszeréből kérnek ki adatokat a bűnözésföldrajzi kutatás megalapozásához. Ezek után a Budapesti Rendőr-főkapitányságnál, a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Irodájában, illetve a Baranya, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányságoknál a kutatóműhely aktakutatás keretében vizsgálja a kábítószer-kereskedelmi ügyeket. Az így kinyert adatokból esettanulmányokat készítenek, majd félig strukturált interjúkat készítenek a vizsgált intézményekben, ahol kábítószer-bűnözéssel, kábítószer-kereskedelemmel és kábítószerrel való visszaéléssel foglalkozó szakemberek dolgoznak. A rendőrség szervezetében történő átszervezéseknek köszönhetően a kábítószerrel kapcsolatos bűnözéssel foglalkozó speciális egységeket felszámolták: jelenleg kizárólag a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda Nemzetközi Bűnözés Elleni Igazgatóságán létezik önálló kábítószer-kereskedelemmel foglalkozó osztály. Az aktakutatói eredmények és az interjúk kielemezéséből különböző tanulmányokat tervez készíteni a kutatóműhely, valamint egy hazai workshopot is szervez a jövőben, ahol a kábítószer-bűnözéssel kapcsolatos kutatási eredményeket vitatják meg kriminológusokkal, valamint kriminalisztikai szakemberekkel. Füstér Erzsébet végül kiemelte, hogy a szakma időszerű megreformálása mellett a kutatóműhely eredményei a hazai felsőoktatásban is megjelennek majd: „A tervezett tankönyvek alapvetően oktatási célt fognak szolgálni részben kötelező, részben ajánlott irodalom formájában, ami a kar teljes képzési struktúrájában meg fog jelenni, az alap- és mesterképzésben, valamint a doktori képzésben egyaránt.” ●

Sikeres múlt, biztató jövő 25 éves a Tiszti Vívóklub

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Sportegyesület szakosztályaként működik 2013-tól a negyed évszázada létrejött, számos sikeres sportolót kinevelő Tiszti Vívóklub. A versenyzők hamarosan egy új, modern vívókomplexummal gazdagodhatnak, amelyet a Ludovika Campuson alakítanak ki.

A jelenleg az egyetem Hungária körúti campusán működő klub története a rendszerváltás után kezdődött: 1992-ben az akkori honvédelmi miniszter támogatásával a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola berkeiben megalakult egy vívószakosztály. Für Lajost döntésében az motiválta, hogy a vívás évtizedekkel korábban még a testet és szellemet egymással harmóniában fejlesztve képezte elengedhetetlen részét a leendő katonatisztek felkészítésének. Többek között ennek is köszönhető, hogy a vívás magyar szempontból az újkori olimpiák történetének legeredményesebb sportágává vált, és mind a mai napig őrzi is ezt a címet. Az előkészítő munkálatokat Horváth Sz. Tibor vívómester, a főiskola testnevelő tanára és Klész László ezredes, a Magyar Honvédség Szárazföldi és Kiképzési Főszemlélőség, Testnevelési és Sport Osztály akkori vezetője végezte. Tevékenységük eredményeként – a Honvédelmi Minisztérium

és a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola jelentős anyagi támogatásával – az Üllői úti objektumban kialakítottak egy vívótermet az oktatás beindításához szükséges felszerelésekkel együtt. A vívóklubot 1992 decemberében Bolyai János, a főiskola névadója születésének 190. évfordulója alkalmából hivatalosan is bejegyezték a Magyar Vívó Szövetség tagszervezeteként, mint a Honvéd Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola Sportegyesület Tiszti Vívóklubja. A klub első elnöke Dr. Rádli Tibor ezredes, a főiskola parancsnokának első helyettese, szakosztályvezetője pedig Horváth Sz. Tibor testnevelő tanár és vívómester volt, akik áldozatos munkájukkal nagyban hozzájárultak a katonai vívóélet beindításához. Az első vívótermet hivatalosan 1994-ben adták át, amelyet Szűts János alezredes, vívó mesteredzőről neveztek el, aki az 1940-es évektől a vívóválogatottnál és a később megalakult

Budapesti Honvéd Vívószakosztályánál is edzősködött, és hatalmas szakmai tudásának köszönhetően számos olimpiai és világbajnok vívót nevelt a nemzetnek. A névadó egyik legeredményesebb tanítványa, Kárpáti Rudolf ny. vezérőrnagy, hatszoros olimpiai és hétszeres világbajnok, kétszeres főiskolai világbajnok emlékezett meg a kiváló mesterről. A megnyitón a főiskola parancsnoka egy vándorkupát adományozott Bolyai Kupa néven a szakosztály részére, minden évben Bolyai János születésének évfordulóján rendezik meg a kupáért vívott küzdelmeket. Még ebben az évben az Argentin Tiszti Klub is felajánlott egy Czetz János honvéd tábornokról elnevezett vándorserleget, aki az 1848/49-es szabadságharc és talán a magyar történelem egyik legfiatalabb tábornokaként hőiesen helytállt csapataival Bem József seregében a küzdelmek során. A forradalom leverését követően menekülnie kellett, így jutott el egy nagyobb kitérővel Argentínába, ahol rövid időn belül ezredessé nevezték ki. Munkásságának – ami az ország térképészeti felmérésétől egészen az argentin tisztképzés megalapításáig terjedt – elismertségét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a mai napig nemzeti hősként tekintenek rá a dél-amerikai országban, ahol róla nevezték el az Argentin–Magyar Tiszti Klubot is. A szakosztály életét Bolyai János hagyatéka mellett azóta is meghatározza a Czetz-hagyományok ápolása, amelynek legfontosabb eleme a tábornok születésnapján minden évben megrendezett vívótorna. Az elmúlt két és fél évtizedben a klub vívói több tucat nemzetközi és több száz hazai versenyen vettek részt, illetve rendeztek maguk is számos vívótornát. Ezek közül a tavaly év végi a 24. Bolyai Kupa volt.

A rendezvényen a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar és a Nemzeti Közszerületi Egyetem Sportegyesület vezetői mellett a Magyar Honvédség és a Honvédelmi Minisztérium meghatározó személyiségei adták át a legjobb versenyzőknek járó díjakat, és külön megköszönték Horváth Sz. Tibor vívómester munkáját, aki ötvenöt esztendő edzői pályafutásával a háta mögött mind a mai napig aktívan segíti a szakosztályt vezetőedzőként. „A Nemzeti Közszerületi Egyetemen működő tiszti vívószakosztály munkájának megbecsültségét jelzi, hogy olyan támogatói vannak, mint például a Magyar Honvédség, a Honvédelmi Minisztérium, a Magyar Vívószövetség vagy a Honvédelmi Sportszövetség” – fogalmazott köszöntőjében Prof. Dr. Padányi József vezérőrnagy. A szakosztály elnöke szerint a sport egy nagyon fontos kapcsolódási pont a Magyar Honvédség és a társadalom között, ennek egyik közvetítő közege az egyetemen működő vívóklub is. Ezért a magas színvonalú szakmai munka mellett rendszeresen szerveznek olyan rendezvényeket, amelyek a sportágat népszerűsítik. Ennek is köszönhető, hogy a szakosztály munkájában a honvédtisztek és -tisztjelöltek mellett egyre több civil diák, hallgató és sportoló is részt vesz, de holland, német, kínai és kanadai vívók is megfordultak a klubban az elmúlt években. „Az elmúlt 25 évben mintegy ezer vívó számára biztosította a szakosztály a sportolás lehetőségét” – fogalmazott Padányi József. Az elmúlt 25 év számos sikert hozott a szakosztály számára – mondta el lapunknak Dr. Németh András őrnagy. A szakosztályvezető beszámolt arról, hogy a klub versenyzői eredményesen szerepeltek többek között a katonai világjátékokon

és világbajnokságokon, az országos bajnokságokon, illetve válogató versenyeken, de például a Belga Királyi Katonai Akadémia által minden évben megrendezett nemzetközi vívóversenyen is több alkalommal állhattak a dobogó legfelső fokára. Horváth Sz. Tibor vívómester elmondta, hogy a négyévente megrendezett katonai világjátékok a legnagyobb sportversenyek voltak az olimpia mellett. „A vívóklubbal megfordultunk Olaszországban, Spanyolországban, Horvátországban és Venezuelában is, utóbbi helyen már az NKE SE szakosztályaként. Az évente megrendezett Bolyai Kupán pedig mindig öt-hat külföldi csapat is részt vett, így folyamatosan épültek a nemzetközi kapcsolataink” – fogalmazott a vezetőedző. A jövő pedig egyre fényesebbé válhat, hiszen hamarosan minden technikai feltétel rendelkezésre áll majd ahhoz, hogy a legmodernebb körülmények között készüljenek fel a szakosztály tagjai a versenyekre. Az előzetes elgondolások szerint az egykori Ludovika Akadémia szárnyépületének alagsorában egy vívókomplexumot alakítanak ki, amely lehetőséget ad a minél hatékonyabb felkészülésre. Horváth Sz. Tibor szerint ez nagy előrelépést jelenthet, de a hosszú távú, eredményes működéshez főállású edzőkre is szükség lesz, hiszen ebben a sportágban különösen fontos a szerepük. Az elmúlt években az utánpótlás tekintetében is jelentős fejlődésen ment keresztül a szakosztály, ami a versenysportban kiemelt jelentőséggel bír. A Tiszti Vívóklub az elmúlt évben öttusa-világbajnokokat igazolt le, így 2017 januárja óta Marosi Ádám főhadnagy, július óta pedig Kasza Róbert hadnagy is az NKE SE színeit képviseli a vívótornákon. Horváth Sz. Tibor vezetőedző munkáját jelenleg két vívómester, Gelley István, a magyar párbajtőr-válogatott egykori vezetőedzője, valamint Deák István, a HHK testnevelő tanára, illetve számos fiatal edző segíti. Horváth Sz. Tibor szerint az öttusázó olimpiai bajnokok komoly erősítést jelentenek, de nagyobb hangsúlyt kell majd fektetni a jövőben a sportág népszerűsítésére és a toborzásra is. Ez azért tűnik nehéz feladatnak, mert például a jelenlegi honvédtisztjelölt hallgatók ideje nagyon kötött, kevés a szabadidejük, amit a vívással is tölthetnének. Az új helyszín, a Ludovika Campus és a modern vívóterem viszont lehetőséget ad arra, hogy a környéken élők közül minél többen csatlakozzanak a szakosztályhoz. „Testnevelő tanárként számos sportágat kipróbáltam, de a vívás az egyik olyan, amelyik akár egy életre is szólhat, ha valaki megszereti” – fogalmazott Horváth Sz. Tibor. Az NKE Sportegyesület többek között a Tiszti Vívó Szakosztály kezdeményezésére kérte felvételét a néhány hónapja alakult Honvédelmi Sportszövetségbe annak érdekében, hogy a jövőben hivatalos keretek között is részt vehessen az országos honvédelmi és sportpolitikai célkitűzések megvalósításában,

miközben biztosítja a sportolási lehetőséget az egyetem minden érdeklődő polgára számára. Dr. habil. Kovács Gábor r. dandártábornok, az NKE Sportegyesület elnöke a Bonum Publicum érdeklődésére elmondta, hogy a Tiszti Vívóklub az egyik legsikeresebb szakosztályuk, amelyet kiemelten támogatnak. Az oktatási rektorhelyettes szerint a Tiszti Vívóklub Németh András szakosztályvezető irányításával az elmúlt években jelentős fejlődésen ment keresztül: pályázatokat valósítottak meg, bővítették a tagságot, jól érzékelhetően felpezsdült a szakosztályi élet. „A közeljövő izgalmas lehetőségeket tartogat, a Ludovika Campus hamarosan elkészülő sportlétesítményei ideális feltételeket fognak biztosítani a sportolni vágyó egyetemi polgároknak és az egyesületi tagoknak. Bizom benne, hogy mindenki élni fog ezen kiváló lehetőségekkel” – fogalmazott Kovács Gábor. ●

A 24. BOLYAI KUPA EREDMÉNYEI

A 24. Bolyai Kupán a kardvívók közül Witt Péter, a női párbajtőrözőknél Kis Ágnes, a férfi párbajtőrözőknél Gózon Marcell bizonyult a legjobbnak. A legjobb honvédtisztjelölt különdíját Pápics Patrik, a legjobb honvédtiszt különdíját pedig Elischer Gergő hadnagy vehette át. A díszvacsorával egybekötött eseményen Németh András szakosztályvezető személyesen is megköszönte a rendezvény lebonyolításában közreműködők munkáját, és emléktárgyat adott át Horváth Sz. Tibor vívómesternek, aki ötvenöt esztendő edzői pályafutásával a háta mögött mind a mai napig aktívan segíti a szakosztály munkáját.

A Ludovika szobrai nyomában: Miroslav Krleža, a magyarul tudó horvát klasszikus

SZÖVEG: FECSER ZSUZSANNA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A tiszteletbeli magyar írónak is nevezett Miroslav Krleža horvát származású író, költő, drámaszerző és esszéíró munkássága meghatározta a 20. századi európai irodalom alakulását. Rá pedig hatással volt az a pár év, amelyet a Ludovika Akadémia hallgatójaként töltött el a 20. század elején.

Miroslav Krleža emlékét őrzi a Ludovika tér parkjában 2011. június 17-i avatása óta Marija Ujević Galetović szobrászművészek, a Horvát Tudományos és Művészeti Akadémia tagjának Krleža-szobra. A korábban Zágrábban kiállított, később a város ajándékaként Budapestre érkező műalkotásból Eszéken (Osijek) és Abbáziában (Opatija) is megtalálható egy-egy példány. A két ország kapcsolatát fejezte ki, hogy a szobrot a magyar és a horvát főváros polgármestere jelenlétében avatták fel. Marija Ujević Galetović kortárs horvát szobrászművész szobra tömörszerű, ami Krleža műfaji, témabeli és terjedelmi

gazdagságára, robusztus életművére utal. Az író rendkívüli műveltségét, meghatározó közéleti szerepvállalását, politikaformáló tekintélyét és ellentmondásos személyiségét is jól ábrázolja a mestermű. Miroslav Krleža 1893. július 7-én született Zágrábban. Katonaiskolát végzett Pécsen, majd a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémián az osztrák-magyar hadsereg tisztjévé avatták. A balkáni háborúk idején Szerbiába szökött katonának, de végül visszatoloncolták a szerbek, mert kémnek hitték. Tetteiért felelnie kellett: fegyelmiben részesült,

KIÁLLÍTÁS MIROSLAV KRLEŽA TISZTELETÉRE: A MAGYAR VONATKOZÁS

Hét évvel ezelőtt *A magyarul tudó horvát klasszikus* címmel az Országos Széchényi Könyvtár rendezett kiállítást Krleža életművéről, ahol elsősorban a kötődéseit mutatták be. A Budapesti Tavaszi Fesztivál alkalmából a könyvtár Nemzeti Ereklje kiállítóterében létrejött tárlat az író halálának harmincadik évfordulója előtt tisztelgett: dokumentumok, kéziratok, fotók, Krleža életére vonatkozó anyagok, színházi műsorfüzetek bemutatásával, a színlapok mellett Miroslav Krležától származó regény-, novella- és esszérészletek is ismertté válhattak a nagyközönség számára. A kiállításon számos magyar vonatkozású írása is megtekinthető volt. Ezekben tükröződik a Magyarországon töltött iskolaévek hatása és a magyar nyelv elsajátításának élménye. Kivételes volt abban a tekintetben is, hogy nem magyar művészként világirodalmi szinten is rendszeresen mélyen és elkötelezetten foglalkozott a magyar kultúra művelésével. Véleménye addig ismeretlen szemléletmódot jelentett, amely pozitív hatással volt a magyar önismeret fejlődésére is. Műveiben olyan magyar vonatkozású motívumok bukkantak fel, mint az Osztrák–Magyar Monarchia, Trianon vagy az 1950-es évek.

a rangjától is megfosztották, ám ezt az első világháború idején sikerült visszaszereznie. Harcolt Kaposvárott, Galíciában, a Kárpátokban és Zágrábban is, eközben pedig verseket is írt: a Jugoszláv Királyság létrejöttékor már ismert volt a neve. Ekkor már világos volt számára: felhagy a katonai pályával, és író lesz belőle. Így is lett. A fővároshoz számos kapcsolat fűzi. Ifjúkorában sokszor járt itt, kedvelt helyévé vált a Belvárosi Kávézó, hiszen itt magyar írókkal és költőkkel nyílt alkalma beszélgetni. A kortárs magyar irodalom nagy ismerője volt, ami végül stílusán is érződött, hiszen a magyar költészet és irodalomszemlélet nagy hatást gyakorolt rá. Annak ellenére, hogy nem rajongott az úri társadalomért, mégis eszményképet látott Ady Endrében és a *Nyugat* című folyóirat íróiban, költőiben. A Galilei Körhöz és Jászi Oszkárhoz fűződő ismeretsége a politikai világnézetének megalapozásában meghatározó szereppel bírt.

Költeményei először 1933-ban jelentek meg gyűjteményes kötetben. A *Szimfóniák* című kötet versei az első világháború idején és az azt követő években keletkeztek. Saját irodalmi modorát jellemezte *Az én háborús költészetem* címmel írt esszéjében. 1925-ben azonban valami új vette kezdetét. Ekkor látogatott el Moszkvába, ahol szembesülve Sztálin személyi kultuszával arra kellett rájönnie, hogy a szocialista eszme rossz úton halad. A második világháború után szovjetellenes volt, azonban kapitalistának nem tekinthetjük. Világnézete a szovjet bolsevizmustól elkülönült, feltétlen demokráciát jelentő szocializmuson alapult, miközben a liberalizmus és a kapitalizmus önzését kerülte. Kifejezőmódjához leginkább az oszt-rák, a magyar és a francia irodalom állt közel, de kiválóan ismerte az orosz klasszikusokat is. Stílusában elegyet alkot a romantika, a realizmus, az expresszionizmus, a szürrealizmus, a klasszicizmus és az avantgárd is. Műveiben szerepet kapnak a hangulatos szerelmi költemények mellett a kíméletlen satírák és bírálatok, melyekkel a múltat és a jelent illette.

Fő művei között szerepel az 1936-os *Petrica Kerempuh balladái* című költeménysorozat, amely magyarul Csuka Zoltán fordításában *Éjtszakának virrasztója* címmel jelent meg a *Magyar Helikonban* 1959-ben. Ez a mű a horvát történelem évszázadainak eseményeit festi le. Külön kiemelendő még az évtizedekig alakuló, sajtóságos *Glembay-sorozat* is, amely három drámából és tizenegy elbeszélésből áll, témája pedig a horvát polgárság léte és hanyatlása.

Több nyelven is kiválóan értett: anyanyelvi szinten ismerte a horvát, a magyar és a német nyelvet, emellett franciául és oroszul írni és olvasni is tudott. Nagy tudással

rendelkezett az irodalom és a művészetek terén, ugyanakor a természettudományokban, filozófiában, a klasszikus kultúra történetében is rendkívül műveltnek számított. Élete során számos különböző folyóirat és lap szerkesztője is volt. Ezek egy része nem váltotta be a hozzájuk fűzött reményeket, míg másokat betiltottak. Később főszerkesztői pozíciót is betöltött különböző jugoszláv lexikonok készítése során. Gyanús alaknak számított a királyi Jugoszlávia területén, miközben egyre nagyobb tiszteletnek örvendett. A második világháború időszakában a fasiszta horvát állam

ellenségnek tartotta, műveit nemcsak betiltották, de máglyára is vetették. Könyvkiadójával együtt letartóztatták, és börtönbe került. Börtönben volt akkor is, amikor Tito létrehozta Jugoszláviát, ám ebben az időben már klasszikusként élt az emberek tudatában. Meggyanúsították, üldözték, börtönbe vetették, megtúrték és ünnepelték is őt, aki 1981. december 29-én, Zágrábban bekövetkező haláláig dolgozott. Sírhelye Mirogojban található. Munkássága elismeréseként Order of the Hero of Socialist Labour; NIN Prize (Flags, 1962); Vladimir Nazor Award és 1968-ban Herder-díjjal tüntették ki. ●

MAGYAROK KRLEŽÁRÓL

„Rokonszenves és érdekes ember, Petőfi- és Ady-rajongó, lelkes magyarbarát. Finom, intuitív kedély: a Duna-konföderáció eszméje az ő lelkében is él. – Működésemet jól ismeri. – Azt állítja, hogy nagy festői tehetségeik vannak. Egy Babić. Ha újra eljövök, élvezet hozzájuk. [...] Mennyivel szebb volna az élet, ha a reális kultúrszolidaritás érzése gyökeret verne az emberek között.”
Jászi Oszkár
(Jászi Oszkár naplója 1919–1923 [részlet]. 1919–1923. febr. 3., Zágráb. Sajtó alá rendezte: Litván György. MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 2001, 252.

„Krlzsza jobban beszél franciául, mint én. Az elmúlt húsz évben ahányszor találkoztunk Pesten is, Tihanyban is, ez volt köztünk a közvetítő nyelv. Meghatapintata és nyilván tudatos udvariasága, ahogy itt, a saját hazájában velem most csakis magyarul beszél, nagyobb – más nyelvű – társaságban is. Mosolyog, láthatóan kettősen győz, ha a vitában egy-egy érvét kedves költőjének, Adynak nyelvén, már-már Adynak szófűzéseivel vághatja ki.”
Illyés Gyula
(Illyés Gyula: Útravaló, idegenből [részlet]. = Uő.: Szíves kalauz. Útirajzok [Illyés Gyula munkái], Szépirodalmi, Budapest, 1974, 578.

„Az elbeszélő irodalom valóban friss és új lehetőségeit Miroslav Krleža, a mai horvát irodalom legérdekesebb alakja hozza, aki kereső, önmagából és a világból kívágyó, önmarcangoló verseken túl, a világháborút végigharcolja, hogy megírhasssa a horvát honvéd céltalan szenvedésének nagy novelláit, a legtöretlenebb dosztojevszkiji hatásból fakadó nagy elbeszélését a »Vražji otok« (Ördögsziget) diákjáról, majd több nagy sikerű drámában az ausztriczizmustól megfertőzött horvát polgári társadalom eszmenélküliségét ostromozza.”
Kázmér Ernő irodalomtörténész (Kázmér Ernő: A horvát irodalom múltja, jelene és jövője [részlet] = Nyugat, XXV. évfolyam, 13–14. szám, 1932. július 1., 83.

„...az első világháború táján [...] a horvát irodalom legizmosabb tehetsége, Krleža Miroslav határozottan magyar irodalmi hatások alatt kezdi írói működését. Mint a pécsi katonaiskola növendéke ismerkedett meg a magyar irodalommal. Lírájában inkább a német Rilkével s némileg Adyval mutat rokon vonásokat, prózája azonban határozottan emlékeztet Szabó Dezsőnek élettel teli, húsból-vérből való írásaira.”
Hadrovics László irodalomtörténész (Hadrovics László: Magyar és déli szláv szellemi kapcsolatok [részlet]. Magyar Szemle Társaság, Budapest, 1944, 36.

A bűnügyi helyszínelés múltja és jelene

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

A kriminalisztika fejlődéstörténetét és az egyes korszakok legérdekesebb nyomozásait mutatja be a Krimináltaktikai és Metodikai Tanszék kamarakiállítása a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen. Véres gyilkosságokról, hatalmas stiklikről, nyomozási módszerekről és a modern helyszínelés kialakulásáról kérdeztük Bezsenyi Tamás rendőr őrnagyot.

KRIMINALISZTIKA A SZÁZAD ELEJÉN

Bezsenyi Tamás az NKE RTK Krimináltaktikai és Metodikai Tanszék tanársegédje magazinunknak kifejtette, hogy a század eleji bűnügyi helyszínelést teljes mértékben átalakították a korszak legnagyobb fejlődési vívmányai, úgymint a természettudományos fejlődés, valamint a motorizáció. Emellett új felfogás alapján vizsgálta a szakma a bűnügyi eseteket: komplex egészként tárták fel a helyszíneket, kiszakítva a környezetből. Ahogy Székely Vladimir rendőrfogalmazó korábban felvetette: „Tessék elképzelni a régimódi bűnösüldözést és bűnelfedést, amikor még nem volt se telefon, se távíró. Mennyi bűn veszett el nyomtalanul az igazságszolgáltatás lassú czammogásában, hány bűnös illant el a büntetés elől.” A tanársegéd ismertette, hogy a forró nyomon üldözés teljesen megváltozott a motorizáció megjelenésével, a kor nyomozói sokkal gyorsabban értesültek a bűnügyekről, aminek köszönhetően hatékonyabban tudták felderíteni azokat. A fényképezőgépek megjelenésével a kollégák rögzíteni tudták az eseteket, így vizuálisan is megőrizhetővé vált a helyszíni szemle során vizsgált terület. Emellett az akkor újnak számító kémiai eljárásokkal a természettudomány is megjelent a kriminalisztika palettáján: a szerológia segítségével vérvizsgálatokat tudtak végezni a szakértők, az Uhlenhuth-teszttel már elkülöníthetővé vált az állati és emberi vér, valamint az ettől eltérő szennyeződések. A Budapesti Rendőr-főkapitányságon 1928-ban jelent meg az úgynevezett „mordautó”, amely a korszak

német fejlesztéseit átvéve, lényegében a mai helyszínelő buszok elődje volt. A világháborúkkal járó technikai fejlődés a ballisztikát is a nyomozók repertoárjába helyezte. A komplex adathasználat és az adatbáziskészletek a korban kezdetlegeseek voltak, így a rendőrség sorozatosan nyomozati kiállítások használatára kényszerült, hogy információt szerezzen az áldozatokról vagy a potenciális büntettesekről. „Olyan kevés információja volt a rendőrségnek arról a társadalomról, amellyel kapcsolatban nyomozati munkát kellett végeznie, hogy nem volt képes saját önerejéből, meglévő adatbázisok kiépítése nélkül dolgozni” – mondta Bezsenyi Tamás. A nyomozók általában kihallgatások segítségével tudták megoldani az ügyeket: „A talpas munka rendkívül fontos volt.” Ez annyit jelentett, hogy végigjárták a bűnügyhöz kapcsolódó verziókban felmerülő személyeket, kihallgatták a potenciális szemtanúkat, valamint feltárták az áldozat kapcsolatrendszerét, hátha további ellenérdekelt felek kapcsolhatók hozzá. „Ezek a nyomozók a rendőr szakzsargon szerint a lábukkal gondolkoztak” – jegyezte meg a tanársegéd.

KRIMINALISZTIKA A SZOCIALIZMUSBAN

Magyarországon a mai szemmel modernnek mondható kriminalisztika a szocializmus idején intézményesült. 1951-ben vezették be a jogi egyetemeken a kriminalisztikát mint kötelező tantárgyat. Egy évtizeddel később, 1961-ben hozták létre az Országos Kriminalisztikai Intézetet. „Ebben az időszakban

tisztázták a rendőrorvos szerepkörét, szabályozták a feladatait, és létrehoztak rájuk vonatkozóan egy utasítási rendszert.” Bezsenyi Tamás kifejtette, hogy a rendőrorvosok szerepe felértékelődött a halottszemlék számának növekedése miatt. Ekkor aprólékosan átvizsgálták a halottat, megnézték a ruházatát, valamint a testi sérüléseit, hogy minél precízebben meg lehessen állapítani a halál okát. „A halottszemlék számának növekedésével feltehetően csökkent a felderítetlen emberölések száma.” Az NKE tanársegédje ismertette, hogy a ’70-es években a becslések szerint hét-nyolc felderítetlen emberöléssel számolt a szakma, amire Budavári Róbert igazságügyi orvosszakértő munkássága mutatott rá. Míg a gyilkosságok inkább vidéken voltak túlnyomó számban jellemzőek, addig az urbanizáció és az iparosodás hatására a városokban a betörések száma nőtt meg ugrásszerűen. Ennek következtében a helyszínelőknek hatalmas területet kellett átfésülniük. A szemlék során általában

egy háromfős helyszínelő bizottság dolgozott, ahol a bizottság-vezető nyomozó írta a szemlejegyzőkönyvet, és irányította a két technikusa munkáját. Helyszínrajzokat és fotókat egyaránt készítettek. A technikusok ekkor már értettek a fémdetektorok kezeléséhez, a röntgenkészülékek alkalmazásához, valamint a luminolos vérkereséshez is.

A RENDSZERVÁLTÁSTÓL NAPJAINKIG

Bezsenyi Tamás kifejtette, hogy a rendszerváltás után a kriminalisztika két részre vált szét, szakértői munkát végző kollégákra, valamint helyszínelő technikusokra. A bűnügyi technológia ekkor élte fénykorát: komoly fejlesztéseket hajtottak végre, megújult a gépjárműpark *Volkswagen Syncro helyszínelő mikrobuszokkal*. Az új időszakban új feladatkörök is létrejöttek: talajradaros méréseket végeztek a nyomozók, hogy megtaláljanak egy elásott holttestet, kábítószer-ültetvényeket

szemléztek, továbbá hajléktalangyilkosságokat is fel tudtak deríteni. Bizonyítási kísérleteket és helyszíni kihallgatásokat rendeztek annak érdekében, hogy rekonstruálni és bizonyítani tudják az elkövetést. A DNS-vizsgálatok is egyre nagyobb szerepet kaptak, így a bűnügyi helyszínelőknek már bekámszázva kellett dolgozniuk. A daktiloszkópia fejlődésével az azonosítás is hatékonyabbá vált. „Ezek a nyomok sok esetben dinamikusak voltak, alkalmatlanok a rögzítésre, mivel elkenődhettek” – mondta a tanársegéd. Így a precíz nyombiztosítás kulcsfontosságúvá vált. A ’90-es években a helyszínelést megnehezítette a mediatizált környezet, amelynek kizárása az utóbbi évtizedekben is problémákkal küszködött. A digitális technológia fejlődésével a fényképezés mellett már a videó-készítést is alkalmazták a technikusok a helyszínelés során, továbbá az úgynevezett 3D Tetthely nevű helyszínrajzoló program is elérhetővé vált országosan az állomány számára. A bűnügyi technikusok mellett jelentős szerepet kaptak az igazságügyi szakértők, akik a bonyolultabb szakértői kompetenciát igénylő kérdésekben döntöttek, ugyanakkor bizonyos esetekben szaktanácsadói szerepkörben is megjelentek. Az ORFK szervezetén belül működött a Bűnügyi Technikai Főosztály, amely négy területen, bűnügyi technikusokkal, bűnügyi orvosokkal, poligráfosokkal és kriminálpszichológusokkal közösen végzett szakirányítást. 2017. január 1-étől a Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet jogutódjaként működik a Nemzeti Szakértői és Kutató Központ, amelyből a Bűnügyi Technikai Főosztály

átkerült a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda hatáskörébe. A kamarakiállítás anyagait Dr. med. Angyal Miklós r. ezredes és Bezsenyi Tamás állította össze, többéves gyűjtőmunkának köszönhetően. Céljuk a jövőben egy olyan multimédiás kriminalisztikai múzeum létrehozása, amellyel egyrészt segíthetnek az RTK-s hallgatók oktatásában, másrészt ismeretterjesztő anyagként is szolgálhat a kriminalisztika szerelmeseinek. ●

A SCHREIBER-ÜGY

A Horthy-korszak derekán a Hernád utca 50. szám alá azért vonultak ki a nyomozók, mert 1931. március 11-én reggel negyed 7-kor a szolnoki vasútállomásra beérkezett egy személyvonat, amelyen otthagytak egy ismeretlen női testet egy „vulkan” típusú kofferba csomagolva. A sajtónak köszönhetően a boncolás előtt készült portréfotót publikálták a napilapokban, így vált ismertté Nagy Mária, egykori masamod (kalaposlány), aki álnéven jelentkezett be egy férfival a Hernád utcába. Az akkori bűnügyi osztály-vezető, Dorning Henrik azt remélte, hogy vérgyanús szennyeződések találhatnak a hölgy albérletében. Az autóban található nagy teljesítményű reflektorokkal bevilágították a szobát, hiszen a mára már bevetté vált luminolos vizsgálat előtt a feltörölt, hígított, kitisztított vért kémiai eljárással a helyszínen még nem tudták kimutatni. Az erős fényben a miniatűr cseppmaradványok felfedezésével vélték megtalálni az elkövetés helyszínét. A biztosított véry nyomokat beküldték szakértői vizsgálatra, hogy kiderítsék, emberi-e. Sajnos a sértettről hiába vettek ujjnyomatot: bejáratott módszerként adódott volna, hogy az ujjnyoma révén az 1909. január 1-jétől működő bűnügyi nyilvántartásban felleljék. Az ennek az eljárásnak a háttérét adó daktiloszkópiai rendszert Pekáry Ferenc budapesti rendőrkapitány angliai utazásának hatására a kontinensen Magyarországon vezették be először. A bűnügy felderítéséhez azonban más vezetett: speciális technikával, a modern humán erőre fókuszáló felderítő munka révén derült ki, hogy Nagy Mária Schreiber József 31 éves magántisztviselővel élt úgynevezett vadházasságban (általában állami jóváhagyás nélküli együttélés, illetve valamelyik fél még házas egy harmadik féllel). Érdekesség, hogy az ügy terebélyesedésével megjelentek ál-Schreiberek is, akik csak hírnévre akartak szert tenni. Részben ennek is köszönhetően az elfogót vagy nyomravezetőt már Az Est című bulvárlap is ezer pengő jutalommal honorálta volna. Végül március 24-én délelőtt az elkövető a masamod maradék ruháját is pénzzé kívánta tenni a Teleki téren, ahol három kereskedő egyszerre ugrott rá, hogy megszerezzék a jutalomnak legalább a harmadát, illetve kézre is kerítsék őt.

KRIMINÁLIS MÉDIA

Fenyő Jánost 1998. február 11-én ölték meg a Margit utca és a Margit körút sarkán. Az elkövető egy Agram 2000 típusú géppisztollyal végezte ki a médiavállalkozót fényes nappal. Az autójában halálos lövéseket kapó milliárdos ügye azonnal szenzációvá vált, a BRFK bűnügyi technikusainak rendkívüli körülmények között kellett dolgozniuk, mivel alig pár méterrel hátrébb már újságírók készítettek nem a szakma szabályainak megfelelő, de mégis rendkívül részletgazdag fotókat. A helyszínelés során a BRFK Életvédelmi Osztályának kiemelt főnyomozója, Doszpot Péter a gépjármű mellett térdelve tárazta ki az áldozat személyi használatú lőfegyverét, ami a bűnügy szempontjából relevanciával ugyan nem bírt, de egyértelműen a médiamunkásoknak szólt. A korszakban a bűnügyi technikusoknak többször meg kellett küzdeniük azzal a helyzettel, hogy a *Kriminális* című tévéműsor vezetője, Juszt László elérte a rendőri vezetésnél, hogy folyamatban lévő bűnügyi helyszíneken a forgatócsoport nyugodtan dolgozhasson, miközben a technikusok a nyomok biztosítását végezték. Az 1990-es évek leszámolási ügyei nem csupán a bűnügyi technikusokat állították új típusú kihívások elé, hanem a nyomozókat is. A Fenyő-gyilkosság hatására az akkori miniszterelnök, Horn Gyula úgy fogalmazott: „Ami ma Magyarországon van, az nem közbiztonság, nem az, amit elvárnak az állampolgárok. Elfogadhatatlan, hogy naponta történjenek rablások és gyilkosságok.” A mondat mögött rejlő politikai elvárások miatt az akkori belügyminiszter saját hatáskörben elérte, hogy a nyomozást az Országos Rendőr-főkapitányságon belül működő Központi Bűnüldözési Igazgatóság (KBI) vegye át, amelynek így az addig létező vagyonvédelmi, kábítószer-kereskedelmi és gazdaságvédelmi osztályai mellett létre kellett hoznia a saját életvédelmi szervezeti egységét, megfelelő szakemberekkel a hatékony büntfelderítés érdekében.

HEKUS DÖNCI

Ha lenne lehetőség ilyesfajta beszélgetésre, minden bizonnyal kevés bűnöző mondhatná el magáról, hogy begipszelt lábbal akasztották fel. Mészáros Istvánnak azonban pontosan így ért véget dicstelen evilági pályafutása. A második világháború utáni kaotikus Magyarországon ismert alvilági alakja akár még népmesei hős is lehetne, ha nem verte volna agyon téglával Hradics Erzsébetet a Párizsi Áruház gépházában. A hekusokból előszeretettel csinált bolondot, háztetőkön ugrálva menekült a törvény emberei elől. „Karrierje csúcsára” pedig akkor ért, amikor egy Horváth Ödön nevű ferencvárosi labdarúgótól ellopott igazolvánnyal visszament az általa elkövetett gyilkosság helyszínére, hogy a már lezárt területről elvigye a bűncselekmény elkövetésekor ott hagyott csomagját. Az akkor már rendőrgyilkos bűnöző ennek a bátor manővernek köszönheti, hogy megkapta a Hekus Dönci nevet. Végül egy orgazda buktatta le, de mielőtt rögtönítélő bíróság elé állították volna, kiugrott az ügyészszék első emeleti ablakán. Üldözőit sikerült leráznia, de mivel bokája kificamodott a földet éréskor, kénytelen volt segítséget kérni az ismerőseitől. Ők adták fel a rendőrségen, majd 1947-ben kivégezték.

450 éve: országgyűlés a vallásszabadságról

SZÖVEG: FECSER ZSUZSANNA

Az 1568-as tordai országgyűlésen Európában elsőként hirdették ki a vallásszabadságot. Rendkívülinek mondható a szabad vallásgyakorlás törvénybe iktatása, hiszen egy olyan történelmi korban történt, amelyben Európa-szerte tombolt a vallásháború és a vallási elnyomás. Az Erdélyi Fejedelemséget azonban vallási türelem jellemezte, ezért valósulhatott meg éppen ott a lélek szabadsága.

Európában a középkorban nem ismerték a vallási tolerancia intézményét. A római katolikus egyház egyeduralma volt meghatározó a reformáció megjelenéséig, a tanaitól való bármiféle eltérés pedig egyet jelentett az eretnekséggel. A keresztény világban belül mindig is voltak olyan titokban, a hivatalos egyházi hatalom árnyékában működő, attól eltérő elméletet és gyakorlatot valló kisebb, független csoportok, amelyek tanait eretnekségnek kiáltották ki. A Szentháromság és az őskereszténység egyes tanait elutasító Arius hívei voltak az ariánusok, akiket szintén eretneknek nyilvánítottak. A középkorban a római katolikus egyház filozófiai tanaival szemben álló mozgalmak közül keleten a bogumilokat és a paulánusokat, nyugaton pedig a valdenseket, a katórokat üldözte eretnekség vádjával az egyház. Az eretnekséggel való

leszámolást az egyház által bevezetett inkvizíció és a világi hatalmak összefogásában látták: az eretnekeket nemcsak megbüntették, hanem máglyán elégetve ki is végezték őket. Igaz, erre csak a legvégső esetben került sor, ha a vádlott semmiképpen sem volt hajlandó álláspontja megváltoztatására. Máglyahalált halt a véleménye visszavonására nem hajlandó Giordano Bruno katolikus pap, ugyanakkor megmenekült tőle Galileo Galilei a véleménye visszavonását követően. Nem így járt Szervét Mihály orvos, a szentháromság-tagadó unitárius vallás egyik leghíresebb képviselője, egyházuk alapítója, akinek a máglyahalálra ítélése mellett szavazott még a kor nagy reformátora, Kálvin János is. Az újkor nagy érdeme, hogy a katolikus egyház feje, II. János Pál pápa bocsánatot kért az inkvizíció túlkapásaiért, és megsemmisítette a természettudományos felfedezéseket elérő személyekre vonatkozó ítéleteket. A reformáció mint hitújítás 16. századi megjelenésétől számítva a protestáns vallások térnyerése volt tapasztalható Európában. A római katolikus egyháztól különváló, új

protestáns egyházakként alakultak ki az evangélikus vallás, a kálvinizmus, az anglikanizmus, a hutteriták, a baptizmus és a metodizmus felekezetei. Az európai kereszténység katolikus dominanciája megszűnni látszott a protestáns vallások kialakulása miatt, ezért mindenhol vallásháború dúlt a korábban hatalmon lévő római katolikus keresztények és a tért nyert, a kereszténységen belül a protestáns vallások képviselői között. A reformáció és ellenreformáció időszakában voltak olyan államalakulatok, amelyek megőrizték a katolikus egyházhoz és a római pápához fűződő hűségüket, ilyen volt például a Francia Királyság, a Spanyol Királyság vagy éppen a Magyar Királyság. A protestáns vallás teret nyert a Skót Királyságban, a Holland Királyságban, az északnémet államokban (az evangélikus szászok lakta területeken), a Német Császárságban, a Dán Királyságban, a Norvég Királyságban és a Svéd Királyságban, valamint az Angol Királyságban, ahol 1534-ben VIII. Henrik – szakítva a keresztény hagyományokkal és a pápa felsőbbrendűségével – megalapította az anglikán egyházat.

keptar.oszk.hu

A reformáció elterjedése minden téren újítást hordozott magában, egyedül azt nem jelentette, hogy az egymástól eltérő vallások hívei türelemmel és megértéssel forduljanak egymás felé. A legnevesebb képviselői a „libertas conscientiae”-t, a lelkiismereti szabadságot vallották, miközben a máshitűek megtűrését a saját vallásuk kételyébresztő, gyötrő és sátántól fakadó gondolataként fogták fel. Évszázadokon át vallásháborúk fordították egymás ellen az embereket, és egyik fél sem tudta kikényszeríteni a fel-tétlen igazát, így meg kellett tanulniuk egymás mellett élni. A 16. századi vallásháborúk lezárásaként született meg a császári hatalomtól való függetlenség jegyében a Német-római Birodalomban az 1555-ben megkötött augsburgi vallásbéke. A szeptember 25-i birodalmi gyűlésen a Habsburgok részéről V. Károly császár képviseletében I. Ferdinánd békét kötött a rendekkel. Bár a vallás szabad megválasztását és gyakorlását nem engedte meg, mégis nagy változást hozott, hiszen kimondta az evangélikus vallásnak a katolikus vallással való egyenjogúságát, ami egyet jelentett a Német-római Birodalom felekezeti megosztottságának elismerésével is. Emellett pedig bevezette, hogy az adott német fejedelemség területén élő alattvalóknak fejedelmük vallását kellett követniük, ez volt az „akié a föld, azé a vallás” („cuius regio eius religio”) elv. Ily módon a fejedelmek szabadon megválaszthatták, hogy a római katolikus vagy az evangélikus vallást akarják gyakorolni, alattvalóiknak pedig az ő döntésüket kellett követniük, vagy ha ezzel nem értettek egyet, átköltözhattak olyan vallású fejedelemségbe, amelyhez csatlakozni szerettek volna. A béke értelmében a fejedelmek nem folytathattak hittérítést más államok területén, hittestvéreiket csak az államhatáron belül védhették meg, és nem indíthattak háborút felekezeti okra hivatkozva. A béke előírta a főpapoknak, hogy a protestáns hitre való áttérésük esetén rangjukat, hivatalukat és birtokaikat is elveszítik. A protestantizmus főnemesség körében való terjedését lassította, hogy az egyházi birtokok magántulajdonba vétele, a szekularizáció is megszűnt.

A protestáns egyházak elismerésére végül az 1557-es országgyűlésen került sor, amikor is kimondták, hogy „mindenki olyan hitben éljen, amilyenben akar”, anélkül, hogy az új felekezetek hívei a régebbieket bármiféle módon zavarnák vallásgyakorlásukban. 1564-ben vált a református, 1568-ban pedig az unitárius vallás is bevett vallássá. Nem vált bevett vallássá ugyanakkor az antitrinitárius, a szombatista vagy a görögkeleti egyház képviselőinek hite. Az 1568. január 6. és 13. között zajló tordai országgyűlés nemcsak megelőzte, de elő is készítette az utat a későbbi korok ökomenikus keresztény törekvéseinek, hiszen az isteni eredetű hit gondolatiségát hirdették. A vallásszabadság abban nyilvánult meg, hogy a gyülekezetek számára biztosította

a szabad lelkészválasztás lehetőségét. Az országgyűlés határozatát a rendek elfogadták. Fontos tisztázni, hogy a vallásszabadság kizárólag a négy bevett felekezetként elismert keresztény vallás (*recepta religio*) – a katolikus, református, evangélikus és unitárius – képviselőit illette meg, és a vallás gyakorlásában és terjesztésében valósult meg. A bevett vallás azt jelentette, hogy megillette követőit a vallásszabadság, az önkormányzati jog és az állam támogatására való igény. Politikai és társadalmi érdekek fűződtek ahhoz, hogy a hatalom birtokosai olyan rendelkezéseket vezessenek be, amelyek a négy bevett vallás gyakorlását biztosítják. Az Erdélyi Fejedelemség a történelem eseményei hatására olyan helyzetbe került, hogy egyik szomszédja a katolikus Habsburg Birodalom, a másik pedig az iszlám Oszmán Birodalom lett, így a két nagyhatalom árnyékában, külső ellenfelekkel körülvéve nem engedhette meg, hogy az állam területének egységét és sér-tetlenségét még egy belső viszályokat előidéző vallásháború is veszélyeztesse. Erdély alkotmányában e törvény hatására a három törvényes nemzet (magyar, székely, szász) mellett helyet kapott a négy bevett vallás politikai, közjogi és egyházi jogi rendszerének kialakítása is. A tordai országgyűlés eseményeit tekintik az unitárius vallás gyakorlói az unitárius egyház születésének és a Magyar Unitárius Egyház létrehozatalának is. A vallási toleranciát megvalósító országgyűlés emlékére 2002-ben az unitárius egyház zsinatán január 13-át a vallásszabadság emléknapjává nyilvánították, és azóta is minden évben ilyenkor ünnepi istentisztelettel emlékeznek meg e jelentős eseményről. A tordai országgyűlés által meghozott törvény egyúttal a világon az első deklarálása a lelkiismeret és vallás szabadságának. ●

RÉSZLET A HATÁROZATBÓL

„Urunk őfelsége miképpen ennek előtte való gyűlésibe országával közönséggel az religio dolgáról végezött, azonképpen mostan és ez jelen való gyűlésébe azont erősíti, tudniillik, hogy midőn helyökön a prédikátorok az evangéliumot prédikálják, hirdessék, kiki az ő értelme szerint, és az község ha venni akarja, jó, ha nem pedig senki kényszerítéssel ne kényszerítse az ű lelke azon meg nem nyugodván, de oly prédikátort tart-hasson, az kinek tanítása ő néki tetszik. Ezért pedig senki az superintendensök közül, se egyebek az prédikátorokat meg ne bánt hassa, ne szidalmaztassék senki az religióért senkitől, az elébbi constitutiók szerént, és nem engedtetik ezt senkinek, hogy senki fogsággal, avagy helyéből való priválással fenyő-gessön az tanításáért, mert a hit Istennek ajándéka, ez hallás-ból lészön, mely hallás Istennek ígéje által vagyon.”

Télűzéstől tavaszköszöntésig

A karácsony végét jelentő vízkeresztől egészen a húsvéti nagyböjtig tart a lakomákkal, bálokkal és mulatságokkal teli farsangi időszak. Ekkor alkalmunk nyílik nemcsak kipihenni a mindennapok fáradalmait, hanem jól szórakozhatunk egy hatalmas karnevál keretében, amikor is közösen elbúcsúztatjuk a telet, hogy végre beköszönthessen a tavasz, megújítva a környezetünket és életünket is. Hogyha ilyen programra vágyunk, úti célul számos települést választhatunk. Szeretnénk bemutatni néhány olyan rendezvényt, amelyeken a részvétel garantált jókedvet is jelent!

Farsang a Hortobágyon

2018. február 24.

Hortobágy

A Pusztai Állatpark állatai nagyon várják már a kicsiket-nagyokat, hogy együtt farsangozhassanak 2018-ban. Számos téltemető, tavaszváró programmal készülnek a szervezők. A finomabbnál finomabb falatokról a világörökség részét képező Hortobágyi Csárda gondoskodik, ami több mint háromszáz éve várja az utazókat a Kilenclyükü híd tövében. A legjobb hazai pálinkák és borok, hagyományos pásztoredelek és a pusztában termelt alapanyagokból sült-főzött gasztronómiai különlegességek közül választhatnak a Hortobágyra érkező enni-inni vágyók.

Farsangi Operett Bál 2018

2018. február 24.

Budapest

A Hatszín Teátrum a szilveszteri gála nagy sikerén felbuzdulva, a báli szezon megnyitva farsang alkalmából operett bált rendez

a fővárosban. A „pesti Broadway” kellős közepén egy álarcos-táncos mulatságra hívnak meg mindenkit, ahol az előadást követően a legnagyobb operettslágerek csendülnek fel, táncra perdítve a vendégeket. Farsangi étel- és italkülönlegességek, fantasztikus előadóművészek és garantált kikapcsolódás várja az érdeklődőket.

Soproni Rockfarsang

2018. március 2-3..

Sopron

A zene szerelmeseinek farsangkor sem kell lemondaniuk a zenés programokról. Már hetedik éve rendezik meg a nagy múltra visszatekintő

Soproni Rockfarsangot, amelynek helyszíne idén is a GYIK Rendezvényház lesz. A könnyűzene kedvelői olyan együttesek koncertjein vehetnek részt a farsangi program alkalmával, mint a Zorall, a Deák Bill Blues Band, a Kárpátia vagy a Depresszió.

Füredi Tavaszi Fesztivál 2018

2018. március 15-18.

Balatonfüred

A tél sikeres elűzését követően itt az ideje, hogy beköszöntsön a tavasz, és ráhangolódjunk a programokra, amelyeket magával hoz. Idén hatodik alkalommal rendezik meg a Balaton egyik legkedveltebb vidékén a Füredi Tavaszi Fesztivált. A minden korosztály számára sokszínű és tartalmas időtöltést kínáló fesztivál nyitónapján a város a forradalom és szabadságharcra való közös emlékezésre hívja az embereket: a 150 éves balatoni vitorlázás mellett a márciusi forradalomé, a reformkori sétái, az Esszencia-koncerttől és a dokumentumfilm-vetítéséig lesz a főszerep.

Antal Tamás • Balogh Elemér • Béli Gábor • Bónis Péter • Harmathy Attila • Homoki Nagy Mária • Horváth Attila • Kajtár István • Király Tibor • Kukorelli István • Máthé Gábor • Mezey Barna • P. Szabó Béla • Rácz Lajos • Schweitzer Gábor • Stipta István • Szabó István • Varga Zs. András

Szerkesztette: Máthé Gábor

www.dialogcampus.hu

IMPRESSZUM ● A Nemzeti Közszolgálati Egyetem megbízásából kiadja: NORDEX Nonprofit Kft. – Dialog Campus Kiadó ● **Felelős kiadó:** Petró Ildikó ügyvezető ● **A szerkesztőség címe:** 1083 Budapest, Ludovika tér 2. ● **Tel.:** (30) 426 6116 ● **Felelős szerkesztő:** Horváth Orsolya ● **Újságírók:** Albert Máté Tibor, Csizmazia Gábor, Fecser Zsuzsanna, Horváth Orsolya, dr. Ördögh Tibor, Podobni István, Szóór Ádám ● **Fotó:** Szilágyi Dénes ● **Tördelés és grafikai munkák:** Karácsony Fanni ● **Nyomdai munka:** Mondat Kft. ● **Felelős vezető:** Nagy László

**A XX. SZÁZADI MAGYAR TÖRTÉNELEM ÚTVESZTŐI
EDDIG ISMERETLEN LEVÉLTÁRI FORRÁSOK ALAPJÁN**

Kun Miklós

Széchenyi-díjas történész előadás-sorozata

LUDOVIKA
— SZABADEGYETEM —

FEBRUÁR

1. Miért nem került Szent-Györgyi Albert 1945-ben Magyarország élére?
2. Hogyan zajlottak Moszkvában és Debrecenben a Magyar Ideiglenes Kormány létrejöttével kapcsolatos tárgyalások a szovjet és a magyar fél között?

MÁRCIUS

3. Vorosilov marsall titkos magyar vonatkozású levelesládája
4. Mi igaz abból, hogy Winston Churchill fegyverrel állította volna meg 1945 tavaszán a Vörös Hadsereget Lengyelország keleti végeinél?
5. Joszif Sztálin publikálatlan magyar vonatkozású hagyatéka
6. Miként irányították a Kreml urai a világ kommunista pártjait a Komintern 1943-as feloszlata nyomán?

ÁPRILIS

7. Felvidék és Erdély magyarságának tragédiája eddig ismeretlen szovjet források tükrében
8. Politikai perek Kelet-Európában (1940/50-es évek)
9. Egy lelki sérült fiókdiktátor tündöklése és bukása: Rákosi Mátyás titkos moszkvai kapcsolatai
10. A „szocialista” Budapest tervezett szerepe a két világrend közötti, Sztálin által kijelölt összecsapásban

MÁJUS

11. „Hány hadosztálya van a pápának...”
Hogyan avatkozott be a Kreml a kelet-európai egyházak életébe? (1940/50-es évek)
12. Milyen szerepet játszott a szovjet politikai rendőrség tábornoki kara az 1956. évi magyar forradalom és szabadságharc eltiprásában?

Regisztrálni a következő elérhetőségen lehet:

<http://regisztracio.uni-nke.hu/szabadegyetem>